

MINISTERIËLE RICHTLIJN

OPSPORING VAN VERMISTE PERSONEN

Aanpassing van 26/04/2014

Voorwoord

Er kan allerlei grondig fout lopen wanneer een schakel in de ketting van de justitie zwak is of ontbreekt.

Het volgend cliché mag -ook naar aanleiding van deze herwerkte richtlijn met betrekking tot de opsporing van vermiste personen- best worden herhaald, zolang men er maar over nadenkt: de ketting is zo sterk als haar zwakste schakel.

Zwak is, hier, synoniem van:

- gebrek aan waakzaamheid;
- gebrek aan kennis;
- gebrek aan snelheid bij het inschatten van de situatie;
- gebrek aan daadkracht en doorzetting;
- onverschilligheid en gebrek aan inlevingsvermogen;
- gebrek aan efficiënte inzet van zijn kennis en aan gezond verstand;
- gebrek aan samenwerkingsbereidheid.

De korpsoversten moeten er zich van bewust zijn dat zij uit de rijke bron van bekwame mensen, waarover zij beschikken, juist hen moeten filteren die borg staan voor een andere aanpak. Zij die - gedreven - kennis, efficiëntie en menselijkheid verzoenen.

Human resources – management noemt men dit nu.

De beste richtlijn, gelezen door een onverschillige, verliest elke waarde.

De richtlijn met betrekking tot “opsporing van vermiste personen” die mijn voorganger verspreidde, is een goed werkinstrument gebleken.

Ze was echter aan evaluatie en aanpassing toe. Ik ben iedereen dankbaar die hiertoe heeft bijgedragen.

Nu heeft de richtlijn een handiger formaat, aangepast aan het “veldwerk”.

Ze wil ook up to date blijven. Door het losbladig systeem kunnen voorbijgestreefde gegevens snel vervangen worden.

Inhoudelijk is ook zeer veel gewijzigd.

Bovendien is aandacht besteed aan het taalgebruik. De wijze waarop een gedachte wordt vertaald draagt immers in het bijzonder bij tot de kracht van haar communicatief vermogen. Zo werd het eerste deel onderworpen aan de kritiek van het Comité voor de Leesbaarheid van het Ministerie van Ambtenarenzaken.

Dit deel geeft een overzicht van wat, probleemoplossend, van alle schakels in de ketting wordt verwacht.

Het tweede deel zoomt in op de concretere situaties, omdat elke vermissing van een andere verschilt.

Elke situatie verandert ook voortdurend, waardoor de inschatting van het inzetten van nieuwe en andere middelen constant noodzakelijk is. Het derde, meer informatieve deel, beantwoordt onder meer deze behoefte.

Dit handig veldboek heeft misschien niet alles voorzien.

Vermits het in de handen ligt van een mens met kwaliteiten, is zijn probleemoplossende bijdrage van onschatbare waarde.

Dit blijft het bewijs dat de justitie, gelukkig maar, “des mensen” is en dat alles vatbaar is voor verbetering.

Elke verdere aanpassing zal kunnen gebeuren op initiatief van een bestemming van deze richtlijn gericht aan het College van Procureurs-generaal.

Het spreekt voor zich dat ook ikzelf waakzaam zal blijven.

De geschiedenis mag zich immers, in deze, niet meer herhalen.

Brussel, 20.02.2002.

Marc Verwilghen.

Inhoudstafel

Voorwoord	1
Inhoudstafel	3
Trefwoordenlijst	8
1. Algemene richtlijnen	
1.1. Organisatie en opdrachten van de bevoegde instanties en diensten	12
1.1.1. De gerechtelijke overheden	12
1.1.2. De politiediensten	13
1.1.3. Child Focus en privé-verenigingen	14
1.2. Het verloop van de onderzoeken	15
1.2.1. Houding bij de aangifte van een vermissing	15
1.2.1.1. De aangifte van de vermissing en de bepaling van het onrustwekkend karakter ervan	15
1.2.1.2. Onmiddellijke opdrachten	16
1.2.2. Het opsporingsonderzoek	18
1.2.2.1. Organisatie van het parket	18
1.2.2.2. De coördinatievergadering	18
1.2.2.3. Het instellen van het gerechtelijk strafonderzoek	19
1.2.2.4. De rol van het parket tijdens het gerechtelijk strafonderzoek	20
1.3. Bejegening en onthaal van de naasten van de vermiste	22
1.3.1. Slachtofferbejegening door de politiediensten	22
1.3.2. Slachtofferonthaal door de gerechtelijke overheden	22
1.3.2.1. Wanneer er geen strafrechtelijk onderzoek is	22
1.3.2.2. Ingeval een gerechtelijk strafonderzoek wordt ingeseld	23
1.3.3. Rol van Child Focus	23
1.4. Relaties met de media	24
1.4.1. Relaties met de media als onderzoeksmiddel	24
1.4.1.1. Verspreiding opsporingsbericht	
1.4.1.1.1. Verspreiding van opsporingsberichten in de media	24
1.4.1.1.2. Lancering van een nationaal Child ALert	
1.4.1.2. Uitzending Getuigen gezocht - Appel à témoins	25
1.4.2. Algemene informatie over de evolutie van het onderzoek	26
1.4.2.1. Bij vermissing die bij voorbaat niet onrustwekkend is	26
1.4.2.2. Bij onrustwekkende vermissing	26
1.5. Voortdurende aandacht voor de vermiste personen	28
1.6. Bijzondere aandacht voor de vermissing van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen	29
1.7. Lancering van een internationaal Child Alert	31
1.7.1. Verzoek tot lancering van een "Child Alert" van een bevoegde buitenlandse Autoriteit	31
1.7.1.1. Criteria voor de lancering	31
1.7.1.2. De Cel Vermiste Personen van de Federale Politie	31
1.7.1.3. Het federaal parket	31

1.7.2. Verzoek van een Belgisch magistraat om een "Child Alert" in het buitenland op te starten.....	33
--	----

1.8. Besluit.....	34
-------------------	----

2. Eerste opdrachten en eerste reacties - Check-lists en fiches

2.1. Criteria onrustwekkende vermissing	36
2.2. Onmiddellijke reacties.....	38
2.2.1. Altijd uit te voeren opdrachten	38
2.2.2. Bijkomende opdrachten naar aanleiding van een onrustwekkende vermissing...	40
2.2.3. Reacties in geval van minderjarige wegloper.....	42
2.2.4. Reacties in geval van vermissing van niet-begeleide minderjarigen (NBM)	44
2.3. Contact met cel vermiste personen.....	47
2.4. Vragenlijsten voor verhoor van de aangevers	48
2.4.1. Checklist verhoor bij aangifte vermissing.....	48
2.4.2. Checklist verhoor bij aangifte wegloper.....	51
2.5. Tips voor buurtonderzoek.....	54
2.6. Vragenlijst voor verhoor getuigen	58
2.7. Opdrachten voor de laboratoria voor technische.....	60
en wetenschappelijke politie in geval van vermissing	
2.8. Nationale en internationale signaleringen van vermiste personen.....	62
2.8.1. Algemeen.....	63
2.8.1.1. Basisnoties	63
2.8.1.2. Centraal contactpunt.....	63
2.8.1.3. Belgische signaleringen	63
2.8.1.4. Buitenlandse signaleringen.....	64
2.8.1.5. Bericht RIB	64
2.8.2. De Nationale Signaleringen	65
2.8.2.1. Nationale Fora.....	65
2.8.2.2. Finaliteit.....	65
2.8.2.3. Territoriale verspreiding	65
2.8.2.4. Criteria.....	65
2.8.2.5. Bevoegdheden.....	65
2.8.2.6. Procedure.....	66
2.8.2.6.1. Basissignalering.....	66
2.8.2.6.2. Opvolging / Ondersteuning	66
2.8.2.6.3. Aantreffen vermiste persoon.....	67
2.8.2.6.4. Afsignalering.....	67
2.8.3. De Internationale Signaleringen	68
2.8.3.1. Internationale Fora.....	68
2.8.3.2. Finaliteit.....	68
2.8.3.3. Territoriale verspreiding	68
2.8.3.4. Criteria.....	68
2.8.3.5. Bevoegdheden.....	69
2.8.3.6. Procedures.....	69

2.8.3.6.1. Basissignalering.....	69
2.8.3.6.2. Opvolging / Ondersteuning	70
2.8.3.6.3. Aantreffen vermiste persoon.....	71
2.8.3.6.4. Afsignalering.....	71
2.8.4. Schematisch overzicht.....	72
2.8.5. Formulieren	74
2.8.5.1. Dringend bericht van opsporing.....	75
2.8.5.2. Formulier Interpol voor het opstellen van de "Gele Notitie"	76
2.8.5.3. Bericht staking opsporingen.....	85

3. Specifieke informatie en bijkomende aanbevelingen

3.1. Fenomeenbeschrijving	87
3.2. Aanbevelingen bij de onmiddellijke reacties	91
3.2.1. bij de ontvangst van de melding	91
3.2.2. als verantwoordelijke voor de operatie.....	91
3.2.3. als eerste ploeg ter plaatse.....	92
3.3. Zoekacties.....	97
3.4. Aanbevelingen voor de bejegening en het onthaal van slachtoffers	99
3.4.1. Algemene opmerkingen.....	99
3.4.2. Algemene richtlijnen inzake de bejegening en het onthaal van slachtoffers	99
3.4.2.1. Artikel 3 bis van de voorafgaande titel van	99
het Wetboek van Strafvordering	
3.4.2.2. Artikel 46 van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992.....	99
3.4.2.3. Samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en	99
de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg, ondertekend	
op 7 april 1998	
3.4.2.4. De omzendbrief OOP 15 ter van 9 juli 1999 van	100
de minister van Binnenlandse Zaken	
3.4.2.5. Ministeriële richtlijn dd. 15 september 1997 inzake het onthaal	100
van slachtoffers op parketten en rechtbanken	
3.4.2.5.1 Onthaal en informatie.....	100
3.4.2.5.2 Ondersteuning.....	101
3.4.2.5.3 Verwijzing en samenwerking	101
3.4.2.6 Ministeriële richtlijn dd. 16 september 1998 inzake het waardig	101
afscheid nemen van een overledene in geval van interventie	
door de gerechtelijke overheden	
3.4.2.7. Ministeriële richtlijn dd. 15 december 1998 betreffende de	101
Seksuele Agressie Set (S.A.S)	
3.4.3. Protocol Child Focus –justitie	101
3.5. Rol en mogelijkheden van de cel vermiste personen.....	102
3.5.1. Mandaat	102
3.5.2. Rol en mogelijkheden	102
3.5.2.1. Coördinatie	102
3.5.2.2. Steun	103
3.5.2.3. Expertise.....	103
3.6. Technische en wetenschappelijke politie.....	105
3.6.1. Richtlijnen voor de politiediensten - Huiszoeking handelwijze in geval.....	105
van vermissing - Optreden van de laboratoria voor technische en	

wetenschappelijke politie	
3.6.2. Richtlijnen voor de politiediensten handelwijze op de plaats van de misdaad bij een criminele vermissing - Optreden van de laboratoria voor technische en wetenschappelijke politie	106
3.6.3. Mogelijkheden van het NICC	110
3.6.4. Activiteiten van de dienst audio van de directie van de technische en wetenschappelijke politie	114
3.7. Middelen die kunnen worden aangewend	115
3.8. Relaties met de media	118
3.8.1. Algemene aanbeveling	118
3.8.2. Verspreiding door de media van een aantal signaleringen of berichten betreffende onrustwekkende vermissingen op verzoek van de gerechtelijke instanties.	118
3.8.2.1. Regels	118
3.8.2.2. Omstandigheden die de verspreiding van een bericht via de televisie verantwoorden	118
3.8.2.3. Praktische werkwijze	119
3.8.2.3.a. Aanspreekpunten	113
3.8.2.3.b. Optreden van de politiedienst belast met het onderzoek	120
3.8.2.3.c. Model van opsporingsbericht	120
3.8.2.3.d. Beeldoverdracht : elektronische post of per drager	121
3.8.2.3.e. Internetsite van de federale politie	122
3.8.3. Gerechtelijke opsporingen op de televisie – Getuigen gezocht – Appel à témoins	122
3.9. Aanbevelingen bij internationale ontvoering door ouders	126
1. Vrees voor ontvoering	128
2. Overbrenging van een kind naar het buitenland	130
3. Overbrenging naar België van een kind dat in het buitenland verblijft of niet-inachtneming van het recht op persoonlijke relaties voor een ouder die in het buitenland verblijft ten aanzien van een kind dat in België verblijft	131
3.10. Aanbevelingen voor paragnosten	133
3.10.1. Algemeen	133
3.10.2. Aanbevelingen	133
BIJLAGE : voorbeeld van een formulier “paragnosten”	135
3.11. Tips bij hereniging en verhoor van teruggevonden personen	136
3.11.1. Hereniging en verhoor na een criminele verdwijning	136
3.11.2. Hereniging van een wegloper met zijn familie	140
3.11.3. Hereniging en verhoor na een parentale ontvoering	141
3.12. Aandachtspunten bij vermissingen met een internationaal karakter	143
3.12.1. Signaleringen	143
3.12.2. Kontakten tijdens het gevoerde onderzoek	143
3.12.2.1. Mogelijke kanalen	143
3.12.2.2. Mogelijke rol van de Cel vermiste personen in dit verband	143
3.12.3. Reacties in geval van aantreffen van in België vermiste personen in het buitenland	144
3.12.3.1. Aandachtspunten voor minderjarigen	144
3.12.3.2. Aandachtspunten voor meerderjarigen	144
3.12.4. Mogelijke bijdrage Child Focus bij internationale vermissingen van minderjarigen	144

	7
3.12.4.1. Samenwerking met de pers	144
3.12.4.2. Samenwerking met gelijkaardige organisaties in het buitenland	144
3.12.4.3. Affiches.....	144
3.12.4.4. Omkadering ouders.....	145
BIJLAGE	
Protocol tot regeling van de samenwerking tussen Child Focus	147
en de gerechtelijke instanties (28 november 2001)	

Trefwoordenlijst

Aangifte	14-15-16-22-36-38-45-48-61-65-67-71-91-92-149
Aanleverende dienst	63-66-67-68-69-70-71
Aantreffende dienst.....	63-66-67
Advocaat.....	22-23-29-129-131-158
Affiche.....	64-90-138-144-152
Afsignalering.....	26-38-41-44-62-67-71
AIK	66
ANG.....	38- 42- 44- 64- 65- 66- 67- 69
Ante-mortem gegevens	67
ASF	16-17-68
Ballistiek.....	112
Basissignalering.....	62-66-69
Bericht staking opsporingen.....	67-74-85
Bevragende dienst.....	63
Biologische microsporen.....	106-109-111
Branden en explosies.....	111
Buitenlandse signalering.....	62-64
Buurtonderzoek.....	17-40-54-55-56-72-103
Case manager	23-149-152-156-157
Cel vermiste personen	13-15-17-18-24-28-40-47-67-96-102-103-104- 115-116-119-143-148-154-153-155-156
Child Focus	14-15-17-18-19-23-25-29-39-41-43-46-91-96- 101-103-116-117-119-120-121-127-129-130- 131-139-141-142-144-145-147 t.e.m. 164
Checklist verhoor.....	48-51
Coördinatievergadering	18-19-20-22-41-102-156
Criminele vermissing.....	47-107-116
Criteria onrustwekkend.....	36-38-47
Definitie vermissing.....	87
Dienst audio.....	114
DGJ-DJO.....	47-116-119-120-123
DGS	63-75-85
Dienst justitiehuisen,slachtofferonthaal.....	18-23-93-100-101-127-129-130-131-141-148-158
Dienst TV	119-120-123-124
Dienst vreemdelingenzaken.....	45
Directie bestrijding criminaliteit tegen personen.....	66
Dringend bericht van opsporingen	16-17-38-42-44-66-69-74-75-85-94
Drugs.....	39-48-51-112-113
DSO	63-64-75-85-143
DVI- team.....	67
Federale magistraat	12-40
Fenomeen vermissing.....	25-87-88-102-104

Foto.....	16-17-38-42-44-45-49-52-54-66-67-69-70-75-94-95- 97-106-108-111-115-119-120-121-122-125-129-138-153
Geesteszieke	42
Gele notitie (interpol).....	76
Genetische identificatie	112
Gerechtelijk strafonderzoek	12-19-20-23
Getuigen	24-55-58-107-120-122-123-124-136-137
Getuigen gezocht	29-122-123
Grenscontrole	129
Hereniging	65-98-136-138-140-141
Huiszoeking.....	19-20-28-39-43-61-105
Internetsite.....	122
Interpol – seining.....	40-64-66-67-68-69-70-74-75-76
Justitiehuizen	18-28-93-100-101-127-129-130-131-141-148-158
Korte berichten	119
Labo voor TWP	17-41-60-61-105-108-116
Materiaalonderzoek	110
Media contacten.....	17-25-26-42-70-71-116-118-119-120-121-140- 144-149-153-154-155
Middelen	17-18-19-20-38-39-41-47-49-52-92-97-103-104-110-113-115-119-126-136
Mini-onderzoek.....	12-18-19-20-29
Nationaal invalspunt	63-64-65-66-67-69-70-71
NICC.....	13-108-110-116-148
Niet-begeleide minderjarige	29-38-44-45
Onderzoeksrechter	12-18-20-23-25-122-128-130-137-148-158-159-161
Onmiddellijke reacties	38-91-151
Onrustwekkende vermissing	13-17-18-20-25-27-28-36-38-40-42-44-47- 60-65-67-69-100-102-105-115-118-119-121-122
Opsporingsbericht	18-25-26-105-100-118-119-120-122-144-149-152-153-154-155
Opsporingsonderzoek	12-18-19-25-128-134-159
Opvang van naasten.....	12-14-15-18-22-23-25-26-39-43-46- 91-93-99-100-101-120-136-138-139-144-149
Paragnosten	133-134
Parentale ontvoering (internationaal).....	70-99-141-143-144-148-158
Pers	12-20-26-118-119-120-139-144-155
Persoonsbeschrijving	16-17-38-42-44-66
Plaatsbeschrijving.....	106
Procureur – generaal	13-23-19-26-31-147-148-163
Procureur des Konings.....	12-16-18-19-20-25-26-100- 120-122-126-130-148-157-158-159-160-161

Protocol (met Child Focus).....	14-23-25-41-101-103-147 t.e.m.164
Referentiemagistraat vermissingen.....	12-18-25-27-46-126
Referentiemagistraat mensenhandel.....	46
RIB.....	62- 64- 65-119-120
Schengen – seining	16-64-68-75
Seining (nationaal en internationaal)	40-116
Seksuele agressieset	101-138
Signalerende dienst.....	63-66
Signal processing	111
Slachtofferbejegening	22-39-43-46-93-99-100-136-139-141-144
Slachtofferonthaal.....	18-20-22-23-93-99-100-101-127-129-130-131-141-148-158
Sporen en microsporen	13-16-39-40-41-45-50-60-61-95-97-106- 107-108-109-111-112-118-137
Technische en wetenschappelijke politie (TWP)	13-17-41-60-61-105- 107-108-110-112-116
Teruggevonden personen.....	101-136-138-139
Textiel.....	111-112
Toxicologie	112-113
Waardig afscheid nemen	101
Wegloper.....	38-42-43-51-87-89-99-140-152
Woonplaats	16-17-60-65-68-105-120-151
Zoekactie	17-39-41-97-98-101-103-115-116-149-154

1. Algemene richtlijnen

1.1. Organisatie en opdrachten van de bevoegde instanties en diensten

1.1.1. De gerechtelijke overheden

Op niveau van het gerechtelijk arrondissement

1. De procureur des Konings wijst een magistraat aan die verantwoordelijk is voor de problematiek van de vermissingen, hierna *referentiemagistraat* genoemd.
2. Hij kan, wanneer de specificiteit van zijn parket dit gebiedt, één of meer andere magistraten aanduiden die, onder toezicht van de referentiemagistraat, de opsporingsonderzoeken inzake vermissingen leiden.
3. Bij de keuze van de magistraten zal de aandacht gaan, enerzijds naar het noodzakelijk evenwicht tussen de strafrechtelijke aanpak van de gebeurtenissen en de aandacht voor hun diepmenselijke dimensie en, anderzijds naar de ervaring en opleiding waarover de betrokken magistraten op deze beide vlakken beschikken.
4. Alle Procureurs des Konings zullen de coördinaten van deze magistraten meedelen aan de politiediensten van het arrondissement
5. De procureur des Konings moet er eveneens voor zorgen dat de referentiemagistraat de magistraten met dienst van zijn parket de noodzakelijke informatie bezorgt opdat zij in staat zouden zijn, van zodra zij in kennis zijn gesteld van een vermissing, alle vereiste en dringende maatregelen te nemen en het beheer van het dossier waar te nemen tot de magistraat belast met de leiding van dat soort onderzoek tussenkomt.
6. De specifieke opdrachten van de referentiemagistraten zijn:
 - 1) het leiden van de opsporingsonderzoeken (of het uitoefenen van de controle op de onderzoeken waarvan de procureur des Konings de leiding aan andere magistraten heeft toevertrouwd);
 - 2) het waken over een correct onthaal van de naasten van de vermiste;
 - 3) het onderhouden van contacten met de pers in overleg met de persmagistraat;
 - 4) het instaan voor de contacten en de coördinatie met de andere arrondissementen, in voorkomend geval, in samenspraak met de federale magistraat, van wie zij de bevoorrechte contactpersonen zijn in het arrondissement.

Wanneer de onderzoeksrechter is gevorderd

7. Behalve wanneer een mini-onderzoek gevorderd wordt zal, wanneer een gerechtelijk strafonderzoek wordt ingesteld, de onderzoeksrechter de leiding van het onderzoek op zich nemen. Het parket zal evenwel een belangrijke rol blijven spelen, zoals hierna beschreven (zie punt 1.2.2.4)

Op het niveau van het ressort van het hof van beroep

8. De Procureur-generaal wijst een magistraat van het parket-generaal aan als referentiemagistraat, belast met de problematiek van de vermissingen in het rechtsgebied van het Hof van Beroep.

Deze heeft de volgende opdracht:

- 1) Luisterbereidheid tonen ten aanzien van de referentiemagistraten;
- 2) Zorgen voor de coherentie en de verspreiding van de circulaires betreffende de interne werking van de parketten;
- 3) Het College van Procureurs-generaal op de hoogte brengen van alle wijzigingen in de lijst van referentiemagistraten;
- 4) Controle uitoefenen op de onrustwekkende vermissingdossiers waarvan hij door de procureurs des Konings van zijn rechtsgebied overeenkomstig punt 1.2.2.1.4 van de richtlijn op de hoogte is gebracht;
- 5) de minister van Justitie, het College van Procureurs-generaal en de procureurs des Konings van zijn ressort op de hoogte brengen van elke wijziging in de namen, benamingen, adressen, telefoon-, GSM- en faxnummers die in deze ministeriële richtlijn vermeld staan.

Op federaal niveau

9. De *federale magistraten* zullen hun rol vervullen bij de coördinatie van de strafvordering en zullen de internationale samenwerking in de onderzoeken ondersteunen.

Algemeen

10. De lijst van de referentiemagistraten zal worden bijgehouden door het College van Procureurs-generaal en zal door het secretariaat van dit College worden verspreid

1.1.2. De politiediensten

1. De Politiediensten zullen de nodige richtlijnen geven opdat hun leden, die rechtstreeks kunnen betrokken worden bij vermissingen, een goede kennis zouden hebben van de reacties en de procedures omvat in de huidige richtlijn en opdat zij over de nodige kwaliteiten en opleiding zouden beschikken om hun opdracht op efficiënte wijze te vervullen.
2. De Cel vermiste personen van de Federale politie zal haar kennis inzake de aanpak van vermissingen verder blijven ontwikkelen en zich verder ten dienste stellen van de gerechtelijke instanties en van de politiediensten. Zij heeft ten aanzien van de politiediensten een ondersteuning-, expertise- en coördinatieopdracht.
3. De laboratoria van de technische en wetenschappelijke politie en het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie zullen eveneens hun steun verlenen door sporen en aanwijzingen te verzamelen die de aanwezigheid en/of het aanwezig geweest zijn van de vermiste persoon en/of de daders aantonen.

1.1.3. Child Focus en privé-verenigingen

De politiediensten en de gerechtelijke overheden zullen, in het kader van een samenwerkingsprotocol dat aan onderhavige richtlijn is gevoegd, nauw samen werken met *Child Focus* wat betreft de gegevensverzameling over vermissingen en de ruime verspreiding van signaleringen die tot het onderzoek kunnen bijdragen. Child Focus zal eveneens een belangrijke rol vervullen in de relaties met de naasten van de slachtoffers.

Dit samenwerkingsverband sluit samenwerking met andere privé-verenigingen niet uit.

1.2. Het verloop van de onderzoeken

1.2.1. Houding bij de aangifte van een vermissing.

1.2.1.1. De aangifte van de vermissing en de bepaling van het onrustwekkend karakter ervan.

1. Elke aangifte van een vermissing moet onmiddellijk ernstig genomen worden. Er mag in geen geval aan de persoon die de aangifte wil doen gevraagd worden om enkele uren te wachten alvorens zich opnieuw aan te melden.
2. Vanaf het eerste contact met de familie en de naasten wordt zorg gedragen voor de kwaliteit van de opvang, en is men luisterbereid. Bijzondere aandacht moet besteed worden aan de innerlijke overtuiging van deze betrokkenen. In de mate van het mogelijke zal hun betrokkenheid verder benut worden bij de verscheidene acties die worden ondernomen om de vermiste persoon op te sporen. Indien de familie dat wenst, zal zij onmiddellijk naar een Centrum voor slachtofferhulp verwezen worden of in contact gesteld worden met Child Focus.
(bejegening van slachtoffers: zie punt 3.4)
3. De vermissing moet als onrustwekkend worden beschouwd wanneer zij voldoet aan minstens één van de volgende criteria:
 - 1 de vermiste persoon is minder dan 13 jaar oud.
 - 2 de vermiste persoon is lichamelijk of geestelijk gehandicapt, of mist de nodige zelfredzaamheid.
 - 3 de vermiste persoon is afhankelijk van (onontbeerlijke) medicatie of medische behandeling.
 - 4 op basis van de beschikbare informatie kan vermoed worden dat de vermiste persoon zich in een voor hem levensbedreigende situatie bevindt.
 - 5 op basis van de beschikbare informatie kan vermoed worden dat de vermiste persoon in het gezelschap is van derden die zijn welzijn kunnen bedreigen, ofwel dat hij het slachtoffer is van een misdrijf.
 - 6 de afwezigheid van de persoon is in complete tegenstelling tot zijn normale gedrag.

Deze criteria worden hierna ruimer omschreven in fiche 2.1.

4. De beoordeling van het onrustwekkende karakter behoort in eerste instantie door de dienstdoende officier van gerechtelijke politie van de gecontacteerde dienst te gebeuren, die, voor zover hij dit noodzakelijk acht, de ondersteuning kan krijgen van de Cel vermiste personen.
Mocht er na de uitvoering van de eerste onderzoeksverrichtingen, die in alle omstandigheden moeten worden uitgevoerd zoals voorzien in punt 1.2.1.2,1° en 2°, nog onzekerheid of zelfs twijfel blijven bestaan over het onrustwekkende karakter, dan moet onmiddellijk contact worden opgenomen met de dienstdoende parketmagistraat. Het is deze die in laatste aanleg moet beslissen of de vermissing als onrustwekkend moet worden beschouwd.

1.2.1.2. Onmiddellijke opdrachten

De gecontacteerde politiedienst zal onverwijld alle door de toestand vereiste opdrachten uitvoeren, welke in de bijgevoegde fiche 2.2 ruimer worden omschreven. Een aantal opdrachten moeten in alle omstandigheden worden vervuld.

Andere worden dan weer in principe enkel uitgevoerd als de vermissing, op basis van de 6 hierboven genoemde criteria, als onrustwekkend wordt beschouwd.

De hierna volgende opsomming van uit te voeren opdrachten is niet noodzakelijk volledig. Het spreekt voor zich dat elke vermissing een aangepaste benadering vereist.

1. De volgende opdrachten moeten altijd vervuld worden (zie fiche 2.2.1.):

1. akte nemen van de volledige verklaring van de persoon/personen die de aangifte doet/doen (fiche 2.4.)
2. zo veel mogelijk informatie inwinnen om:
 - na te gaan of het werkelijk om een vermissing gaat
 - het onrustwekkende karakter van de vermissing te bepalen
 - de opsporing te oriënteren
3. onmiddellijk het eerste proces-verbaal van, minstens, het verhoor van de aangever ten laatste op de eerstvolgende werkdag verzenden naar de procureur des Konings.
4. er voor zorgen een recente foto van de vermiste persoon te bekomen.
5. overgaan tot het opmaken van dringende berichten van opsporing:
 - de andere ploegen en politiediensten die op het terrein werken, inlichten van de vermissing en hen een precieze persoonsbeschrijving met foto van de vermiste persoon bezorgen
 - het nodige doen om een nationaal dringend bericht van opsporing van de vermiste persoon te verspreiden (fiche 2.8.). Minderjarigen en meerderjarigen met abnormaal gedrag (criterium: zie punt 1.2.1.1,3.2°) zullen automatisch internationaal gesignaleerd worden in het systeem SIS (Schengen Informatie Systeem) en slechts op verzoek van de bevoegde magistraat via Interpol Zone 2 en /of andere Interpolzones; de signaleringen zullen dan automatisch in de gegevensbank ASF (Automatic Search Facilities) opgenomen worden.
6. zich bekommeren om de plaats waar de persoon voor het laatst gezien is:
 - deze plaats bepalen
 - de plaats isoleren voor het eventueel inzetten van speurhonden
 - ervoor zorgen dat de eventuele sporen niet worden uitgewist
 - een veiligheidszone bepalen en hierover waken
7. de woonplaats van de vermiste persoon bezoeken:
 - aanwijzingen zoeken
 - ervoor zorgen dat de sporen niet worden uitgewist met het oog op een eventuele overbrenging naar het laboratorium of op een zoektocht met een speurhond
8. de identiteit noteren van de aanwezige personen en van hen die de vermiste persoon het laatst gezien hebben

9. bij familie en naasten alle nuttige informatie inwinnen om de opsporing een richting te geven
 10. een algemene controle uitvoeren bij de andere politiediensten, in stations, in ziekenhuizen, enz..
2. *Bij onrustwekkende vermissing of wanneer wordt getwijfeld aan het verontrustende karakter ervan, zal de parketmagistraat met dienst hiervan onmiddellijk telefonisch worden ingelicht. Als deze het onrustwekkende karakter van de vermissing bevestigt, moeten de volgende bijkomende opdrachten worden vervuld:*
1. onmiddellijk per fax of per bode aan het parket het eerste proces-verbaal overzenden, dat minstens het verhoor bevat met de persoon die de aangifte doet
 2. zo snel mogelijk de Cel vermiste personen inlichten, die op haar beurt de federale magistraat zal informeren (in de specifieke gevallen bepaald in overleg met hem)
 3. een grondig bezoek verrichten aan de woonplaats van de vermiste persoon, rekening houdend met de richtlijnen van fiche 3.6.1
 4. een systematisch buurtonderzoek verrichten door de aanwijzingen van fiche 2.5 te volgen
 5. nationaal een dringend bericht van opsporing van de vermiste persoon verspreiden op basis van fiche 2.8. Minderjarigen en meerderjarigen met abnormaal gedrag (criterium zie punt 1.2.1.1,3.2°) zullen automatisch internationaal gesignaleerd worden in het SIS en slechts op verzoek van de bevoegde magistraat via Interpol Zone 2 en /of andere Interpolzones; de signaleringen zullen dan automatisch in de gegevensbank ASF (Automatic Search Facilities) opgenomen worden.
 6. indien nodig, en op beslissing van de magistraat, het laboratorium voor TWP (Technische en Wetenschappelijke Politie) inschakelen om over te gaan tot technische vaststellingen en eventuele inbeslagnemingen (zie fiche 2.7.)
 7. een politieambtenaar aanstellen voor contacten met de ouders
 8. bij minderjarigen of uitzonderlijk 18 tot 25-jarigen, dient Child Focus onmiddellijk ingelicht te worden teneinde haar ploegen stand-by te houden.
3. *In bepaalde omstandigheden kunnen bijkomende acties noodzakelijk blijken.*
1. de mobilisatie van bijkomende middelen: extra teams, speurhonden, ... (zie fiche 3.7)
 2. de mobilisatie van verenigingen voor de verspreiding van foto's bij de bevolking (zie fiche 3.7.)
 3. de verspreiding van de persoonsbeschrijving van de vermiste persoon via de media (televisie, radio, geschreven pers, op nationaal of lokaal niveau ...) (zie fiche 3.8.2)
 4. zoekacties (zie fiche 3.3).

1.2.2. Het opsporingsonderzoek

1.2.2.1. Organisatie van het parket

1. Zodra de *magistraat met dienst* van de vermissing op de hoogte is gebracht, zal hij erop toezien dat de eerste opsporingsacties worden verricht en de nodige opsporingsberichten worden verspreid. Zo nodig gelast hij de uitvoering van punten 1.2.1.2, 2 en 3

Binnen de termijn en volgens de voorwaarden die de procureur des Konings van het rechtsgebied bij interne dienstnota heeft vastgelegd, stelt hij de *referentiemagistraat* in kennis van elke onrustwekkende vermissing.

2. Eens de referentiemagistraat op de hoogte is gebracht, is hij belast met de leiding van het opsporingsonderzoek, tenzij een andere magistraat hiervoor is aangesteld, overeenkomstig punt 1.1.1. Is dit het geval dan zal deze magistraat de leiding van het opsporingsonderzoek op zich nemen, onder toezicht van de referentiemagistraat.

Het is van essentieel belang dat de interne regels inzake de werking van het parket via een omzendbrief van de procureur des Konings duidelijk worden vastgelegd en ter kennis worden gebracht van de Procureur-generaal van het ressort en van de politiediensten in het betrokken gerechtelijk arrondissement.

3. Vanaf het ogenblik dat een onderzoeksrechter is gevat, leidt hij, behalve bij mini-onderzoek, het onderzoek en staat de parketmagistraat, die belast is met het dossier, in voor de opvolging van het dossier, volgens de bepalingen in punt 1.2.2.3.
4. Bij onrustwekkende vermissing zal de parketmagistraat, die belast is met het opsporingsonderzoek, de Procureur-generaal hiervan inlichten door hem onmiddellijk een afschrift van het aanvankelijk proces-verbaal te bezorgen.
5. In geval van onrustwekkende vermissing verwittigt deze parketmagistraat ook zo snel mogelijk de Dienst Justitieuze huizen, slachtofferonthaal en, desgevallend, Child focus. Voor de andere vermissingen zal de verwittiging van deze dienst afhankelijk zijn van de angst, de ongerustheid of de behoefte van de naasten van de vermiste om geïnformeerd te worden over het onderzoek, wat geval per geval wordt nagegaan.

1.2.2.2. De coördinatievergadering

1. Wanneer een vermissing onrustwekkend wordt beschouwd, zal er zo vlug mogelijk en waar nodig, rekening houdend met de evolutie van het opsporingsonderzoek en de in te zetten middelen, een *coördinatievergadering* gehouden worden.
2. Aan deze vergadering, die wordt *voorgezeten* door de magistraat belast met het opsporingsonderzoek, zullen de volgende personen deelnemen:
 - de referentiemagistraat
 - eventueel de onderzoeksrechter, gevat met een mini-onderzoek
 - de leidinggevende ambtenaren van de politiediensten en van andere diensten die betrokken zijn bij de opsporing
 - de Cel vermiste personen, ingeval haar aanwezigheid als noodzakelijk wordt beschouwd door de magistraat die belast is met het onderzoek

Behalve wanneer de magistraat het niet passend acht en mits de eerbiediging van het vooronderzoek en het gerechtelijk onderzoek, wordt aan de case-manager van Child Focus gevraagd deel te nemen aan de coördinatievergaderingen

3. De vergadering heeft tot doel:
 - de toestand te evalueren
 - een onderzoeksstrategie te bepalen; dat wil zeggen de prioriteiten, de noden en de aard van de middelen te bepalen
 - de regels vast te stellen inzake de werking en coördinatie van het onderzoek, de taken te verdelen tussen de diensten, alsook de voorschriften te bepalen voor de uitwisseling en overdracht van informatie
 - een politiecoördinator aan te stellen, belast met de opvolging van de uitvoering van de afgesproken maatregelen
4. Er zal door één van de politiediensten een verslag worden opgesteld met alle genomen beslissingen . Het zal door de voorzitter van de vergadering worden goedgekeurd en meegedeeld aan alle deelnemers, alsook aan de Procureur-generaal.
5. Er zullen evaluatievergaderingen worden gehouden, volgens een vaste regelmaat bepaald tijdens de eerste coördinatievergadering en die afhankelijk is van de evolutie en de noden van het onderzoek.
6. In het bijzonder bij vermissing van een kind zullen de onderzoekers rekening houden met de hypothese van een daad van een persoon met een seksuele afwijking.

1.2.2.3. Het instellen van het gerechtelijk strafonderzoek

Tijdens het opsporingsonderzoek kan de parketmagistraat, belast met het onderzoek, op ieder tijdstip oordelen dat het voor de zaak nuttig of noodzakelijk is een mini-onderzoek (art. 28 septies van het Wetboek van strafvordering) of een gerechtelijk strafonderzoek in te stellen.

1. het mini-onderzoek kan niet gevorderd worden met het oog op:
 - het bekomen van een bevel tot aanhouding
 - het bekomen van een bevel tot huiszoeking
 - het doen afluisteren, kennis nemen of opnemen van privé- en telefooncommunicatie

het kan wel voor:

- het doen uitvoeren van een autopsie
- het doen uitvoeren van een onderzoek aan het lichaam
- het doen opsporen of lokaliseren van de gegevens, oorsprong en/of bestemming van telecommunicatie (zgn. retro-verkeer)

na uitvoering van de onderzoekshandelingen staat de procureur des Konings in voor de verderzetting van het opsporingsonderzoek

2. Steeds, ook na uitvoering van één of meer mini-onderzoeken, moet een gerechtelijk strafonderzoek worden gevorderd als het noodzakelijk blijkt dwangmiddelen te bevelen die de wet uitdrukkelijk voorbehoudt aan de onderzoeksrechter (noodzaak van een huiszoekingsbevel, een bevel tot medebrenging en bevel tot aanhouding, het af luisteren van telefoongesprekken, ...). De onderzoeksrechter, gevat met een mini-onderzoek, kan ook beslissen dat hij zich gevat acht met een (volwaardig) gerechtelijk onderzoek, wat hem vanzelfsprekend alle machten toekent die in de wetten zijn voorzien.

Er wordt aanbevolen een gerechtelijk strafonderzoek te vorderen wanneer een kind van minder dan dertien jaar niet is teruggevonden, ondanks de onmiddellijke uitvoering van dringende opsporings- en onderzoeksmaatregelen zoals voorzien in geval van een onrustwekkende vermissing (zie punt 1.2.1.).

1.2.2.4. De rol van het parket tijdens het gerechtelijk strafonderzoek

1. Bij mini-onderzoek blijft de procureur des Konings het onderzoek leiden. Hij zal dus de coördinatievergaderingen, die hij nodig acht te organiseren, voorzitten
2. Vanaf het ogenblik dat een gerechtelijk strafonderzoek is ingesteld, neemt de onderzoeksrechter de leiding van het onderzoek op zich. Hier zal hij dus de coördinatievergaderingen, die hij nodig acht te organiseren, voorzitten
3. De parketmagistraat, belast met het dossier, blijft niettemin de ontwikkelingen in het onderzoek van zeer nabij volgen.
 - a) hij bezorgt de onderzoeksrechter een gedetailleerd verslag van de opdrachten die vóór het starten van het gerechtelijk strafonderzoek bevolen werden en van de verscheidene maatregelen die naar aanleiding van de coördinatievergaderingen genomen werden; dit verslag wordt aan het strafdossier gevoegd.
 - b) hij blijft tijdens het volledige gerechtelijk onderzoek op de hoogte van alle gevolgde pistes, van de uitgeschreven opdrachten en van de resultaten ervan. Daarom zal hij deelnemen aan de coördinatievergaderingen die de onderzoeksrechter organiseert. Bovendien kan hij verzoeken dat het onderzoeksdossier hem ter informatie wordt meegedeeld
 - c) hij onderzoekt en behandelt alle hem verstrekte informatie waarvan het rechtstreekse verband met het dossier, waarvoor een gerechtelijk onderzoek is gestart, nog niet bewezen is.
Indien die informatie elementen bevat die dit rechtvaardigen, zal hij ze aan de onderzoeksrechter toezenden voor beschikking en voeging aan het strafdossier.
 - d) hij neemt alle passende bijkomende vorderingen
 - e) hij neemt contact op met andere parketten die over nuttige informatie zouden kunnen beschikken
4. Gedurende het gerechtelijk onderzoek zal het parket, met inachtneming van artikel 3 bis van het wetboek van strafvordering, zijn opdrachten verder waarnemen inzake slachtofferonthaal en het onderhouden van contacten met de pers (hierna punt 1.3 en fiche 3.4).

5. Na mededeling van het strafdossier, zal de parketmagistraat de vorderingen nemen met het oog op de regeling van de rechtspleging.

1.3. Bejegening en onthaal van de naasten van de vermiste

Vanaf het ogenblik van de aangifte van de vermissing, moeten de politiediensten en gerechtelijke overheden bijzondere aandacht hebben voor de bejegening en het onthaal van de naasten van de vermiste (zie art. 3 bis van voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering).

1.3.1. Slachtofferbejegening door de politiediensten

De dienst aan wie de vermissing gemeld wordt, zal deze onmiddellijk ernstig nemen (zie punt 1.2.1.1.).

Deze dienst zal waken over de kwaliteit van de bejegening en de luisterbereidheid tegenover de persoon die de vermissing aangeeft en van de naasten die worden gehoord.

Enkele dossiergegevens zullen worden meegedeeld. Dit zijn het notitienummer van het dossier en de coördinaten van het parket waaraan het proces-verbaal zal worden overgemaakt. Zij zullen eveneens ingelicht worden over de mogelijkheid een advocaat te raadplegen, en, zo zij hulpbehoevend zijn, zich te kunnen wenden tot het bureau voor rechtsbijstand.

In de mate van het mogelijke zullen de naasten van de vermiste betrokken worden bij de eerste opsporingsacties. De eerste opdrachten die gegeven worden zullen worden toegelicht, voorzover dit het onderzoek niet belemmert.

Een politieambtenaar zal aangeduid worden voor de contacten met de naasten van de vermiste.

In sommige gevallen kan de inschakeling van een maatschappelijk assistent of een psycholoog, eventueel verbonden aan de politiedienst, nuttig blijken.

Overeenkomstig de omzendbrief OOP 15 ter van 9 juli 1999 van de Minister van Binnenlandse Zaken verleent de politieambtenaar een eerste politieopvang aan de naasten van de vermiste (fiche 3.4 bevat een samenvatting van de omzendbrief).

Er moet eveneens rekening gehouden worden met het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg, ondertekend op 7 april 1998. Een samenvatting van het akkoord kan u eveneens vinden in fiche 3.4.

1.3.2. Slachtofferonthaal door de gerechtelijke overheden

De ministeriële richtlijn inzake het onthaal van slachtoffers op parketten en rechtbanken (Dir. 2/97 –15 september 1997) is eveneens van toepassing op vermissingen (een samenvatting kan u vinden in fiche 3.4.)

Niettemin rechtvaardigt de specificiteit van dit soort dossiers, vooral als het om kinderen gaat, bijkomende bijzondere richtlijnen.

1.3.2.1. Wanneer er geen strafrechtelijk onderzoek is

1. Het parket zal de naasten van de vermiste zo snel mogelijk na de eerste coördinatievergadering ontmoeten.

2. Aan deze ontmoeting zullen deelnemen:

- de ouders en/of de naasten van de vermiste persoon, eventueel vergezeld van hun advocaat
- de magistraat belast met het dossier en, eventueel, de referentiemagistraat
- een justitieassistent van de Dienst Justitiehuisen, slachtofferonthaal
- een officier van de politiedienst, belast met het onderzoek
- de case manager van Child Focus, indien de ouders en/of de naasten van de vermiste dit wensen.

3. Deze ontmoeting moet de mogelijkheid bieden:

- te luisteren naar de ouders en/of de naasten, zowel naar hun emoties, hun vragen als hun voorstellen
- zo goed mogelijk te antwoorden op hun vragen
- hen de rol van éénieder in het onderzoek uiteen te zetten en de wettelijke voorschriften waarbinnen acties kunnen worden gevoerd
- hen mee te delen welke maatregelen reeds genomen werden of zullen worden genomen
- om afspraken te maken over toekomstige contacten met de overheden, alsook de manier waarop de informatie-uitwisseling zal gebeuren
- hen ervan in te lichten dat zij beroep kunnen doen op psychologische hulp, hen aangeboden door de Centra voor slachtofferhulp.
- na te gaan of zij beschikken over de nodige informatie om, indien zij dit wensen, een advocaat te raadplegen, of, in geval van onvermogen, zich te wenden tot het bureau voor rechtsbijstand.

1.3.2.2. Ingeval een gerechtelijk strafonderzoek wordt ingesteld

1. De parketmagistraat blijft instaan voor een correct slachtofferonthaal. Hij zal de onderzoeksmagistraat inlichten van elke geplande ontmoeting, om hem, indien hij dat wenst, de kans te geven hieraan deel te nemen.
2. Niettemin moet aan de onderzoeksrechter vooraf de toestemming worden gevraagd in verband met de informatie betreffende het onderzoek, die de ouders en /of de naasten mag worden meegedeeld.
3. Natuurlijk kan de onderzoeksrechter het nodig achten de ouders en/of de naasten *alleen* te ontmoeten, hen te horen of contacten te leggen die constructief kunnen zijn voor het verdere verloop van het onderzoek.

1.3.3 Rol van Child Focus (zie protocol)

Beperkt tot minderjarigen en uitzonderlijk 18 tot 25-jarigen.

1.4. Relaties met de media

1.4.1. Relaties met de media als opsporingsmiddel

Om te vermijden dat het fenomeen “verdwijningen” als een banaal gegeven zou worden beschouwd, kan het niet de bedoeling zijn systematisch in elk onderzoek een opsporingsbericht te publiceren, wat bovendien nefast voor de efficiëntie ervan zou zijn.

Met opmaak

1.4.1.1. Verspreiding opsporingsbericht

1.4.1.1.1. Verspreiding van opsporingsberichten in de media

In geval van een onrustwekkende vermissing kan het nuttig blijken de hele bevolking te betrekken bij de opsporing van de vermiste persoon.

Dit uitzonderlijk opsporingsmiddel zal voorbehouden blijven voor bijzondere gevallen.

Het is de procureur des Konings, belast met het opsporingsonderzoek, in samenspraak met de referentiemagistraat en desgevallend met de onderzoeksrechter, die beslist om een opsporingsbericht van de vermiste persoon via de media te doen verspreiden.

Deze beslissing moet genomen worden in overleg met de onderzoekers, met de naasten van de vermiste en met de Cel vermiste personen.

Indien een opsporingsbericht via de media wordt overwogen voor de vermissing van een minderjarige, of uitzonderlijk voor een jongere tussen 18 en 25 jaar, zoals voorzien in het protocol tussen Child Focus en de gerechtelijke autoriteiten, wordt Child Focus in de onderhandelingen betrokken.

Met opmaak

De praktische voorwaarden van de verspreiding van opsporingsberichten in de media worden nauwkeurig omschreven in fiche 3.8.2.

1.4.1.1.2. Lancering van een nationaal Child Alert

Child Alert is een opsporingsbericht dat een zo breed mogelijk publiek op het Belgisch grondgebied of een deel ervan in realtime wil waarschuwen wanneer een minderjarige vermoedelijk in onmiddellijk levensgevaar is, met de bedoeling de vermiste minderjarige gezond en wel terug te vinden.

Het is steeds de magistraat van de plaats van de verdwijning die de opdracht geeft tot een Child Alert, in nauw overleg met de met het onderzoek belaste politiedienst en de Cel Vermiste Personen van de Federale Politie. Er wordt meerbepaald rekening gehouden met het extra gevaar dat het Child Alert zou kunnen betekenen voor de vermiste minderjarige. De magistraat van het parket van de procureur des Konings die overweegt een Child Alert te lanceren, vraagt onmiddellijk de goedkeuring aan zijn procureur-generaal.

Child Focus wordt onverwijld op de hoogte gebracht van de beslissing om een Child Alert op te starten.

Child Focus stelt de gerechtelijke overheden en de politie zowel het Child Alert-platform ter beschikking als een team dat telefonische oproepen ontvangt volgens de in de laatste paragraaf beschreven procedure voor het doorschakelen van oproepen. Het platform is een digitaal hulpmiddel dat het waarschuwingsbericht kan aanpassen aan de verschillende communicatiekanalen zoals de wegsignalisatie, radio- en tv-stations, internet, elektronische informatieborden, bedrijfsnetwerken of gsm's.

Het waarschuwingsbericht dat de politiediensten opstellen en dat de magistraat belast met het verdwijningsdossier goedkeurt, bestaat minstens uit de voornaam, de leeftijd, de beschrijving van de minderjarige en de plaats en het tijdstip van de verdwijning. Het geeft mogelijk ook aanwijzingen over de omstandigheden van de verdwijning, over personen die met de verdwijning in verband kunnen worden gebracht, over het gebruikte vervoermiddel of over elk nuttig element dat het onderzoek kan verder helpen. De boodschap bevat een recente foto van de vermiste persoon en desgevallend een foto van een voor het publiek opvallend element.

De inhoud van het bericht en de gepubliceerde foto's respecteren het vermoeden van onschuld.

De boodschap is zo kort mogelijk en telt niet meer dan 1000 karakters. De titel luidt "CHILD ALERT" en het bericht verzoekt getuigen die de vermiste minderjarige opmerken in geen enkel geval zelf in te grijpen, maar onmiddellijk de politie te verwittigen. De boodschap vermeldt op het einde twee noodnummers: 0800/30 300 van de Federale Politie en 116 000 van Child Focus.

Het bericht wordt opgesteld in de officiële taal of talen van het grondgebied waar het Child Alert wordt gepubliceerd.

De magistraat die belast is met het verdwijningsdossier bepaalt zowel wanneer het Child Alert wordt gelanceerd als op welk grondgebied het wordt gecommuniceerd.

Dit Child Alert wordt voor een periode van maximum 6 uur ingesteld. Deze periode is 3 keer verlengbaar. Dat wil zeggen dat een Child Alert maximaal 24 uur kan duren.

De magistraat die belast is met het verdwijningsdossier kan op elk moment beslissen het Child Alert te stoppen. Hij kan al dan niet informatie geven over het verloop van de verdwijning. Child Focus wordt ingelicht over de beslissing om het Child Alert te beëindigen.

Alle telefonische oproepen in verband met het Child Alert die binnenkomen via het noodnummer 116 000 van Child Focus worden onmiddellijk doorgeschakeld naar het crisiscentrum van de Federale Politie volgens de modaliteiten bepaald door de Cel Vermiste Personen van de Federale Politie. Deze oproepen worden gelijktijdig doorgeschakeld naar de Cel Vermiste Personen.

1.4.1.2. Uitzending Getuigen gezocht - Appel à témoins

Als in de loop van het onderzoek blijkt dat de beschikbare elementen niet toelaten de zaak op te helderen, of dat andere opsporingsmethodes niet tot resultaten hebben geleid en dat een opsporingsbericht een absolute noodzaak is, kan de magistraat belast met het

onderzoek, de uitzending Getuigen gezocht - Appel à témoins verzoeken een opsporingsbericht te laten verspreiden.

De onrustwekkende vermissingen vormen immers één van de prioritaire thema's van deze televisie-uitzendingen.

Het is echter noodzakelijk over voldoende aanwijzingen te beschikken, die de aandacht kunnen trekken van mogelijke getuigen, om de verantwoordelijken voor deze uitzendingen te overhalen informatie te verstrekken.

De praktische regeling voor de presentatie van het dossier, voor de selectie en de productie van het programma, zijn in detail beschreven in fiche 3.8.3.

1.4.2. Algemene informatie over de evolutie van het onderzoek

Met opmaak

Richtlijnen inzake informatieverstrekking aan de pers door de gerechtelijke overheden en de politiediensten gedurende de fase van het vooronderzoek staan beschreven in de gemeenschappelijke omzendbrief COL n°7/99 van het College van Procureurs-generaal.

* De perswoordvoerder, bij schriftelijke dienstnota door de procureur des Konings aangeduid om de pers te woord te staan, zal bij voorrang rekening moeten houden met de bescherming van de vermiste persoon (herlees hierover meer in het bijzonder punt 7.1. van COL n°7/99, blz. 12 en 13).

De wettelijke bescherming voorzien in de artikelen 80 van de wet van 8.04.1965 betreffende de jeugdbescherming en 378bis van het strafwetboek (slachtoffers van seksuele delicten) moet u steeds voor ogen hebben.

* De politiediensten zullen afzien van elk contact met de pers, tenzij zij hiertoe de opdracht of de toestemming hebben gekregen van de procureur des Konings.

1.4.2.1. Bij vermissing die bij voorbaat niet onrustwekkend is

In geval van weggelopen uit een tehuis moet men mediatisering vermijden, om te voorkomen dat de periode van het weggelopen wordt verlengd of inbreuk wordt gepleegd op de bepalingen van artikel 80 van de wet van 8 april 1965 inzake de jeugdbescherming.

Indien de naasten van de vermiste zich (desgevallend, verder) op eigen initiatief tot de media wensen te richten, zal de procureur des Konings met de media en met de naasten de mogelijk nadelige invloed van de verspreiding van de informatie bespreken.

1.4.2.2. Bij onrustwekkende vermissing

De procureur des Konings moet bij de behandeling van het dossier rekening houden met de onvermijdelijke mediatisering. Deze kan evenwel bijdragen tot de opsporing van de vermiste persoon.

De procureur des Konings kan contact onderhouden met de geschreven en audiovisuele pers door middel van de persberichten of persconferenties.

Deze zullen met de onderzoekers worden voorbereid.

Het bericht van aantreffen van de persoon, waarvan het signalement eerder werd verspreid naar het publiek, zal eveneens worden meegedeeld aan de mediapartners, tenzij de procureur des Konings meent dat dit in het belang van de betrokken persoon tegen aangewezen is en wanneer de wet hem het mededelen van bepaalde gegevens belet. De mededeling van dit bericht gebeurt door de dienst die de verspreiding via de media van het opsporingsbericht op zich nam.

1.5. Voortdurende aandacht voor de vermiste personen

1. De politiediensten en de parketten zullen er over waken de opvolging van de dossiers inzake vermissingen te verzekeren met een bijzondere aandacht voor de onrustwekkende vermissingen.
2. Het is essentieel dat de politiedienst, belast met de afsignalering, deze handeling goed uitvoert zodra hij geïnformeerd wordt over het terugvinden van een vermiste persoon. (aanbevelingen in fiche 2.8)
3. De referentiemagistraat van het parket zal ervoor zorgen dat de dossiers inzake vermissingen, waarvoor al dan niet een gerechtelijk onderzoek gestart is, periodiek voorgelegd worden.

Hij zal samen met de magistraat die belast is met het onderzoek de stand van zaken bepalen. Hij zal nagaan of het onderzoek moet worden voortgezet, opnieuw moet worden opgestart of moet worden geheroriënteerd.

Dit onderzoek zal uitgevoerd worden samen met de onderzoekers en met de eventuele steun van de Cel vermiste personen. Er zal worden gezocht naar een mogelijk verband tussen verschillende dossiers.

Als het een gerechtelijk onderzoek betreft, zal de magistraat die belast is met het dossier nagaan of het nodig is nieuwe vorderingen te stellen.

4. Wanneer coördinatievergaderingen hebben plaatsgehad (1.2.2.2.,5) en wanneer de laatste heeft doen besluiten dat, vergeefs, alles werd ondernomen om de vermiste persoon terug te vinden, is het aangewezen een ontmoeting te beleggen met de ouders en / of de naasten, zoals voorzien onder 1.3.2.
5. Het A.I.K (Arrondissementeel Informatie Kruispunt) zal jaarlijks aan elk parket en op eigen initiatief een lijst overmaken met alle nog vermiste personen waarvoor het bevoegd is.

1.6 Bijzondere aandacht voor de vermissing van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen

1. Wat?

Onder niet-begeleide minderjarige vreemdeling verstaat men elke onderdaan van een Staat die niet behoort tot de E.E.R (Europese Economische Ruimte), die de leeftijd van 18 jaar nog niet bereikt heeft en die het Belgisch grondgebied binnenkomt of er verblijft zonder dat de vader, de moeder, de wettelijke voogd of de echtgeno(o)t(e) hem/haar vergezelt.

2. Wie?

Het gaat meestal om jonge mensen die op zoek zijn naar alternatieven voor hun uitzichtloze leefomstandigheden. Ze weten heel goed waaruit ze willen ontsnappen, maar de realiteit van de samenleving waarin ze terechtkomen schatten ze vaak totaal verkeerd in. Ze onderkennen evenmin de bedoelingen van diegenen die hen een mooie toekomst in een ander land beloven.

Eenmaal in het land van bestemming, zijn ze uiterst kwetsbaar en totaal afhankelijk van diegenen die hun reis organiseerden.

Ze hebben weinig vertrouwen in de politiediensten van het gastland, omdat die in de landen van herkomst niet onmiddellijk gezien worden als grote vriend en beschermer van de bevolking. Bij gebrek aan administratieve duidelijkheid (vaak zonder identiteitsbewijzen of met onzekere identiteit/nationaliteit) vluchten ze verder binnen de grenzen van het gastland en verdwijnen vaak anoniem in mensenhandel, zwartwerk of prostitutie, waar misbruik en geweld meer regel dan uitzondering zijn. Ze zijn hierdoor zeer moeilijk traceerbaar.

3. Verschijningsvormen

- a) Asielzoekers : onderscheid moet worden gemaakt tussen vier grote categorieën:
 - Zij die waarschijnlijk nooit in het opvangcentrum zullen aankomen
 - Zij die binnen de 48 uren de opvangcentra verlaten
 - Zij die geruime tijd in de opvangcentra of pleeggezinnen verblijven en vandaar verdwijnen
 - Zij wiens asielaanvraag definitief onontvankelijk verklaard wordt
- b) Niet - asielzoekers
 - Verdwijnen vaak uit de instellingen waar ze geplaatst werden via de jeugdrechter, het CBJ (Comité Bijzondere Jeugdzorg), de SAJ (Service de l'Aide à la Jeunesse) of via het OCMW.
- c) Slachtoffers van mensenhandel

4. Preventieve maatregelen

- Bij vermoeden van illegaal verblijf, overgaan tot het nemen van foto's en vingerafdrukken (het nemen van vingerafdrukken mag geen strafrechtelijke finaliteit hebben).
- De minderjarige die door het OCMW, het CBJ of de SAJ, de voogdij-instantie of de jeugdrechter ondergebracht wordt in een opvanginstelling, moet daarheen worden

vergezeld; aan de instelling worden de identiteit die de minderjarige heeft meegedeeld en zijn foto overhandigd.

5. Aandachtspunten

- Zorg voor snelle en zorgvuldige identiteitsbepaling van de minderjarige en van de personen die hem vergezellen; spoor zo vlug mogelijk familieleden op; zorg voor maximale opvolging van het dossier.
- Contacteer de cel minderjarigen van de Dienst Vreemdelingen op de permanentienummers vermeld in fiche 2.2.4.
- De verdwijning moet zo snel mogelijk aan deze Dienst gemeld worden.
- Contacteer child focus.
- Zorg ervoor dat ten minste IEMAND zich verder over het kind ontfermt, zoals het OCMW, het CBJ of de SAJ, een voogdij-instantie, een advocaat, de jeugdrechter.
- Vaak zijn telefonische contacten vlak voor de vermissing het enige mogelijke aanknopingspunt. Een mini-onderzoek kan nuttig gevorderd worden.
- Elk telefoonnummer, dat op nagelaten voorwerpen wordt gevonden, kan belangrijk zijn
- Navraag doen bij medeslachtoffers die vóór de vermissing in de aanwezigheid van de vermiste hebben vertoefd.
- Wanneer minderjarigen die uit het milieu van de prostitutie werden gehaald (en het statuut slachtoffer mensenhandel verkregen) verdwijnen uit de instelling of het pleeggezin waar ze geplaatst werden, bestaat er normaal reeds een dossier mensenhandel. Het is dan ook op de elementen van dit dossier dat men het onderzoek grotendeels dient verder te zetten.
- In geval van aanwijzing voor mensenhandel dient bij eventuele huiszoeking bijzondere aandacht besteed te worden aan o.a.:
 - Studiemateriaal over bepaalde landen, om hun verhaal geloofwaardig te maken.
 - Aanwezigheid van identiteitsdocumenten van andere meisjes
 - Typische aanwijzingen: bijbel onder hoofdkussen als bescherming tegen voodoo
 - Opmerking: in het milieu van de mensenhandel is het gebruik van voodoo een alom bekend drukkingmiddel om de slachtoffers onder de controle van de "organisatie" te houden.
- Bij terugvinden: het scheppen van vertrouwen werkt als preventie voor erger: je kan de minderjarige verzoeken, spijs alle vooroordelen, contact op te nemen met de politie, indien hij of zij benaderd wordt door verdachte personen.

1.7 Lancering van een internationaal Child Alert

1.7.1. Verzoek tot lancering van een “Child Alert” van een bevoegde buitenlandse autoriteit

1.7.1.1. Criteria voor de lancering

De criteria om een Child Alert op te starten zijn:

- De verdwijning wordt overeenkomstig deze omzendbrief, als onrustwekkend ingeschat.
- Het betrokken land dient een officiële aanvraag (internationaal rogatoire commissie) in.
- Er zijn ernstige aanwijzingen dat het kind zich in België bevindt.

1.7.1.2. De Cel Vermiste Personen van de Federale Politie (hierna “Cel Vermiste Persoen” genoemd)

Ingeval een dringend verzoek tot samenwerking in het kader van een grensoverschrijdend Child Alert wordt de Cel Vermiste Personen aangesteld als enig politieel meldingspunt. Onder toezicht van het federaal parket waakt het meldingspunt over de politieke coördinatie van de op het Belgische grondgebied ingezette middelen, stelt het het aanvankelijk proces-verbaal op en bezorgt het dit aan het federaal parket.

Als een andere instantie wordt gecontacteerd, informeert deze onmiddellijk de federale procureur of de Cel Vermiste Personen.

De Cel Vermiste Persoenen licht het federaal parket hierover onmiddellijk in.

1.7.1.3. Het federaal parket

Als de feiten niet onmiddellijk gelokaliseert kunnen worden in een bepaald arrondissement beslist het federaal parket in overleg met de Cel Vermiste persoon of het Child Alert in België word gelanceert.

Het federaal parket coördineert vervolgens alle onderzoeksdaden op het Belgisch grondgebied (art. 144 sexies Ger.W.) en neemt alle dringende maatregelen die met het oog op de uitoefening van de strafvordering noodzakelijk zijn, zolang een procureur des konings zijn wettelijk bepaalde bevoegheid niet heeft uitgeoefend (art. 47duodecies §2, Sv.).

Vanaf het moment dat wordt beslist het Child Alert op te starten, plant het federaal parket zo snel mogelijk een coördinatievergadering met:

- het federaal parket
- de territoriaal bevoegde procureur(s)-generaal
- één of meerdere magistraten van de betrokken lokale parketten
- een persmagistraat aangesteld door het federaal parket

- de Cel Vermiste Personen van de Federale Politie
- de dienst Opsporingsberichten van de Federale Politie (hierna “de dienst Opsporingsberichten” genoemd)

De territoriaal bevoegde procureur-generaal houdt de bij het College van Procureurs-generaal voor deze materie verantwoordelijke procureur-generaal op de hoogte.

Elke overheid, partner of instantie die een meerwaarde kan betekenen voor het beheer van de crisissituatie kan ook worden uitgenodigd op deze vergadering, zoals:

- een officier van het CGSU
- een verbindingsofficier van de dienst Luchtsteun, Bijzondere Autowegpolitie, of Spoorwegpolitie
- een vertegenwoordiger van Child Focus

De doelstellingen van deze coördinatievergadering zijn onder andere:

- de nodige beslissingen nemen om de vermiste persoon te kunnen lokaliseren
- de vorm en inhoud van het bericht vastleggen
- de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen bepalen
- de permanente opvolging van de situatie bestendigen
- de officier aanduiden die contact houdt met de politiediensten van het verzoekende land
- zowel van België als voor het betrokken land of de betrokken landen een lijst opstellen met de gegevens van de contactpersonen (bevoegde overheden en diensten)
- de opvolging verzekeren van de operationele contacten met de overheden van het betrokken land

Vanaf het moment dat het federaal parket beslist het Child Alert ook in België in te zetten wordt onder toezicht van dit parket het waarschuwingsbericht opgesteld en versreid overeenkomstig de modaliteiten van het nationale Child Alert. Naargelang de situatie evolueert, wordt de boodschap op dezelfde manier aangepast. Met de andere betrokken diensten zoals Child Focus wordt samengewerkt volgens dezelfde modaliteiten als van het nationale Child Alert.

Enkel de persmagistraat aangesteld door de federale procureur bericht over de lancering en het verloop van het Child Alert.

Het federaal parket beslist het Child Alert in België te beëindigen in overleg met de Cel Vermiste Personen en het informeert hierover onmiddellijk alle betrokken partijen.

Vanaf het moment dat de feiten gelokaliseerd kunnen worden in een bepaald arrondissement en dat betrokken procureur des konings zijn wettelijke bevoegdheden uitoefent, wordt hij verantwoordelijk voor het beheer van de zaak, neemt hij de leiding en legt hij alle nodige maatregelen op.

De federaal procureur ondersteunt hem in het kader van zijn taak om de internationale samenwerking te vergemakkelijken (art. 144 sexies Ger.W.)

De procureur des konings licht zijn procureur-generaal hier onmiddellijk over in.

1.7.2. Verzoek van een Belgisch magistraat om een “Child Alert” in het buitenland op te starten

De procureur des konings die een dringend verzoek tot internationale samenwerking voor de lancering van een buitenlands Child Alert indient, brengt zijn procureur-generaal hiervan onmiddellijk op de hoogte. De beslissing tot lancering wordt in overleg genomen.

De aanvraag wordt via een internationale rogatoire commissie gericht aan de buitenlandse gerechtelijke overheden. Het verzoek moet worden ingediend via het snelste communicatiemiddel en moet vervolgens zo snel mogelijk worden bevestigd via een schriftelijke internationale rogatoire commissie.

De procureur des konings informeert het federaal parket hierover dat de internationale samenwerking vergemakkeijkt (art. 144sexies Ger. W.).

1.8. Besluit

De huidige richtlijnen en de praktische inlichtingen opgenomen in de bijlagen, die "fiches" worden genoemd, moeten een kwaliteitsvolle operationele en menselijke aanpak van vermissingzaken mogelijk maken en, bijgevolg, de kansen om vermiste personen gezond en wel terug te vinden vergroten.

Het zal echter noodzakelijk zijn de toepassing ervan voortdurend te beoordelen om de noodzakelijke aanpassingen aan te brengen, rekening houdend met juridische of praktische moeilijkheden en wetswijzigingen.

Die evaluatie zal kunnen gebeuren op initiatief van een bestemming van deze Ministeriële richtlijn, gericht aan het College van Procureurs-generaal, of op initiatief van de Minister van Justitie.

2. Eerste opdrachten en eerste reacties Check-lists en fiches

2.1. Criteria onrustwekkende vermissing

Vooraf

Het inschatten van de aard van een vermissing en het trachten bepalen van het al of niet onrustwekkend karakter ervan, zijn essentieel bij de aanvang van een onderzoek naar een vermiste.

Het ogenblik van de aangifte en de erop volgende uren zijn hierbij cruciaal. Een permanente beoordeling van de evolutie in de zaak is noodzakelijk!! Een snelle aanpassing van de opsporingsinspanningen aan nieuwe elementen moet te allen tijde kunnen.

Het komt er op aan zo gepast mogelijk te reageren, zonder enerzijds de zaak te onderschatten of te minimaliseren, noch anderzijds te gaan overdrijven of overreageren.

Hieronder worden de criteria weergegeven die het onrustwekkend karakter van de vermissing kunnen bepalen.

Volgende opmerkingen dienen hierbij steeds voor ogen te worden gehouden:

- * Deze criteria zijn richtinggevend en in geen geval beperkend.
- * De door de aangever naar voor gebrachte elementen dienen zorgvuldig te worden afgewogen met het oog op het beoordelen van het al dan niet onrustwekkend karakter. Er moet geluisterd worden naar de innerlijke overtuiging van de aangever.
- * Elke vermissing is uniek en verschillend! Iedere situatie dient afzonderlijk te worden bekeken en beoordeeld. Gezond verstand en logisch denken zijn de basis voor een gepaste aanpak.

Criteria

1. De vermiste persoon is minder dan 13 jaar oud.
2. De vermiste persoon is lichamelijk of geestelijk gehandicapt of mist de nodige zelfredzaamheid.
 - Vb. - in acht te nemen graad van handicap
 - hoge leeftijd
 - moeilijkheden om zich te verplaatsen, ...
3. De vermiste persoon is afhankelijk van onontbeerlijke medicatie of medische behandeling
4. Op basis van de beschikbare informatie kan vermoed worden dat de vermiste persoon zich in een voor hem levensbedreigende situatie bevindt.

Vb. - er zijn aanwijzingen voor zelfdoding (afscheidsbrief, uitspraken tegenover derden, ...)
- laatst gezien in een voor hem/haar mogelijk gevaarlijke situatie (bejaarde in havengebied, ...)

5. Op basis van de beschikbare informatie kan vermoed worden
-dat de vermiste persoon in het gezelschap is van derden die zijn welzijn kunnen bedreigen of
-dat hij/zij het slachtoffer is van een misdrijf.

Vb. - er is een getuige van een mogelijke ontvoering
- de persoon werd laatst gezien in het gezelschap van een onbekende, ...

6. De afwezigheid van de persoon is in complete tegenstelling tot zijn/haar normale gedrag.

Vb. - het gedrag voorafgaand aan de vermissing week af van het gebruikelijke gedrag van de vermiste
- het totaal ontbreken van elke nuttige aanwijzing
- geen persoonlijke bezittingen werden meegenomen
- het eigen voertuig werd ergens onbeheerd achtergelaten
- een geplande afspraak of ontmoeting werd uitzonderlijk niet nagekomen

2.2. Onmiddellijke reacties

2.2.1. Altijd uit te voeren opdrachten

De opsomming van mogelijke opdrachten is een niet limitatieve lijst die dient beoordeeld te worden in functie van de behandelde vermissing

Verklaring	*Een zo eenvoudig mogelijke verklaring van de aangever(s) opnemen (zie fiche 2.4. Verhoor aangever(s))
Vermissing	<p>*Tracht te verifiëren of het werkelijk om een vermissing gaat; verzamel zo veel mogelijk elementen die eventueel richting kunnen geven aan de eerste opsporingen. Tracht indien mogelijk zo snel mogelijk achter de ware aard van de vermissing te komen (onrustwekkende vermissing, minderjarige wegloper of andere)</p> <p>*Gebruik in dit verband de criteria die je hier kunnen helpen om de al dan niet onrustwekkende aard van de aangifte in te schatten (zie fiche 2.1 Criteria onrustwekkende vermissing)</p> <p>In geval van een onrustwekkende vermissing, ook de richtlijnen van fiche 2.2.2. volgen</p> <p>In geval van een minderjarige wegloper, ook de richtlijnen van fiche 2.2.3. volgen</p> <p>In geval van een vermissing van een niet-begeleide minderjarige vreemdeling, ook de richtlijnen van fiche 2.2.4. volgen</p>
Opstellen PV	* Onmiddellijk een PV opstellen (tenminste het verhoor van de aangever)
Signalering ANG	*Alle noodzakelijke persoonsgegevens dienen zo snel mogelijk aan het communicatiecentrum te worden doorgegeven teneinde de persoon dringend via het systeem ANG (Algemene Nationale Gegevensbank) nationaal te laten signaleren en voor het opstellen van een dringend bericht van opsporingen (zie fiche 2.8. Richtlijnen voor signalering en afsignalering)
Berichtgeving terrein	* Verspreid zo snel mogelijk via een maximum aan communicatiemiddelen aan andere ploegen en politiediensten op het terrein alle elementen die nuttig kunnen zijn voor de verdere opsporingen. Zorg dat alle ploegen op het terrein minstens beschikken over een duidelijke persoonsbeschrijving en een kopie (van goede kwaliteit) van de foto van de vermiste persoon (indien beschikbaar).
Foto's - Video	<p>* Zorg er voor in het bezit te komen van één of meer bruikbare en recente foto's van de vermiste. Het is vooral van belang dat deze foto's de persoon zo getrouw mogelijk weergeven. Tracht u bij de fotoverspreiding te beperken tot het gebruik van één enkele foto, tenzij de eerst verspreide foto niet voldeed.</p> <p>* Ook een videocassette kan bruikbaar zijn in de loop van het verder door u te voeren onderzoek.</p>

Waar laatst gezien?	<ul style="list-style-type: none"> * Bepaal zo nauwkeurig mogelijk maar tegelijkertijd ook zo ruim mogelijk de omstandigheden van de vermissing. Het is vooral van belang te bepalen waar de vermiste het laatst werd gezien. Deze plaats is in feite het vertrekpunt voor alle verdere opsporingsinspanningen.
Plaatsbescherming	<ul style="list-style-type: none"> * Isoleer desgevallend de plaats waaruit de persoon is verdwenen met het oog op de eventuele inzet van een speurhond (bescherming van de sporen!). Het is van het grootste belang dat eventueel aanwezige sporen niet besmet of vernietigd worden in het belang van een eventuele latere afstapping van het labo. * Gebruik afbakeningslint om een perimeter te realiseren en plaats tevens personeel om de toegang tot die perimeter te controleren of te ontzeggen.
Nazicht van de woning en aanhorigheden in onmiddellijke omgeving	<ul style="list-style-type: none"> * Noteer steeds de voorafgaande toestemming voor de huiszoeking! * Voer hierna steeds zelf een controle uit in de woning waar de vermiste verbleef en heb daarbij oog voor aanwijzingen in verband met de vermissing (wanorde, sporen van geweld, kledij vermiste, afscheidsbrief, adressen, telefoonnummers, geneesmiddelen, drugs...) * Ook al werd door familie of naasten van de vermiste reeds een zoeking gedaan, dan nog moet deze door de politiedienst hernomen worden; men moet zelf de volstrekte zekerheid hebben dat een zoeking negatief is alvorens met iets anders te starten! * Let op dat geen sporen worden vernietigd voor een eventuele latere afstapping van het labo of voor de inzet van een speurhond.
Aanwezige personen	<ul style="list-style-type: none"> * Noteer de identiteit van alle aanwezige personen op de plaats en tracht de identiteit van die personen te achterhalen die het laatst contact hadden met de vermiste.
Contact met familie en kennissen	<ul style="list-style-type: none"> * Tracht via familie, vrienden- en kennissenkring, school, ... eveneens elementen te verzamelen die u kunnen toelaten de vermiste persoon terug te vinden of om op zijn minst een richting aan het onderzoek te geven.
Slachtofferbejegening	<ul style="list-style-type: none"> * Vergeet tijdens de uitvoering van al deze politietaken in geen geval de familie of naasten van de vermiste. Zorg ervoor dat zo snel mogelijk professionele hulp ter plaatse komt zo de familie dit wenst. Slachtofferbejegening blijft permanent een primaire bekommernis (<i>Zie fiche 3.4. bejegening naasten</i>) * Betrek, zo mogelijk, de familie bij de acties bvb. zoekacties het geeft hen een gevoel van zinvolle betrokkenheid. * Denk aan de mogelijke rol van Child Focus
Algemene controle	<ul style="list-style-type: none"> * Voer een algemene controle uit: neem contact op met andere politiediensten, ziekenhuizen, stations, gevangenissen, ...

2.2.2. Bijkomende opdrachten naar aanleiding van een onrustwekkende vermissing

De opsomming van mogelijke opdrachten is een niet limitatieve lijst die dient beoordeeld te worden in functie van de behandelde vermissing

Zodra men van oordeel is dat het een onrustwekkende vermissing betreft of bij twijfel, dient zo snel mogelijk de verantwoordelijke chef (politieel) hiervan te worden ingelicht. Er wordt in dit geval tot het volgende overgegaan:

2.2.2.1. Verwittigingen

- a. de Parket magistraat met dienst onmiddellijk telefonisch inlichten en hem het aanvankelijk PV (minimum verhoor aangever) zonder verwijl overmaken (per fax of per drager)
- b. de Cel vermiste personen bellen
 - * tijdens de diensturen: 02/642.78.13 of 02/642.78.27
 - * buiten de diensturen: 02/642.78.09 of 02/642.78.10
 - * faxnummer: 02/642.76.39
- c. de Cel vermiste personen verwittigt de federale magistraat.

2.2.2.2. Steeds te ondernemen acties

Zoeking	<p>* Vooraleer de opsporingen uit te breiden naar een ruimere omgeving is het van het grootste belang snel over te gaan tot een doorzoeking van de plaats waar de persoon laatst werd gezien of waaruit de persoon vermoedelijk is verdwenen (woning, school, plaats van het werk, enz...) met de nodige aandacht voor de beveiliging van eventuele sporen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - de kans bestaat steeds dat de vermiste persoon, om welke reden dan ook, zich ter plaatse ergens heeft verstopt (Vb. kind dat thuis kwam met slecht rapport, ...) of weggelopen is en dat een grondige zoeking de zaak heel snel kan oplossen. - tijdens de doorzoeking van deze plaats kunnen eventueel elementen worden aangetroffen die uiterst nuttig en richtinggevend kunnen zijn voor de verdere opsporingen. Kleine aanwijzingen zoals aantekeningen in een dagboek of telefoonnummers kunnen de sleutel betekenen tot de oplossing van het probleem. - het is, bij vermissing van een kind, van het grootste belang dat elke verrichting ten opzichte van de ouders wordt gemotiveerd en uitgelegd.
Buurtonderzoek	Systematisch buurtonderzoek uitvoeren (<i>zie fiche 2.5. Buurtonderzoek</i>)
Internationaal	Seining internationaal SIS en Interpol (<i>zie fiche 2.8. Richtlijnen voor internationale seining</i>)

Technische vaststellingen	Vraag, zodra mogelijk, na beveiliging van de sporen en in opdracht van de magistraat, de bijstand van het labo TWP teneinde de noodzakelijke technische vaststellingen en/of inbeslagnames te laten verrichten
Contactpersoon	Aanstellen van een politieman als contactpersoon voor de familie
Coördinatievergadering	Na de eerste en dringende verrichtingen organiseert de parketmagistraat een coördinatievergadering (zie hierover punt 1.2.2.2.)

2.2.2.3. Beoordelen of volgende acties dienen ondernomen

Versterking	Vraag in functie van de uit te voeren opdrachten versterking (extra ploegen, speurhond, andere middelen, ...)
Pers	Verspreiding informatie naar de geschreven, gesproken en visuele pers, zowel lokaal als federaal. (zie fiche 3.8)
Zoekacties	Opstarten van zoekacties Mogelijk in te zetten middelen. (fiche 3.3)
Contact met Child Focus en/of andere organisaties	Contacten met Child Focus bij verdwijning van minderjarigen (zie protocol in bijlage) en/of met andere organisaties
Andere	Andere dringende maatregelen in functie van het dossier.

2.2.3. Reacties in geval van minderjarige wegloper

De opsomming van mogelijke opdrachten is ook hier een niet limitatieve lijst die dient beoordeeld te worden in functie van de behandelde zaak

Verklaring	* Een zo volledig mogelijke verklaring van de aangever(s) opnemen (<i>Zie fiche 2.4.2. Verhoor aangever(s) wegloper</i>)
Wegloper	<ul style="list-style-type: none"> * Tracht te verifiëren of het werkelijk om een wegloper gaat; verzamel zoveel mogelijk elementen die deze hypothese kunnen bevestigen. * Vergeet niet dat in bepaalde gevallen (criteria!) een wegloper met een onrustwekkende vermissing kan gelijkgesteld worden. Tracht in elk geval na te gaan of de persoon mogelijk in gevaar kan verkeren. <p>In geval van een onrustwekkende vermissing, ook de richtlijnen van fiche 2.2.2. volgen</p>
Opstellen PV	<ul style="list-style-type: none"> * Onmiddellijk een PV opstellen (tenminste het verhoor van de aangever(s)) * Vermeld de vorige fugues, de nummers en data van de alsdan opgesteld PV's en de plaats waar de wegloper toen telkens aangetroffen werd * In geval van wegloper: PV bezorgen op de eerstvolgende werkdag * Wanneer blijkt dat een gecollocerde geesteszieke door gebrek aan bewaking telkens de instelling ontvlucht kan lastens de geneesheer-verantwoordelijke proces-verbaal worden opgesteld (artikelen 15 en 37 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke)
Signalering	* Alle noodzakelijke persoonsgegevens dienen zo snel mogelijk aan het communicatiecentrum te worden doorgegeven teneinde de persoon dringend via het systeem ANG nationaal te laten signaleren en voor het opstellen van een dringend bericht van opsporingen. (<i>Zie fiche 2.8. richtlijnen voor signalering en afsignalering</i>)
Berichtgeving terrein	* Verspreiden van de persoonsbeschrijving en (indien beschikbaar) een kopie van de foto van de persoon aan andere ploegen en politiediensten op het terrein.
Foto's - Video	<ul style="list-style-type: none"> * Tracht indien mogelijk in het bezit te komen van één of meer bruikbare en recente foto's van de persoon. Het is vooral belangrijk dat deze foto's de persoon zo getrouw mogelijk weergeven. * Meestal is in dergelijke gevallen een verspreiding via de media geen eerste prioriteit, maar het is toch aangewezen zo snel mogelijk over een foto te kunnen beschikken. * In geval van fotoverspreiding dient men zich te beperken tot het gebruik van één enkele foto, tenzij de eerste foto niet voldeed. * Ook een videocassette kan bruikbaar zijn in de loop van het verder door u te voeren onderzoek.

Nazicht van de plaats van vermissing	<ul style="list-style-type: none"> * Noteer steeds de voorafgaande toestemming voor de huiszoeking. * Voer hierna steeds zelf een controle uit in de woning of de instelling waar de persoon normaal gezien verbleef. * Het is van belang oog te hebben voor die elementen die de hypothese van een wegloper kunnen bevestigen (kledij meegenomen, spaargeld weg, briefje nagelaten, eventueel getroffen voorbereidingen, adressen, telefoonnummers, ...)
Kontakten met familie en kennissen	<ul style="list-style-type: none"> * Tracht via familie, vrienden- en kennissenkring, school, instelling, jeugd- of sportbeweging, e.a... informatie in te winnen die nuttig kan zijn om een richting te geven aan de opsporingen. * In welke middens hield betrokkene zich meestal op? * Tracht de identiteit te achterhalen van de personen die het laatst contact hadden met de persoon.
Kontakten met opvangcentra e.a.	<ul style="list-style-type: none"> * In geval van een wegloper is het aangewezen contacten te onderhouden met opvangcentra, vluchthuizen, jongerenadviescentra, e.d. daar in vele gevallen de wegloper hiermee zelf contact zoekt.
Slachtofferbejegening	<ul style="list-style-type: none"> * Vergeet tijdens de uitvoering van alle politietaken in geen geval de familie of naasten van de vermiste. Zorg ervoor dat indien gewenst snel kan beroep gedaan worden op professionele hulp. Slachtofferbejegening blijft permanent een primaire bekommernis (<i>Zie fiche 3.4. bejegening naasten</i>) * Let op: de wegloper zelf kan het slachtoffer zijn van wie zijn weglopen heeft aangegeven: weglopers lopen in de eerste plaats weg van problemen en niet noodzakelijk naar iets...(signaalfunctie); er moet dan in de eerste plaats tijd en ruimte (soms een vrijplaats)geschapen worden voor adequate en directe hulpverlening * Denk aan de mogelijke rol van Child Focus
Algemene controle	<ul style="list-style-type: none"> * Voer een algemene controle uit: neem contact op met andere politiediensten, verifieer stations, ziekenhuizen, gevangenissen.....

2.2.4. Reacties in geval van vermissing van niet-begeleide minderjarigen (NBM)

De opsomming van mogelijke opdrachten is een niet limitatieve lijst die dient beoordeeld te worden in functie van de behandelde vermissing

Verklaring	<ul style="list-style-type: none"> * Een zo volledig mogelijke verklaring van de aangever(s) opnemen (<i>Zie fiche 2.4. Verhoor aangever(s)</i>) * Bijzondere aandacht besteden aan de exacte schrijfwijze van de naam (veelal vreemde namen)
Typische aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> * Geef die elementen aan die er op wijzen dat het om een vermissing van een NBM gaat en achterhaal: <ul style="list-style-type: none"> * land van herkomst, * bestemmingsland, * asielprocedure (ja/nee), zo asielaanvraag aanvaard: inschrijving in bevolkingsregister als erkend politiek vluchteling of niet * zo illegaal (meest kwetsbare), in bezit van een aankomstverklaring of niet * geplaatst via CBJ, SAJ, jeugdrechter in pleeggezin of centrum of via het OCMW * verblijfplaats familieleden * onderdakadres en wie verwees hen hiernaar; wie is de ambtenaar die hen ondervroeg, van welke dienst * erkend slachtoffer mensenhandel (ja/nee) In geval van een onrustwekkende vermissing, ook de richtlijnen van fiche 2.2.2. volgen.
Opstellen PV	<ul style="list-style-type: none"> * Steeds onmiddellijk een PV opstellen (tenminste het verhoor van aangever) * bij onrustwekkende vermissing: parket telefonisch inlichten en PV faxen of brengen per drager * bij niet-onrustwekkende vermissing: PV bezorgen op eerstvolgende werkdag
Signalering	<ul style="list-style-type: none"> * Alle noodzakelijke persoonsgegevens dienen zo snel mogelijk aan het communicatiecentrum te worden doorgegeven teneinde de persoon dringend via het systeem ANG nationaal te laten signaleren en voor van het opstellen van een dringend bericht van opsporingen. (<i>zie fiche 2.8. richtlijnen voor signalering en afsignalering</i>) * Een internationale signalering via SIS of IP enkel overwegen wanneer er concrete gegevens zijn dat de vermiste in het buitenland zou kunnen verblijven
Berichtgeving terrein	<ul style="list-style-type: none"> * Verspreiden van de persoonsbeschrijving en (indien beschikbaar) een kopie van de foto van de minderjarige aan andere ploegen en politiediensten op het terrein
Foto's - Video	<ul style="list-style-type: none"> * Zorg er voor in het bezit te komen van één of meer bruikbare recente foto's van de verdwenen persoon. Het is vooral belangrijk dat deze foto's de persoon zo natuurgetrouw mogelijk weergeven. * Voor minderjarigen in asielprocedure kan hiervoor beroep

	gedaan worden op de overheden die bevoegd zijn inzake asiel en verblijf van vreemdelingen (DVZ, CGVS, VBCV (*)), uitzonderlijk ook voor de illegalen.
(*) DVZ = Dienst Vreemdelingenzaken / CGVS = Commissariaat Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen / VBCV = Vast Beroep voor de Commissie voor Vluchtelingen	
Omstandigheden – plaats vermissing	<ul style="list-style-type: none"> * Bepaal de omstandigheden van de vermissing. (vooraf frequente (soms anonieme) telefonische contacten, met wie in België aangekomen, zijn er reeds medereizigers verdwenen, ...?) * Het is van belang te bepalen waar en met wie de vermiste het laatst werd gezien.
Nazicht van de verblijfplaats	<ul style="list-style-type: none"> * Noteer de voorafgaande toestemming voor de zoeking * Voer een controle uit in de woning waar de verdwenen persoon verbleef en heb daarbij oog voor aanwijzingen in verband met de vermissing (achtergelaten documenten, contactadressen telefoonnummers, ...) * Voorzie eventueel afstapping labo (sporen van geweld) of inzet speurhond. (Sporenbescherming!)
Aanwezige personen	* Noteer de identiteit van alle aanwezige personen op de plaats en tracht de identiteit van de personen te achterhalen die het laatst contact hadden met de vermiste.
Contact met kennissenkring, e.a.	* Tracht via pleeggezin of onthaalcentra, kennissen, vrienden, school, land van herkomst, elementen te verzamelen die u moeten toelaten een oriëntering aan het onderzoek te geven
Contacten DVZ - CGVS	<ul style="list-style-type: none"> * Neem <u>altijd contact</u> via de Cel Minderjarigen van de DVZ * Deel deze Cel elke verdwijning van een NBM mee. Ze is bereikbaar op nummer (tijdens de bureeluren) 02/ 205.55.22. of fax 02/ 205.57.26. of (buiten de diensturen voor nuttige informatie) via de permanentie op nummer 02/ 203.88.22, 02/ 203.96.73, 02/ 206.13.77 of fax 02/ 201.00.06 * De Cel beschikt over een fchesysteem dat in principe wordt aangevuld bij elke aangifte van een illegale situatie van een niet-begeleide minderjarige (zelfs wanneer de minderjarige geen asiel aanvraag) <p>U bekomt er foto's, vingerafdrukken, eerste verhoor bij aankomst en verwijzing naar wie de NBM vergezelde, zijn eerste contactpersoon in België of in een ander land, informatie over aankomst van andere vreemdelingen dezelfde dag of op dezelfde adressen of via dezelfde contactpersonen en eventueel andere nuttige informatie (vb. stand asielpcedure, doel van de reis)</p> <p>P.S bij eventuele onbereikbaarheid van de Cel tijdens de bureeluren kan beroep gedaan worden op het bureau C (Bureau Clandestienen) op nummer 02/ 206.15.15 en fax 02/ 206.14.06.</p>
Contact met Child Focus	Neem contact met Child Focus

Contact met Referentiemagistraat Mensenhandel	* Bij vermoeden van mensenhandel duidelijk vermelden in initieel PV zodat de referentiemagistraat vermissingen zijn collega referentiemagistraat mensenhandel hiervan zou kunnen inlichten
Slachtofferbejegening	<p>* Vergeet tijdens de uitvoering van al deze politiële taken in geen geval de pleeggezinnen en eventuele familie of verwanten. Slachtofferbejegening blijft permanent een primaire bekommernis. (<i>zie fiche 3.4. bejegening naasten</i>);</p> <p>* Zorg voor psychologische bijstand aan personen die een traumatisch of posttraumatisch syndroom vertonen, (komen uit oorlogsgebieden, werden gemarteld, zijn getuige geweest van het onvoorstelbare). U roept hiervoor best de hulp van anderen (psy) in.</p> <p>* Denk aan de mogelijke rol van Child Focus</p>
Algemene controle	* Voer een algemene controle uit: neem contact op met de andere politiediensten, verifieer de stations, de ziekenhuizen, instellingen en opvangcentra.

2.3. Contact met cel vermiste personen

Wie kan een beroep doen op de Cel vermiste personen?

ELKE politiedienst die met de problematiek van een mogelijk onrustwekkende vermissing wordt geconfronteerd moet, op eigen initiatief of op vraag van de magistraat, de Cel vermiste personen hiervan zo snel mogelijk inlichten.

Wanneer beroep doen op de Cel vermiste personen?

Moet:

- wanneer men op basis van de criteria oordeelt dat het een onrustwekkende of criminele vermissing betreft (Zie fiche 2.1. criteria onrustwekkende vermissing)

Kan:

- wanneer er zich problemen stellen bij de inschatting van de aard van de vermissing en men terzake advies wenst in te winnen.
- wanneer er zich de minste twijfel voordoet betreffende de aanpak van de vermissing
- wanneer er middelen ingezet moeten worden waarover men lokaal niet beschikt of wanneer men informatie wil over de mogelijkheid tot inzet van bijzondere middelen
- voor eender welk punctueel of structureel probleem inzake de aanpak van de vermissing

Hoe beroep doen op de Cel vermiste personen ?

- Tijdens de diensturen : rechtstreeks
====> 02/642.78.13 of 02/642.78.27
- Buiten de diensturen : via de Permanentie DGJ (Algemene directie Gerechtelijke Politie) – DJO (Directie van de operaties en de informatie inzake gerechtelijke politie)
====> 02/642.78.09 of 02/642.78.10
- Faxnummer : 02/642.76.39
- Adres : Fritz Toussaintstraat, 47 - 1050 - BRUSSEL

Mogelijkheden van de Cel vermiste personen : zie fiche 3.5. Rol en mogelijkheden van de Cel vermiste personen

2.4. Vragenlijsten voor verhoor van de aangevers

2.4.1. Checklist verhoor bij aangifte vermissing

De lijst van mogelijke vragen is een niet beperkende opsomming die dient beoordeeld te worden in functie van de aard van de vermissing

1. Identiteit van de vermiste persoon

- Naam - Voornaam slachtoffer
- Geboortedatum - leeftijd (+komt het uitzicht overeen met de leeftijd)
- Geslacht
- Geboorteplaats
- Verblijfplaats
- Roepnaam

2. Houding van de vermiste persoon

- Persoonlijkheid / karakter / temperament / aard
Avonturier / eigengereid / onafhankelijk
- Reeds eerder gebeurd ? / frequentie
Vroegere incidenten ? / contact met Pol dienst of gerecht / delinquent ?
- Gedragingen / gewoontes / vaste ontmoetingsplaatsen
Onlangs gewijzigde houding
- Zijn er plaatsen waar de vermiste omwille van emotionele / affectieve redenen uit zijn / haar verleden zou kunnen naar toe gaan ?
- Was er ruzie ? / meningsverschil ?
Waren er familiale problemen ? / vroeger ? / toestand van de ouders ?
Gespreksonderwerp van de laatste tijd.
- Toegewezen aan welke ouder ? - Gerechtelijke beslissing
In geval van scheiding : coördinaten van de andere ouder
- Gebruiker van alcohol / drugs / medicijnen + duur gebruik ?
Is betrokkene roker of niet - ev. Sigarettenmerk ?
Depressief / opgenomen geweest in een instelling ?
Zelfmoordpoging voorheen / ziekten ?
- Waar gaat hij uit/ omgang met wie ? – relaties ?.
- Wat zou de reactie zijn in het geval van een ontvoering ?

3. Algemene informatie

- Beschrijving / kledij / uitzicht / gestalte / bijzonderheden
- I.K. bij of niet / andere documenten (vb. paspoort, kinderpaspoort, ...)
- Is er een foto van het slachtoffer / videofilm ?
- Gebreken / bijzondere kenmerken / tatoeages / littekens - beschrijving en plaats?
- Linkshandig of rechtshandig
- Bloedgroep
- Geld bij of niet / hoeveel / welke valuta / bankkaart - bankrekening
- In bezit van bagage (welke) ?
- Juwelen / uurwerk - beschrijving
- Kent de vermiste het telefoonnummer van thuis ?
- Schuilplaats / mogelijke bestemming / namen - adressen - telefoonnummers
- Talenkennis / dialect
- Gegevens behandelende tandarts - huisarts
- Beschikbare communicatiemiddelen (GSM –sema-digit-...)
- Werkgever - school
- Kennissen - vrienden
- Vrijtijdsbesteding
- Wanneer en wat heeft betrokkene laatst gegeten ?

4. Ogenblik van de vermissing

- Hoe lang al weg / wanneer vastgesteld ?
Datum / uur / dag van de week
- Wanneer laatst gezien / door wie ?
- Verscheidene
 - Een bijzondere gebeurtenis op deze datum ? (feest, kermis, vakantie, ...)
 - Heeft de vermiste deelgenomen aan een bijzondere gebeurtenis voor de vermissing ?

5. Plaats van de verdwijning

- Het juiste adres (indien gekend) Beschrijving
- Normaal te volgen weg tot aan bestemming. Vb thuis ⇒ school
- Reisweg van/naar familie, vrienden, school, ...
- Omgeving : stedelijk / landelijk
- In de omgeving van autosnelweg / pompstation / waterwegen / spoorweg, station / luchthaven / commercieel centrum / bos / andere ...

6. Omstandigheden van vermissing

- Was de vermiste alleen, in het gezelschap van andere personen ? (beschrijving + voertuig)
Indien betrokkene vergezeld was, door wie ? - identiteit
- Hoe werd de vermissing vastgesteld ?
door wie ?, wanneer In welke omstandigheden ?
- Wie heeft de vermiste persoon voor het laatst gezien ?
- Mogelijkheden van eventueel gebruikte transport.
Gewoonten qua verplaatsing / tram / trein / bus / fiets
Gewoonte om autostop te doen
Waar neemt hij het openbaar vervoer ?
- Werden verdachte handelingen opgemerkt in de omgeving van de verdwijning ?
Personen ? Voertuigen ?
- Werden sporen vastgesteld op de vermeende plaats van verdwijning ?

7. Welke controles/stappen werden reeds ondernomen ?

- Telefonische controles
- Zoekingen
- Verwittigingen

8. Acteer de toestemming tot zoeking !

2.4.2. Checklist verhoor bij aangifte wegloper

De lijst van mogelijke vragen is een niet beperkende opsomming die dient beoordeeld te worden in functie van de aard van de behandelde vermissing

1. Identiteit van de vermiste persoon

- Naam - Voornaam slachtoffer
- Geboortedatum - leeftijd (+komt het uitzicht overeen met de leeftijd)
- Geslacht
- Geboorteplaats
- Verblijfplaats
- Roepnaam

2. Houding van de vermiste persoon

- Persoonlijkheid / karakter / temperament / aard
Avonturier / eigengereid / onafhankelijk
- Reeds eerder gebeurd ? / frequentie ?
Vroegere incidenten / contact met Pol dienst of gerecht / delinquent ?
- Gedragingen / gewoontes / vaste ontmoetingsplaatsen
Onlangs gewijzigde houding
- Zijn er plaatsen waar de vermiste omwille van emotionele / affectieve redenen uit zijn / haar verleden zou kunnen naar toe gaan ?
- Was er ruzie / meningsverschil ?
Waren er familiale problemen / vroeger/ toestand van de ouders ?
Gespreksonderwerp van de laatste tijd.
- Toegewezen aan welke ouder ? - Gerechtelijke beslissing
In geval van scheiding : coördinaten van de andere ouder
- Gebruiker van alcohol / drugs / medicijnen + duur gebruik
Is betrokkene roker of niet - ev. Sigarettenmerk ?
Depressief / opgenomen geweest in een instelling ?
Zelfmoordpoging voorheen / ziekten ?
- Waar uitgang / omgang met wie – relaties ?

3. Algemene informatie

- Beschrijving / kledij / uitzicht / gestalte / bijzonderheden
- I.K. bij of niet / andere documenten (vb. paspoort, kinderpaspoort, ...)
- Is er een foto van het slachtoffer / videofilm ?
- Geld bij of niet / hoeveel / welke valuta / bankkaart – bankrekening ?
- In bezit van bagage ? (welke)
- Juwelen / uurwerk - beschrijving
- Kent de vermiste het telefoonnummer van thuis ?
- Schuilplaats / mogelijke bestemming / namen - adressen - telefoonnummers
- Talenkennis / dialect
- Beschikbare communicatiemiddelen (GSM-sema-digit-...)
- Werkgever - school
- Kennissen - vrienden
- Vrijtijdsbesteding

4. Ogenblik van de verdwijning

- Hoe lang al weg / wanneer vastgesteld ?
Datum / uur / dag van de week
- Wanneer laatst gezien / door wie ?
- Verscheidene
 - Een bijzondere gebeurtenis op deze datum ? (feest, kermis, vakantie, ...)
 - Heeft de vermiste deelgenomen aan een bijzondere gebeurtenis voor de vermissing ?

5. Plaats van de verdwijning

- Het juiste adres (indien gekend) Beschrijving
- Weggelopen uit ouderlijke woning of uit instelling ?
(aard instelling)

6. Omstandigheden van verdwijning

- Was de vermiste alleen, in het gezelschap van andere personen ?(beschrijving + voertuig)
Indien betrokkene vergezeld was, door wie – identiteit ?
- Hoe werd de vermissing vastgesteld ?
door wie, wanneer. In welke omstandigheden ?
- Wie heeft de vermiste persoon voor het laatst gezien ?
- Mogelijkheden van eventueel gebruikte transport.
Gewoontes qua verplaatsing / tram / trein / bus / fiets
Gewoonte om autostop te doen
Waar neemt hij het openbaar vervoer ?
- Welke zijn de elementen die er op wijzen dat de persoon is weggelopen ?
(kledij meegenomen, (spaar)geld weg, briefje nagelaten,)

7. Welke controles/stappen werden reeds ondernomen ?

- Telefonische controles
- Zoekingen
- Verwittigingen

8. Acteer de toestemming tot zoeking !

2.5. Tips voor buurtonderzoek

1. Belang van het buurtonderzoek

Het is van het grootste belang dat met de meeste zorg wordt overgegaan tot de uitvoering van een uitgebreid buurtonderzoek. Doel hiervan is de bevraging van een maximaal aantal personen die mogelijk iets kunnen opgemerkt hebben dat van belang kan zijn voor het lopende onderzoek.

In het verleden werd bewezen dat de kleinste details van het allergrootste belang kunnen zijn.

2. Vorbereiding

- opstellen van een taakverdeling op basis van een stratenplan
- elke ploeg in het bezit van :
 - => een goede foto van de vermiste persoon
 - => een duidelijke beschrijving van de vermiste persoon (kledij, bijzonderheden)
 - => een fiche met te stellen vragen

3. Verloop van het buurtonderzoek

Het is aangewezen het buurtonderzoek in twee etappes te laten verlopen :

* Onmiddellijk

<p>- hoeveelheid > grondigheid</p>	<p>* Bij een eerste en dringende rondvraag in de buurt primeert de hoeveelheid getuigenissen en informaties boven de grondigheid ervan. Het is hier van belang een maximaal aantal personen te kunnen aanspreken om op basis van deze contacten een filtering te kunnen maken van de beschikbare informatie. De snelheid van info-garing is hier essentieel omdat op basis van deze eerste rondvraag reeds een aantal belangrijke elementen kunnen verzameld worden die dringend kunnen geëxploiteerd worden</p>
<p>- noteren afwezig</p>	<p>* Op het ogenblik van het buurtonderzoek kunnen bepaalde buurtbewoners afwezig zijn die niettemin wel thuis waren rond het ogenblik van de verdwijning; deze kunnen mogelijk kennis hebben van bepaalde belangrijke elementen.</p>

- gebruik Rijksregister	* Het is aangewezen om op basis van een lijst uit het Rijksregister een overzicht bij te houden van de gecontacteerde bewoners van een straat, wijk of buurt, en deze lijst systematisch af te werken tot elkeen kon worden aangesproken.
- noteren nummerplaat, merk, type en kleur voertuigen	* Het is van belang dat in deze fase de nummerplaten genoteerd worden van alle in de straat of buurt geparkeerde voertuigen teneinde zo gauw mogelijk na te gaan aan wie ze toebehoren
- melding aan coördinator	* De coördinator dient op regelmatige wijze op de hoogte gehouden te worden van de evolutie van het buurtonderzoek. Belangrijke elementen waarop snel kan gewerkt worden dienen hem onmiddellijk te worden medegedeeld voor sturing van de opsporingsinspanningen.

* Navolgend

- grondige bevraging op basis van geselecteerde Info	* Na de eerste rondgang waarbij de snelle exploitatie van bepaalde, mogelijke essentiële gegevens doorslaggevend was, dient nu een diepgaande bevraging te gebeuren op basis van de informatie die geselecteerd werd tijdens de eerste snelle rondvraag.
- gedetailleerde verklaring acteren	* Een gedetailleerde verklaring dient genoteerd te worden van die getuigen, waarvan men oordeelt dat zij over gegevens beschikken die van belang kunnen zijn. Ook van die elementen die snel gecontroleerd en geëxploiteerd werden, moet een omstandige verklaring in een proces-verbaal geacteerd worden.

- andere personen in de buurt	* Een gerichte vraag dient te gebeuren naar personen die beroepshalve (Vb. postbode, huis-aan-huis leveranciers, wilnisophaaldienst, ...) of gewoontematig (Vb. joggers, wandelaars, ...) op regelmatige tijdstippen de buurt aandoen en zodoende kennis hebben van bepaalde gebruiken en gewoontes in de buurt. Hun bijdrage aan het buurtonderzoek kan in die mate belangrijk zijn dat zij bijvoorbeeld in staat zijn van bepaalde situaties als verdacht, of op zijn minst niet 'gewoon' voor die buurt, aan te geven; eventueel kunnen zij de vermiste persoon nog ergens hebben gezien zonder dat er op dat moment aandacht werd aan besteed
- afwezige personen	* De tijdens de eerste rondgang afwezige personen dienen alsnog gecontacteerd te worden.

4. Welke vragen stellen bij het buurtonderzoek ?

De opsomming van mogelijke vragen is niet beperkend en dient beoordeeld in functie van de behandelde vermissing

- * Vraag naar het tijdsgebruik van de verhoorde persoon (zonder reeds over de feiten zelf te gaan uitweiden)
Vb. - bent U de ganse dag thuis geweest ?
- waar was U rond ... uur ?
- wanneer bent U thuis gekomen ?
- * Kent U de vermiste persoon ? Hoe ?
- * Bent U reeds op de hoogte van de vermissing van betrokkene ? Hoe ? Door wie ?
- * Hebt U de vermiste laatst nog gezien ? Wanneer ? Waar ? Omstandigheden ?
- * Kent U de familie of leefomgeving van betrokkene ?
- * Hebt U iets bijzonders gezien of gehoord ?
- * Zijn er U personen of voertuigen opgevallen die in de buurt niet thuis horen of die op één of andere wijze de aandacht trokken ? Waarom ? Beschrijving .

- * Zijn er momenteel op uw adres personen afwezig die ons eventueel andere of bijkomende Info zouden kunnen verstrekken ? Wanneer, waar en hoe kunnen we hen contacteren ?
- * Eventuele andere punctuele of toepasselijke vragen .
- * Geef het telefoonnummer van een contactpersoon aan wie eventueel aanvullende Info kan bezorgd worden.

2.6. Vragenlijst voor verhoor getuigen

De opsomming van mogelijke opdrachten is een niet limitatieve lijst die dient beoordeeld te worden in functie van de behandelde vermissing

1. Plaats- Tijdstip

- Waar werd(en) de vermiste perso(o)n(en) opgemerkt ,
(plaats, omgeving, straat, instelling,...)
- Wanneer werd(en) ze opgemerkt ?
(datum, uur, ...) - (zo juist mogelijk)

2. Beschrijving vermiste persoon

- Beschrijving van de vermiste personen zoals hij werd gezien.
(kledij, haartooi, uitzicht, opvallende kenmerken, ...)
- Waren er voor zover gekend veranderingen qua uiterlijk sinds hun vermissing ?
Waarop baseert de getuige zich hierbij ?
- Hoe gedroeg de vermiste zich ?
(angstig, opgewekt, bedeesd, normaal, ...)
- Zekerheid omtrent de vermiste personen ?
(duidelijke omschrijving van de reden waarom de getuige denkt dat het de vermiste persoon betreft.)

3. Omstandigheden

- Hoe lang heeft de getuige de vermiste personen gezien ?
In welke omstandigheden ?(dag, nacht, in drukte, in rijdend voertuig, in donkere plaats (dancing), ...)
- Hoorde de getuige de vermiste personen praten ?
(taal, dialect, gebrek, ...)
- Hoe kreeg de getuige aanvankelijk kennis van de vermissing ?
(zelf gezien, radio, TV, krant, andere, ...)
Sinds wanneer weet de getuige dat betrokkene vermist is ?

4. Beschrijving vergezellende persoon

- Met wie werd hij opgemerkt ?
- Beschrijving van de persoon / personen met wie hij in gezelschap was.
- Hoe waren de reacties ten opzichte van de personen met wie hij in gezelschap was ?

- Werden ze gezien in een voertuig ?
(nummerplaat, nationaliteit, merk, type, kleur, aantal inzittenden, andere kenmerken:
beschadiging, antennes, ...)

2.7. Opdrachten voor de laboratoria voor technische en wetenschappelijke politie in geval van vermissing

De hieronder beschreven voorschriften hebben tot doel de plaats van het misdrijf te beveiligen door criteria vast te leggen die verhinderen dat valse sporen worden aangebracht of bestaande sporen worden vernietigd

Doelstelling :	<ul style="list-style-type: none"> - De tussenkomst van het laboratorium voor TWP (Technische en Wetenschappelijke politie) heeft tot doel sporen en aanwijzingen te verzamelen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van het slachtoffer en/of van de daders van het misdrijf. <p>Identificatie van het slachtoffer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - in de woonplaats - op de plaats van de ontvoering; - op de plaats van de opsluiting; - op de plaats waar het slachtoffer voorbijkwam (o.a. auto's); - van het lichaam <p>Identificatie van de dader(s):</p> <ul style="list-style-type: none"> - op de plaats van de ontvoering; - op de plaats waar het slachtoffer voorbijkwam; - op de plaats van de opsluiting; - op de vindplaats van het slachtoffer.
Principe :	<p>Het is duidelijk dat de eerste zoeking zal toelaten te bepalen of het al dan niet om een onrustwekkende vermissing gaat. Het is daarom noodzakelijk dat alle gebruikelijke voorzorgsmaatregelen worden genomen door de politiediensten bij deze eerste zoeking.</p>
Eerste zoeking : (door de eerste- lijns politie)	<ul style="list-style-type: none"> - De politiediensten betrokken bij deze eerste zoeking dienen altijd te handelen alsof het om een vermissing gaat die onrustwekkend kan worden. Zij dienen er dus steeds rekening mee te houden dat het labo voor TWP kan worden opgeroepen om sporen op te nemen. - Onder woonplaats verstaan we de plaats waar de vermiste persoon gewoonlijk verblijft. Men mag echter de tijdelijke verblijfplaatsen niet uit het oog verliezen zoals een vakantieappartement, caravan, tent, studentenkamer,... - Zij zullen erover waken zo vaak als mogelijk het labo voor TWP als <u>eerste</u> deze plaatsen (met vooral de slaapkamer van het slachtoffer) te laten betreden. - Indien deze plaatsen dwingend moeten doorzocht worden : (zie fiche 3.6)

Oproep LTWP	Het labo voor TWP zal tussenkomen in het raam van het opzoeken van sporen en binnen de termijnen voorgeschreven door de magistraat.
HUISZOEKING (door het labo voor TWP)	Verzamelen van sporen met het oog op een identificatie van het slachtoffer (en eventuele verdachten). (Zie fiche 3.6.1.)
AFSTAPPING OP DE PLAATS VAN DE FEITEN	Aangezien de sporen kunnen worden vernietigd moet bijzondere aandacht worden besteed aan de vrijwaring van de plaatsen. (Zie fiche 3.6.2.)

2.8. Nationale en internationale signaleringen van vermiste personen

PLAN

2.8.1. Algemeen

- 2.8.1.1. Basisnoties
- 2.8.1.2. Centraal Contactpunt
- 2.8.1.3. Belgische signaleringen
- 2.8.1.4. Buitenlandse signaleringen
- 2.8.1.5. Bericht RIB "Aandachtvestiging met betrekking tot onderzoeksverrichtingen"

2.8.2. De Nationale Signaleringen

- 2.8.2.1. Nationale Fora
- 2.8.2.2. Finaliteit
- 2.8.2.3. Territoriale verspreiding
- 2.8.2.4. Criteria
- 2.8.2.5. Bevoegdheden
- 2.8.2.6. Procedure
 - 2.8.2.6.1. Basissignalering
 - 2.8.2.6.2. Opvolging / Ondersteuning
 - 2.8.2.6.3. Aantreffen vermiste persoon
 - 2.8.2.6.4. Afsignalering

2.8.3. De Internationale Signaleringen

- 2.8.3.1. Internationale Fora
- 2.8.3.2. Finaliteit
- 2.8.3.3. Territoriale verspreiding
- 2.8.3.4. Criteria
- 2.8.3.5. Bevoegdheden
- 2.8.3.6. Procedures
 - 2.8.3.6.1. Basissignalering
 - 2.8.3.6.2. Opvolging / Ondersteuning
 - 2.8.3.6.3. Aantreffen vermiste persoon
 - 2.8.3.6.4. Afsignalering

2.8.4. Schematisch overzicht

2.8.5. Formulieren

2.8.1. Algemeen

2.8.1.1. Basisnoties

Signalerende diensten

Signalerende diensten zijn diensten die bevoegd zijn om een signalering voor te schrijven. Deze zijn : de Magistratuur, de Federale politie en de korpsen van de lokale politie

Aanleverende diensten

Aanleverende diensten zijn diensten die hetzij ambtshalve hetzij op verzoek van signalerende diensten de signalering ofwel zelf inbrengen, ofwel deze signalering aan de aangewezen diensten voor afhandeling toesturen. Deze zijn : de Federale politie en de korpsen van de lokale politie

Bevragende diensten

Bevragende diensten zijn diensten die uit hoofde van de bevoegdheden die hun door de wet worden toegekend gerechtigd zijn om de officieel erkende politieke gegevensbanken geheel of gedeeltelijk te bevragen.

Aantreffende diensten

Aantreffende diensten zijn diensten die de vermiste persoon aantreffen en de voorgeschreven maatregelen uitvoeren.

2.8.1.2. Centraal contactpunt

Federale politie
Algemene Directie Operationele Ondersteuning
Directie van de operationele politiesamenwerking
Nationaal invalspunt

Quatre Brasstraat 13 bus 1
1000 BRUSSEL

Tf : 02/508.73.72 - 02/508.74.47

Fax : 02/511.92.49

e-mail: permipc.ap@mibz.fgov.be

Met opmaak

2.8.1.3. Verspreiding van de Belgische signaleringen op nationaal en internationaal niveau.

Het verzekeren van de geldigheid van de signaleringen op nationaal niveau valt in eerste instantie onder de bevoegdheid van de signalerende/aanleverende dienst en in tweede instantie onder de bevoegdheid van de A.I.K's. Het verzekeren van de uitvoering van en van de controle op de geldigheid van de signaleringen op internationaal vlak, valt onder de bevoegdheid van de DSO (Directie van de operationele politiesamenwerking) – DGS (Algemene Directie Operationele Ondersteuning).

2.8.1.4. Verspreiding van buitenlandse signaleringen op nationaal niveau

De verzoeken tot signalering op het Belgisch grondgebied uitgaande van buitenlandse bevoegde autoriteiten :

- worden rechtstreeks door deze autoriteiten zelf in het SIS (Schengen Informatie Systeem) ingebracht
- worden via Interpol of enig ander kanaal, na validering door de Directie van de operationele politiesamenwerking , toegestuurd aan de DJP (Directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen personen). DSO zal de aanvragen tot internationale signaleringen inbrengen in de ANG.

Bij aantreffen van een dergelijke gesignaleerde vermiste persoon moeten de voorgeschreven maatregelen uitgevoerd worden en dient de DSO (Directie van de operationele politiesamenwerking) - Nationaal invalspunt - onverwijld in kennis gesteld te worden (cfr. HIT- Procedure SIS en Interpol).

2.8.1.5 Bericht RIB “Aandachtsvestiging met betrekking tot onderzoeksverrichtingen” :

Een verdwijning mag het voorwerp uitmaken van een bericht “Aandachtvestiging met betrekking tot onderzoeksverrichtingen” in het RIB (Recherche- en InformatieBlad).

Het RIB is het wekelijks opsporingsblad van de Belgische politiediensten. Het laat toe opsporing- en informatieberichten met een bovenregionaal karakter te verspreiden.

Om een bericht op te laten nemen in het RIB worden de volgende selectiecriteria gehanteerd :

- het bovenregionaal karakter,
- het bestaan van opsporingelementen,
- een duidelijke vraagstelling/aandachtvestiging,
- een meerwaarde tegenover de opnamen van de gegevens in de ANG.

De eenheid, de dienst of de onderzoeker die een opsporing- of informatiebericht in het RIB wil laten publiceren moet het formulier “verzoek tot nationale verspreiding in het RIB” gebruiken en toesturen aan de Directie van de nationale gegevensbank/Afdeling Exploitatie en Steun/Sectie RIB/BRI via het bevoegde AIK.

2.8.2. De nationale signaleringen

2.8.2.1. Nationale Fora

De Nationale Signaleringen gebeuren in de ANG (zie 2.8.1.3 – de A.I.K's)
Een bericht "Aandachtvestiging met betrekking tot onderzoeksverrichtingen" mag eveneens in het RIB opgenomen worden.

2.8.2.2. Finaliteit

Lokaliseren van een minderjarige vermiste met het oog op :

- a) de hereniging met de ouders of met de persoon die voor hem verantwoordelijk is
- b) de terugleiding naar een instelling
- c) de voorleiding voor een gerechtelijke overheid

Lokaliseren van een vermiste abnormale meerderjarige met het oog op:

- a) terugleiding naar zijn woonplaats of naar de persoon die voor hem verantwoordelijk is
- b) terugleiding naar een instelling

Lokaliseren van een vermiste meerderjarige.

2.8.2.3. Territoriale verspreiding

Op nationaal vlak

2.8.2.4. Criteria

Op nationaal vlak wordt er hier geen onderscheid gemaakt tussen onrustwekkende en niet onmiddellijk onrustwekkende vermissing. In beide gevallen wordt dezelfde procedure gevolgd, conform 2.8.2.6.1.

2.8.2.5. Bevoegdheden

Signaleren

Dient gedaan door de politiedienst die met de aangifte wordt gevat of die in een later stadium door de Gerechtelijke Overheid met het onderzoek wordt belast, zoniet via een politiedienst die op de ANG aangesloten is.

De bevoegde Gerechtelijke Overheid kan immers in de loop van het onderzoek een andere politiedienst dan de eerst gevatte of de in een later stadium met het onderzoek belaste politiedienst aanstellen voor het voeren van het verder onderzoek. De nieuw aangestelde politiedienst wordt verantwoordelijk voor de verdere afhandeling van de signalering. Elke wijziging van de verantwoordelijke politiedienst moet door de nieuw gelaste politiedienst gemeld worden aan de Permanentie van het Nationaal invalspunt (zie fiche 2.8.1.2.), die de wijziging zal doorgeven aan de Directie van de nationale gegevensbank.

Aantreffen / Uitvoeren maatregelen

De aantreffende dienst.

Afsignaleren

Dient te gebeuren door de signalerende / aanleverende dienst, die hiertoe onverwijld wordt ingelicht door de dienst, die de gesignaleerde vermiste persoon aantreft.

Opgelet: **afsignaleren** is bijzonder belangrijk

2.8.2.6. Procedures

2.8.2.6.1. Basissignalering

- 1) De signalerende/aanleverende dienst die aangesloten is op de ANG reageert onmiddellijk door de signalering in te brengen in het geautomatiseerde bestand.
- 2) Aansluitend stelt de signalerende/aanleverende dienst een Dringend Bericht van Opsporingen op en verstuurt het via het mail-systeem van de ANG. De signalerende dienst gaat na of het verstuurde bericht daadwerkelijk door de bestemming gelezen werd.
- 3) De niet-aangesloten signalerende/aanleverende dienst stuurt onverwijld en per fax alle onontbeerlijke informatie door naar het bevoegde A.I.K.
- 4) Het Dringend Bericht van Opsporingen wordt via het mail-systeem van de ANG ook automatisch toegestuurd aan het nationaal invalspunt, dat de Directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen personen in kennis stelt. Er moet ook voor gezorgd worden dat alle belanghebbende politiediensten van het Dringend Bericht van Opsporingen worden ingelicht, zodat een zo groot mogelijk verspreidingsgebied wordt bereikt. Daartoe dient alleszins het A.I.K. als bestemming van dit bericht te worden aangeduid.
- 5) Aangezien het Dringend Bericht van Opsporing de basis vormt voor de verspreiding op nationaal vlak van de signalering van de vermiste persoon, dient grote zorg te worden geschonken aan het correct opmaken van dit bericht en dient er vooral aandacht besteed te worden aan een goede persoonsbeschrijving. Aanvullende identificatiegegevens kunnen later overgemaakt worden d.m.v. het Interpolformulier (zie 2.8.2.6.2.).

Het Eenvormig Formulier 5 wordt vervangen door het Dringend Bericht van Opsporingen dat dezelfde gegevens bevat als het voormelde formulier.

2.8.2.6.2. Opvolging / Ondersteuning

Operationeel

De signalerende / aanleverende dienst staat in voor :

- het permanent (24u/24u) beschikbaar houden van het dossier
- de voortdurende actualisering van de signalering zoals het laten verspreiden van een recente foto van de vermiste persoon in de digitale fototheek van de ANG.

Aanvullende identificatiegegevens

1. ante-mortem gegevens

In functie van de aard en de duur van de vermissing is het aangewezen om in bepaalde gevallen, en in overleg met de Cel vermiste personen, vrij snel over te gaan tot het verzamelen van ante-mortem gegevens, die naderhand kunnen bijdragen tot de identificatie van aangetroffen stoffelijke resten.

Hiertoe kunnen de politiediensten contact nemen met de Cel vermiste personen. Deze zal het DVI-Team van de Federale politie inzetten om, samen met de onderzoekers, de nodige ante-mortem dossiers in te vullen.

2. Interpolformulier Gele notitie

Met het oog op een vlotte identificatie zendt de signalerende / aanleverende dienst, uitsluitend in het geval van een onrustwekkende vermissing, in functie van haar aard en haar duur, alle mogelijke beschikbare bijkomende identificatiegegevens (zoals twee recente foto's, gebitssamenstelling, bloedgroep, ...) van de vermiste persoon toe aan de Directie van de operationele politiesamenwerking – Nationaal invalspunt, die instaat voor de verdere afhandeling. Dit gebeurt door middel van het Interpolformulier voor aanvraag Gele Notitie Interpol (gevoegd in bijlage 3)

2.8.2.6.3. Aantreffen vermiste persoon

De aantreffende dienst voert de voorgeschreven maatregelen uit.

De aantreffende dienst is verantwoordelijk voor het deactiveren van de signalering. Hij neemt hiervoor contact met het lokaal bevoegde contactpunt om het Bericht Staking van de Opsporingen op te laten stellen. De deactivering laat de signalering bestaan maar voorkomt dat de voorgeschreven maatregel onnodig nogmaals wordt uitgevoerd.

De aantreffende dienst moet het Bericht van Staking van Opsporingen via het mailsysteem van de ANG versturen naar de signalerende/aanleverende dienst, de overige belanghebbende politiediensten en het Nationaal invalspunt

2.8.2.6.4. Afsignalering

In navolging van punt 2.8.2.5. gebeurt de eigenlijke afsignalering door de signalerende / aanleverende dienst, doch slechts wanneer hij oordeelt dat aan de finaliteit van de signalering werd voldaan.

Opgelet: **afsignaleren** is bijzonder belangrijk

2.8.3. De internationale signaleringen

2.8.3.1. Internationale Fora

Internationale signaleringen kunnen gebeuren via :

- het Schengen Informatie Systeem (SIS)
- Interpol, inclusief het ASF (Automatic Search Facilities)- de internationale opsporingsdatabank van Interpol

Binnen de Schengen ruimte heeft een SIS-signalering prioriteit op een signalering via Interpol. Een internationale signalering kan slechts nadat de vermiste persoon voorafgaandelijk werd gesignaleerd op nationaal vlak.

2.8.3.2. Finaliteit

Lokaliseren en weerhouden van een vermiste minderjarige met het oog op repatriëring:

- a) naar de ouders of naar de persoon die voor hem verantwoordelijk is
- b) naar de instelling waar hij geplaatst is
- c) om te worden voorgeleid voor een gerechtelijke overheid

Lokaliseren en weerhouden van een vermiste abnormale meerderjarige en alle, bij de wet van het land voorziene beschermingsmaatregelen nemen.

Lokaliseren van een vermiste meerderjarige.

2.8.3.3. Territoriale verspreiding

Via het SIS (binnen de Schengenruimte) én via Interpol, van Zone 2 (Europa) tot de ganse Interpolruimte, indien er specifieke aanwijzingen zijn die een verspreiding van de signalering naar andere continenten/zones wenselijk maken. Indien de signalering wordt opgenomen in het ASF-systeem kan zij bevestigd worden door alle landen die op het ASF zijn aangesloten.

2.8.3.4. Criteria

De nationale signaleringen van vermiste minderjarigen of meerderjarigen zullen slechts internationaal verspreid worden via Interpol Zone 2 op verzoek van de bevoegde magistraat; de signaleringen zullen automatisch in de gegevensbank ASF via IPSPG ingevoerd worden.

Zich schikkend naar de richtlijnen van de bevoegde magistraat, kan de signalerende/aanleverende dienst de territoriale verspreiding via Interpol zowel uitbreiden tot andere Interpolzones als beperken tot één land of enkele landen binnen een zone indien daartoe aanwijzingen zijn.

2.8.3.5. Bevoegdheden

Signaleren

Idem als 2.8.2.5.

Afsignaleren

Dient te gebeuren door de signalerende / aanleverende dienst die via de Directie van de operationele politiesamenwerking – Nationaal invalspunt onverwijld wordt ingelicht van het aantreffen van de vermiste persoon in het buitenland.

Opgelet: **afsignaleren** is bijzonder belangrijk

2.8.3.6. Procedures

2.8.3.6.1. Basissignalering

- 1) De internationale signalering kan slechts nadat de vermiste persoon reeds voorafgaandelijk werd gesignaleerd op nationaal vlak.
- 2) Het Dringend Bericht van Opsporingen in de ANG geldt ook als aanvraag tot internationale signalering op voorwaarde dat voor een Interpolverspreiding melding wordt gemaakt van het verzoek van een bevoegde magistraat.
- 3) Hiervoor dient de Directie van de operationele politiesamenwerking – Nationaal invalspunt als bestemming van het Dringend Bericht van Opsporingen te worden vermeld. Het aldus via een terminal van de ANG toegestuurde bericht zal door de Directie van de operationele politiesamenwerking na een validering in het voorkomend geval worden omgezet in een SIS-signalering en/of in een Interpol-signalering volgens de gebruikelijke procedures.
- 4) Indien, zich schikkend naar de richtlijnen van de bevoegde magistraat, de signalerende/aanleverende dienst de internationale verspreiding wenst te beperken of uit te breiden, of indien hij een vermiste meerderjarige internationaal wenst te signaleren, dient hij dit uitdrukkelijk in het Dringend Bericht van Opsporingen aan te duiden.
- 5) Enkel in het geval van een onrustwekkende vermissing biedt Interpol bovendien de mogelijkheid om de internationale basissignalering te optimaliseren door :
 - a) het verspreiden van een "Gele Notitie", een standaardformulier dat bovenop de basissignalering, op verzoek van het Belgisch Nationaal Centraal Bureau (NCB/Interpol Brussel), vanuit het Algemene Secretariaat van Interpol in Lyon (Fr) aan het Nationaal Centraal Bureau van iedere lidstaat wordt verstuurd met daarop een foto van de vermiste en andere nuttige beschikbare gegevens (vingerafdrukken, tatoeages, bijzondere kenmerken, gebitssamenstelling, ...)

Het verzoek tot verspreiden van een "Gele Notitie" dient door de signalerende / aanleverende dienst uiterlijk drie maanden (tenzij uitzonderlijke omstandigheden) na de eerste aangifte van de vermissing toegestuurd aan de Directie van de operationele politiesamenwerking – Nationaal invalspunt, die instaat voor de verdere afhandeling. Dit valt samen met de overmaking van de aanvullende identificatiegegevens (zie punt 2.8.2.6.2.)

- b) het verspreiden van affiches "Vermiste kinderen". Dit zijn affiches waarop de gesignaleerde vermiste kinderen met hun foto voorkomen en die vanuit het Algemeen Secretariaat van Interpol in Lyon (Fr) aan het Nationaal Centraal Bureau van iedere lidstaat worden toegestuurd met het oog op een brede verspreiding, zowel naar de politiediensten als naar het publiek toe.

Het verzoek tot opname op de affiches "Vermiste kinderen" dient door de signalerende / aanleverende dienst eveneens uiterlijk drie maanden (tenzij uitzonderlijke omstandigheden) na de eerste aangifte van de vermissing toegestuurd aan de Directie van de operationele politiesamenwerking – Nationaal invalspunt, die instaat voor verdere afhandeling.

Bij ontvangst van dergelijke affiches vult de Directie van de operationele politiesamenwerking – Nationaal invalspunt, belast met de verspreiding van deze affiches en met het optreden als Belgisch contactpunt, de nodige contactgegevens voor België aan.

2.8.3.6.2. Opvolging / Ondersteuning

Operationeel

De signalerende / aanleverende dienst staat in voor :

- het permanent (24u/24u) beschikbaar houden van het dossier
- de voortdurende actualisering van de signalering zoals het laten verspreiden van een recente foto van de vermiste persoon in het buitenland, ...
- in geval van een parentale ontvoering een zo snel mogelijke overmaking aan de Directie van de operationele politiesamenwerking – Nationaal invalspunt van een kopie van de rechtelijke beslissing die de minderjarige betreft.

De Directie van de operationele politiesamenwerking staat in voor :

- het archiveren van de internationale signaleringen;
- het vervullen van een adviesfunctie voor de signalerende / aanleverende diensten

Medewerking van de media

- De Belgische verzoeken tot medewerking van de buitenlandse media worden bij beslissing van de bevoegde gerechtelijke autoriteiten door de signalerende / aanleverende dienst toegestuurd aan de Directie van de operationele politiesamenwerking – Nationaal invalspunt, die instaat voor het doorsturen van het verzoek naar het buitenland en voor de verdere opvolging ervan.

De buitenlandse verzoeken tot medewerking van de Belgische media worden, ongeacht het daartoe gebruikt kanaal, aan de Directie van de operationele politiesamenwerking Algemene Politieondienst - Afdeling Internationale Politiesamenwerking

toegestuurd. De Nationale magistraat of de magistraat die deze functie zal hernemen beslist over het al dan niet inwilligen van het verzoek. In positief geval past de Directie van de operationele politiesamenwerking – Nationaal invalspunt dezelfde procedure toe als voor een nationaal verzoek (cfr. 3.8. ; de opvolging zal gebeuren door het Nationaal invalspunt cfr. 2.8.1.2.).

Medewerking van officiële TV-opsporingsprogramma's

Eénzelfde procedure als voor de medewerking van de media (cfr fiche 3.8) wordt toegepast.

Aanvullende identificatiegegevens

Cfr. 2.8.2.6.2.

2.8.3.6.3. Aantreffen vermiste personen

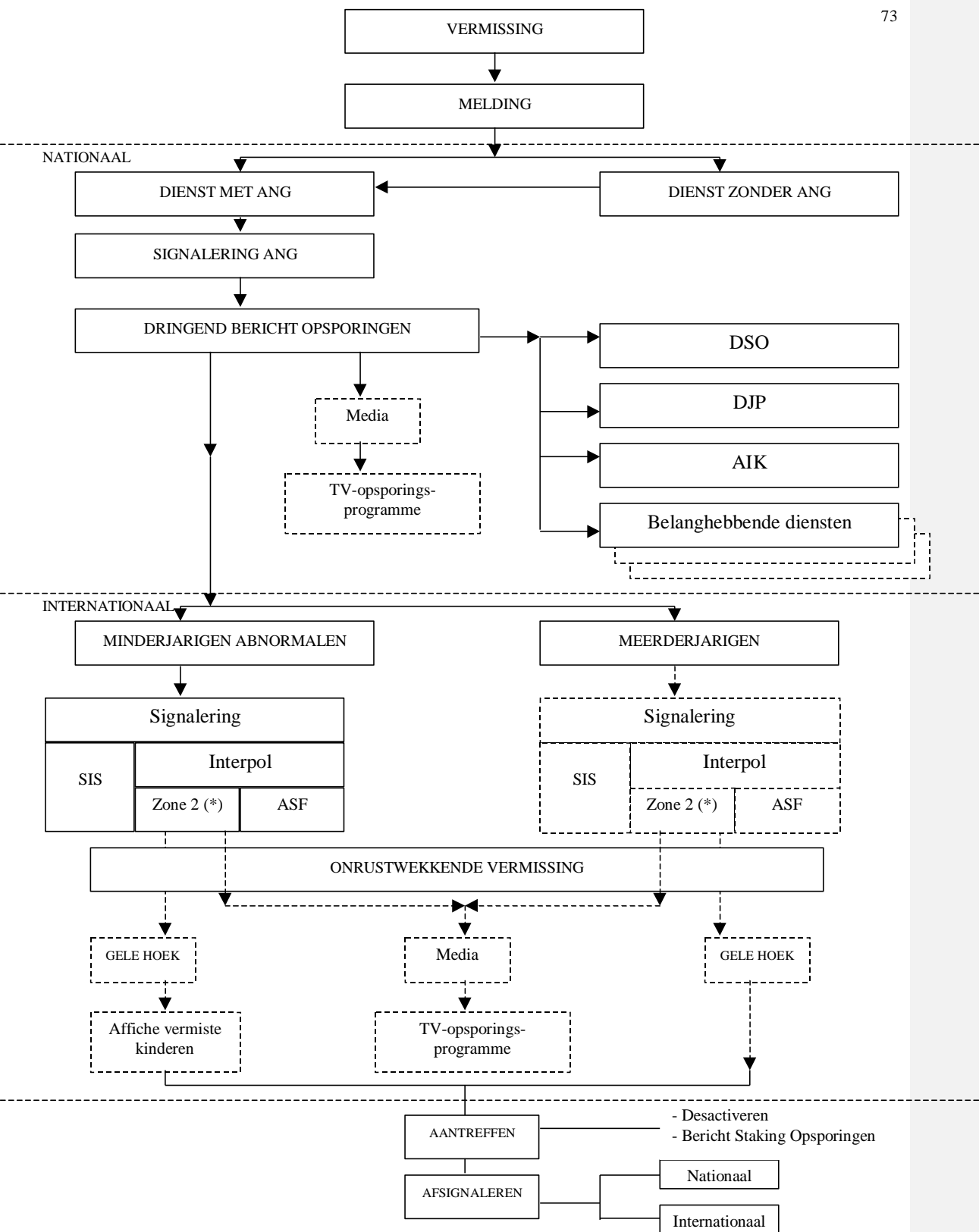
Zodra de Directie van de operationele politiesamenwerking – Nationaal invalspunt via de geëigende kanalen in kennis wordt gesteld van het aantreffen van een internationaal gesignaleerde vermiste persoon, verwittigt deze dienst onverwijld de signalerende / aanleverende dienst of de buitenlandse correspondent.

2.8.3.6.4. Afsignalering

In navolging van punt 2.8.2.5. gebeurt de afsignalering door de signalerende / aanleverende dienst, doch slechts wanneer aan de finaliteit van de signalering werd voldaan.

Opgelet: **afsignaleren** is bijzonder belangrijk

2.8.4. Schematisch overzicht

2.8.5. Formulieren

2.8.5.1. Dringend Bericht van Opsporingen : Bijlage A

2.8.5.2. Formulier Interpol voor het opstellen van de "Gele Notitie " : Bijlage B

2.8.5.3. Bericht Staking Opsporingen : Bijlage C

Bijlage A

ONDERWERP : VERMISTE PERSOON – DRINGEND BERICHT VAN OPSPORING

- (1) UITGAANDE VAN :
- (2) BESTEMD VOOR : DGS/DSO
- (3) VERDWENEN TE :
OP :
- (4) UIT (BESTEMMING PLAATS) :
- (5) IDENTITEIT VAN DE VERMISTE (FICHE 2.4) :
- (6) NATIONALITEIT : RIJKSREGISTERNUMMER :
- (7) PERSOONSBECHRIJVING (FICHE 2.4 PUNT 3) :
FOTO BESCHIKBAAR JA NEE – FOTO GELUKEN JA NEE
- (8) OMSTANDIGHEDEN VAN DE VERDWUNING (FICHE 2.4 PUNTEN 4 EN 6) :
(8A) IN GEZELSCHAP VAN (NAAM, VOORNAAM, GEBOORTEDATUM, GESLACHT) :
(8B) MOGELIJKE REISWEG, BESTEMMING, TREFPLAATS :
(8C) MOGELIJK TRANSPORTMIDDEL :
(8D) IN BEZIT VAN VOLGENDE IDENTIFICEERBARE VOORWERPEN EN DOC :
- (9) TE NEMEN MAATREGELEN BIJ AANTREFFEN VERMISTE :
- (10) BUZ. GEVRAAGDE OPSPORINGEN EN GEWENSTE VERSPREIDING BERICHT :
SCHENGEN JA NEE
INTERPOL JA NEE – INDIEN JA, ZONE :
- (11) INFORMATIE OVER SENENDE EENHEID OF DIENST :
EENHEID OF DIENST :
NOTITIE NUMMER :
NAAM EN TELEFOON VAN DE ONDERZOEKERS :
- (12) INFORMATIE OVER BEVOEGDE PARKETMAGISTRAAT :
(NAAM – HOEDANIGHEID - TELEFOON)
- (13) ANDERE AANVULLENDE INFORMATIE (VB. REEDS GEINFORMEERDE DIENSTEN)
REPATRIERINGSKOSTEN TEN LASTE VAN :

Bijlage B

Formulaire de demande de notice jaune

Informations concernant une personne disparue
ou à identifier en raison de son incapacité

Diffusion aux médias (y compris Internet)

☐ OUI

☐ NON

NOTICE	
Eléments relatifs à une :	<u>Pays demandeur</u> : Belgique ☐ Personne disparue ☐ Personne à identifier en raison de son incapacité

1- ELEMENTS D'IDENTIFICATION	
Photographies	Date : _____ Lieu : _____
Empreintes digitales	Date : _____ Lieu : _____
Attention	Cette personne est considérée comme : ☐ Violente ☐ Contagieuse ☐ Malade mental ☐ Suicidaire ☐ Toxicomane ☐ Armée ☐ Dangereuse ☐ Autre : _____
1.1 Nom de famille	_____
1.2 Nom de famille à la naissance	_____
1.3 Prénoms	_____
1.4 Sexe	☐ Masculin ☐ Féminin
1.5 Date et lieu de naissance	_____
1.6 Autres noms	_____
1.7 Autres dates de naissance	_____
1.8 Nom de famille et prénoms du père	_____
1.9 Nom de famille et prénoms de la mère	_____
1.10 Identité	☐ Confirmée ☐ Non confirmée
1.11 Nationalité	☐ Confirmée ☐ Non confirmée

1.12 Documents d'identités			
1.13 Profession (compétences, qualifications professionnelles, etc.)			
1.14 Langues parlées		Usuelle :	Autres :
1.15 Situation de famille			
1.16 Signalement		Taille (cm) :	Cheveux :
		Poids (kg) :	Yeux :
		Corpulence :	
1.17 Signes particuliers (cicatrices, tatouages, difformités, amputations, etc.)			
1.18 Dentition (en bon état, dents absentes, cariées, jaunies, irrégulières, grandes, petites. S'il s'agit de dents artificielles, préciser mâchoire supérieure, mâchoire inférieure ou prothèse partielle) :			
11			21
12			22
13			23
14			24
15			25
16			26
17			27
18			28
<u>Dents</u>			
48			38
47			37
46			36
45			35
44			34
43			33
42			32
41			31
1.19 Groupe sanguin			
1.20 Code ADN			
1.21 Régions / pays où la personnes est susceptible de se rendre			

2- ELEMENTS RELATIFS A LA DISPARITION OU A LA DECOUVERTE	
2.1 Circonstances de la disparition ou de la découverte (date et lieu, personnes impliquées, véhicule utilisé, etc.)	
2.2 Vêtements (type de vêtements, motif et couleur du tissu, degré d'usure, marque du fabricant, marque de teinturerie ou de blanchisserie)	
2.3 Bijoux (Dates et/ou autres inscriptions)	
2.4 Autres objets personnels (y compris les bagages)	
2.5 Renseignements complémentaires (disparitions précédentes, etc.)	

3- ACTIONS A MENER

Immédiatement informer INTERPOL BRUXELLES

Référence _____ du _____

Et le secrétariat général de l'O.I.P.C. – INTERPOL que la personne a été localisée.

CONCERNANT LA PERSONNE DISPARUE

Effectuée à la demande des autorités _____ en vue de retrouver son lieu de séjour.

En cas de découverte :

Y Demander à cette personne si elle consent à ce que son adresse soit communiquée.

Y La confier à un organisme chargé de la protection de l'enfance et des mineurs, et contacter la représentation diplomatique la plus proche.

Y Prière de prendre toutes les mesures de protection prévues par la législation de votre pays.

Autres actions (préciser) :

CONCERNANT UNE PERSONNE A IDENTIFIER EN RAISON DE SON INCAPACITE

Effectuée à la demande des autorités _____ en vue de son identification.

SIGNATURE

Adresse du B.C.N. demandeur
(numéro de téléphone et de fax)

 INTERPOL BRUXELLES

 Rue des Quatre Bras 13
1000 BRUXELLES

 : +32.2.508.70.48 - +32.2.508.76.58

Nom de l'officier chargé du dossier : _____

INFORMATIEF

Aanvraagformulier gele notitie

Gegevens met betrekking tot een verdwenen persoon of een persoon die op grond van onvermogen dient te worden geïdentificeerd.

Verspreiding voor de media (inclusief Internet)

Y JA Y NEE

NOTITIE

<u>Gegevens met betrekking tot :</u>	<u>Verzoekend land</u> : België
	Y een verdwenen persoon
	Y een persoon die op grond van onvermogen dient te worden geïdentificeerd

1- IDENTIFICATIEGEGEVENS

Foto's	Datum :	Plaats :
Vingerafdrukken	Datum :	Plaats :
Opmerking	Deze persoon wordt beschouwd als : Y Gewelddadig Y Besmettelijk Y Mentaal gestoord Y Suïcidaal Y Verslaafd Y Gewapend Y Gevaarlijk Y Andere : _____	
1.1 Familienaam		
1.2 Familienaam bij geboorte		
1.3 Voornamen		
1.4 Geslacht	Y Mannelijk	Y Vrouwelijk
1.5 Geboorteplaats- en datum		
1.6 Andere namen		
1.7 Andere geboortedata		
1.8 Familienaam en voornamen van de vader		
1.9 Familienaam en voornamen van de moeder		
1.10 Identiteit	Y Bevestigd	Y Niet bevestigd
1.11 Nationaliteit		Y Bevestigd Y Niet bevestigd

1.12 Identiteitsdocumenten			
1.13 Beroep (capaciteit, professionele kwalificaties, enz.)			
1.14 Talenkennis		voertaal :	andere :
1.15 Familiale situatie			
1.16 Signalement		Lengte (cm) :	Haar :
		Gewicht (kg) :	Ogen :
		Lichaamsbouw :	
1.17 Bijzondere kenmerken (littekens, tatoeages, misvormingen, amputaties, enz.)			
1.18 Tanden (in goede staat, ontbrekende tanden, carieus, vergeeld, onregelmatig, groot, klein. Indien er kunstmatige tanden zijn, gelieve de bivenkaak, de onderkaak of de gedeeltelijke prothese te beschrijven) :			
11			21
12			22
13			23
14			24
15			25
16			26
17			27
18			28
<u>Tanden</u>			
48			38
47			37
46			36
45			35
44			34
43			33
42			32
41			31
1.19 Bloedgroep			
1.20 DNA-code			
1.21 Regio / land waarnaar betrokkene zich zou kunnen begeven			

2- GEGEVENS MET BETREKKING TOT DE VERDWIJNING OF HET AANTREFFEN

2.1 Omstandigheden van de verdwijning of het aantreffen

(datum en plaats, andere betrokken personen, gebruikt voertuig, enz.)

2.2 Kleding

(type kleding, motief en kleur van de stof, slijtage, merk van de fabrikant, naam van de stomerij en de wasserij)

2.3 Juwelen

(Datum en/of andere inscripties)

2.4 Andere persoonlijke voorwerpen

(inclusief bagage)

2.5 Bijkomende inlichtingen

(vorige verdwijningen, enz.)

3- TE ONDERNEMEN ACTIES

Onmiddellijk INTERPOL BRUSSEL

referentie _____ van _____

en het Secretariaat-generaal van het I.O.C.P. – INTERPOL op de hoogte brengen dat de persoon gelokaliseerd werd.

MET BETREKKING TOT EEN VERDWENEN PERSOON

Uitgevoerd op verzoek van de _____ autoriteiten met het oog op de opsporing van de verblijfplaats van de betrokkene. In geval van aantreffen :

Y vragen aan betrokkene of hij/zij ermeer akkoord gaat dat zijn/haar adres wordt meegedeeld.

Y Betrokkene toevertrouwen aan een inrichting ter bescherming van kinderen en minderjarigen, en contact opnemen met de dichtstbijzijnde diplomatieke vertegenwoordiging.

Y Alle beschermingsmaatregelen nemen die voorzien zijn in de in uw land vigerende wetgeving.

Andere acties (nader te bepalen) :

MET BETREKKING TOT EEN PERSOON DIE OP GROND VAN ONVERMOGEN DIENT TE WORDEN GEIDENTIFICEERD

Uitgevoerd op verzoek van de _____ autoriteiten met het oog op de identificatie van de persoon.

HANDTEKENING

Adres van het verzoekende N.C.B.
(telefoon- en faxnummer)

 INTERPOL BRUSSEL

 Quatre-Brasstraat 13
1000 BRUSSEL

 : +32.2.508.70.48 - +32.2.508.76.58

Dossierverantwoordelijke : _____

Aanpassing van 26/04/2014

Bijlage C

ONDERWERP : BERICHT STAKING OPSPORINGEN
PERSOON TERUGGEVONDEN

- (1) UITGAANDE VAN :
- (2) BESTEMD VOOR : DGS / DSO
- (3) REFERENTIE VAN HET DRINGEND BERICHT VAN OPSPORING :
POLIS REF :
AANVANKELIJK PV NR :
- (4) IDENTITEIT VAN DE TE ONTSEINEN PERSOON :
- (5) DE PERSOON WERD AANGETROFFEN TE :
OP :
- (6) IDENTIFICATIE EENHEID / DIENST VAN AANTREFFEN :
BENAMING :
NAAM, TELEFOON ONDERZOEKERS :
NAVOLGEND PV-NUMMER :

3. Specifieke informatie en bijkomende aanbevelingen

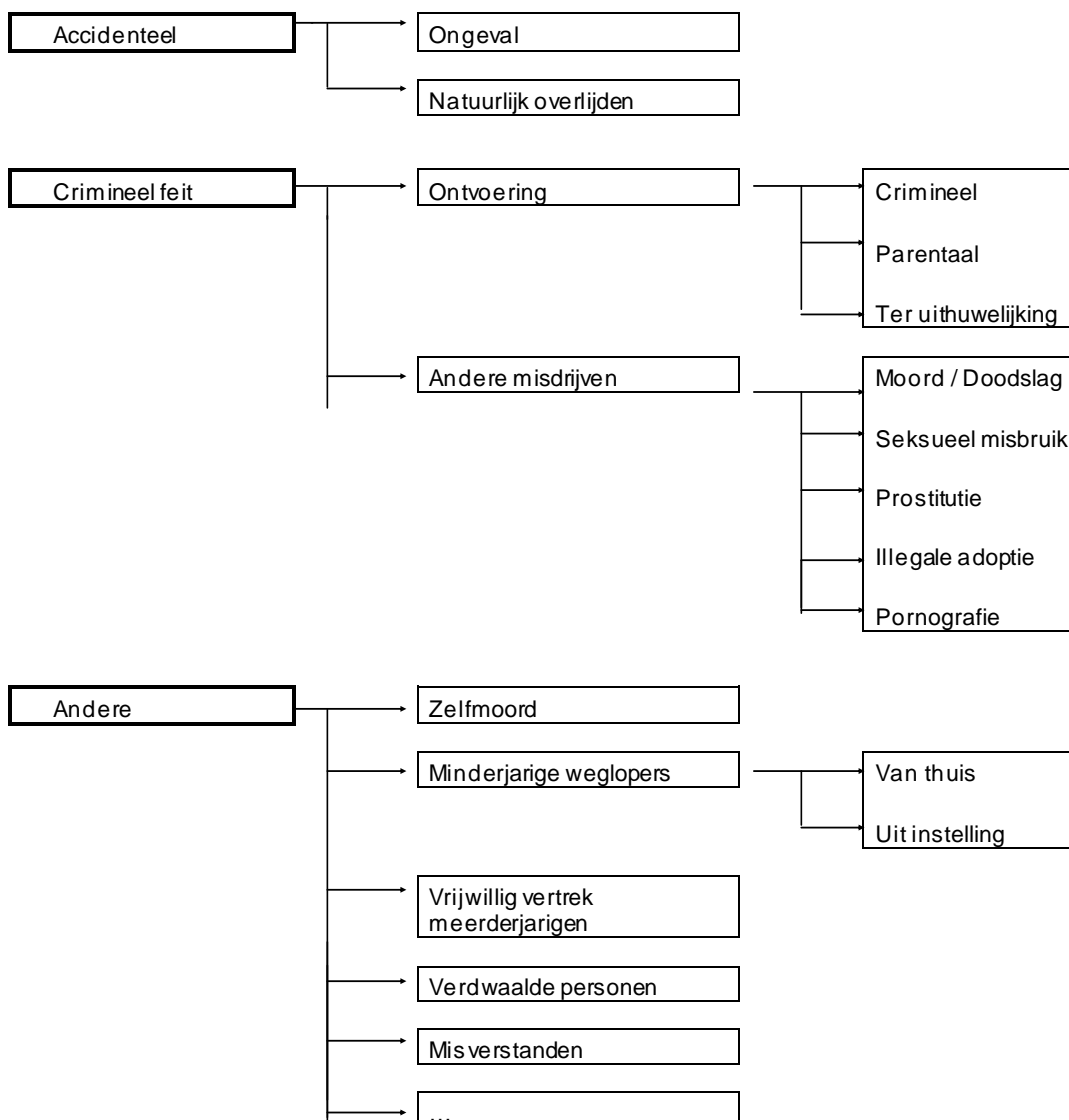
3.1. Fenomeenbeschrijving

3.1.1. Definitie

Een vermiste persoon is iedere persoon :

- * die, in tegenstelling tot zijn/haar normale gedrag, afwezig is uit de voor die persoon gebruikelijke of veilig geachte omgeving
- * van wie de huidige verblijfplaats onbekend is
- * en in wiens belang het is dat hij/zij zo snel mogelijk wordt teruggevonden

3.1.2. Soorten vermissingen

3.1.3. Fenomeenbeschrijving

Vermiste personen en hun gedrag

De basis voor efficiënte opsporingen is een zo volledig mogelijk profiel van de vermiste persoon. Een verzameling van zo veel mogelijk informatie met betrekking tot het individu, moet de onderzoeker toelaten een zo volledig mogelijk beeld te krijgen zodat men zich als het ware bijna kan verplaatsen in de persoon van de vermiste.

Wat hierna volgt is een onderverdeling in een aantal typische categorieën, gebaseerd op ervaringen. Bepaalde gedragingen zijn eigen aan bepaalde groepen van kwetsbare personen. Het gaat hier echter niet om 100% zekerheden. Uitzonderingen zullen er altijd zijn. Een goede onderzoeksstrategie concentreert zich op de meest waarschijnlijke elementen, zonder de andere mogelijkheden volledig uit te sluiten !

- a. Peuters (1 tot 3 jaar)
 - Niet bewust van het feit dat ze vermiste zijn.
 - Gevoel voor richting is praktisch onbestaand.
 - Hebben de neiging rond te zwerven zonder een bepaald doel.
 - Zoeken de meest geschikte plaats om een dutje te doen (in een gebouw, onder een dikke trui, een rots, een tafel, ...)
 - Lopen schreiend rond
- b. Kleuters (4 tot 6 jaar)
 - Zijn meer mobiel en in staat om verder te gaan.
 - Kennen het begrip 'verloren' zijn en proberen soms terug te keren naar huis of een voor hen vertrouwde plaats.
 - Hebben reeds bepaalde interesses en worden aangetrokken door dieren, water; volgen andere kinderen of gaan op onderzoek uit.
 - Bij vermoeidheid zoeken zij een slaapplek.
 - Meestal reageren zij niet wanneer hun naam wordt geroepen.
- c. Jonge kinderen (7 tot 12 jaar)
 - Gevoel voor richting is veel meer ontwikkeld.
 - Zijn georiënteerd naar hun normale familiale omgeving en kunnen soms verward raken in een onbekende omgeving (reis, uitstap, verhuis, ...)
 - Kunnen opzettelijk weglopen uit schrik voor iets, om aandacht te krijgen of om gewoon hun zin door te drijven.
 - Antwoorden meestal niet wanneer er geroepen wordt.
 - Duisternis brengt de bereidwilligheid om geholpen en gevonden te worden.
 - Lijden onder dezelfde angsten en problemen als volwassenen, maar met een groter gevoel van hulpeloosheid.
- d. Jongeren (13 tot 16 jaar)
 - Houden zich bezig met experimenten en andere "avontuurlijke" activiteiten.

- Gaan op ondervinding, op zoek naar een bekende plaats of herkenningspunt
 - In geval van verloren lopen, zullen ze zelf trachten iets te ondernemen
 - Reageren wel op het roepen van hun naam
 - Bijzonder probleem : bewuste weglopers !
- e. Ouderen (+ 65 jaar)
- In bepaalde gevallen dient men bij het zoeken rekening te houden met de symptomen van (beginnende) dementie en/of ziekte van Alzheimer.
 - Soms aangetrokken tot iets wat hun fantasie raakt.
 - Hun oriëntatie gaat naar het verleden, eerder dan naar het heden.
 - Bepaalde emotionele feiten kunnen mee aan de basis liggen van hun vermissing (Vb. af en toe worden bejaarde personen teruggevonden op het kerkhof bij het graf van een geliefde)
 - De meest actievellingen gaan makkelijk zichzelf overtreffen en kunnen zichzelf op die manier uitputten, soms met een hartaanval of andere fatale complicaties tot gevolg.
 - Men dient rekening te houden met het feit dat zij soms hardhorig of zelfs doof kunnen zijn, wat problemen schept bij het roepen van hun naam.
 - Kunnen verder stappen dan men vaak verwacht of denkt.
- f. Mentaal gehandicapten (alle leeftijden)
- Ageren en reageren soms zoals kinderen tussen 4 en 12 jaar.
 - Antwoorden gewoonlijk niet op hun naam.
 - Meestal uit het zicht weg, door schrik of door het zoeken van beschutting onder struiken.
 - Kunnen zich dagenlang ophouden op dezelfde plaats.
 - Hebben geen fysieke zwakheden behalve dat zij niets doen om zichzelf te behelpen.
- g. Depressieve personen
- Gedrag is hier heel sterk afhankelijk van het individu en zijn/haar persoonlijk situatie.
 - Zoeken veelal de eenzaamheid op.
 - Antwoorden niet op hun naam. Voelen dit veelal aan als een binnendringen in hun eenzaamheid.
- h. Trekkers / wandelaars
- Blijven op de paden met een bepaalde bestemming in gedachten.
 - Problemen of complicaties komen meestal voor door oriëntatieproblemen wanneer de paden veranderen of onduidelijk worden.
 - Schatten soms hun mogelijkheden verkeerd in.
 - Afsnijden van paden leidt tot desoriëntatie.
- i. Alzheimerpatiënten en dementen
- Vergeten bij het wandelen hun oorspronkelijke bedoeling
 - Herkennen geen gevaren van greppels, wegen, rivieren en andere obstakels, zodat ze proberen dergelijke hindernissen - normaal niet toegankelijk - te nemen.
 - Hebben de gewoonte te stappen tot ze uitgeput zijn.

- Antwoorden niet op het roepen van hun naam.
- Zijn veel vlugger gedesoriënteerd in niet vertrouwde omgevingen.

3.2. Aanbevelingen bij de onmiddellijke reacties

3.2.1. Bij de ontvangst van de melding

Hoe handelen bij de ontvangst van het eerste bericht inzake een vermissing ?

- * In vele gevallen gebeurt de initiële berichtgeving aan een politiedienst telefonisch
- * Hou er rekening mee dat men als ontvanger van dit eerste bericht in veel gevallen het allereerste aanspreekpunt is tussen familie en gerechtelijk apparaat
- * Het is tevens van het allergrootste belang er rekening mee te houden dat men in die positie met allerlei emoties kan geconfronteerd worden
- * Luister naar de boodschap van de aangever
- * Tracht als ontvanger (zelfs telefonisch) reeds onmiddellijk een aantal basisfeiten, bijzonderheden en een eerste elementaire beschrijving van de vermiste persoon te bekomen; dit moet toelaten alle ploegen op het terrein reeds een eerste snelle berichtgeving te verstrekken
- * Tracht hem/haar ervan te overtuigen dat alles in het werk wordt gesteld om te helpen, en tracht de persoon maximaal te kalmeren in afwachting van de aankomst van een ploeg ter plaatse
- * Hou het telefoongesprek liever kort en overtuigend

3.2.2. Als verantwoordelijke voor de operatie

- * Stuur zo snel mogelijk een ploeg bij de aangever(s) om de aangifte te acteren en ter plaatse een eerste onderzoek in te stellen
- * Tracht in de mate van het mogelijke het meest geschikte personeelslid te sturen waarover je op dat ogenblik beschikt (ervaring in omgang met naasten)
- * Zorg er voor snel en regelmatig op de hoogte gehouden te worden van de ingewonnen Info met het oog op een mogelijke uitbreiding van de opsporingsinspanningen

- * In eerste instantie komt het erop aan het element tijd maximaal te benutten en zeker geen tijd te verliezen
- * Neem de nodige schikkingen om indien nodig snel extra ploegen te kunnen vrijmaken voor de uitvoering van bijkomende opdrachten (o.a. bijstand voor buurtonderzoek, uitvoeren van patrouilles in de onmiddellijke omgeving, ...)
- * Voorzie de mogelijke aanvraag van versterkingen
- * Voorzie de mogelijke inzet van middelen waarover je zelf niet beschikt (o.a. speurhond, heli, e.d. ...) Zorg eventueel reeds voor een voorafgaandelijke waarschuwing aan dergelijke steundiensten
- * Beschik over een documentatie inzake “in te zetten middelen” die up-to-date is (telefoonnummers, contactpersonen ...)
- * Hou een overzicht bij van alle verrichtingen en van alle inkomende en uitgaande communicatie
- * Laat niets aan het toeval over en hou er rekening mee dat uw beslissingen als eerste verantwoordelijke aan de basis liggen van alle mogelijke later te ondernemen acties

3.2.3. Als eerste ploeg ter plaatse

Contactname met de aangever(s)

- * Neem ter plaatse zo snel mogelijk contact op met de persoon (personen) van wie de initiële aangifte uitging
- * Wees voorbereid op een eventuele emotionele reactie
 - Deze reactie kan zich op de meest uiteenlopende wijze uiten bij de familie of naasten die in de zaak betrokken zijn
 - Twee grote tendensen tekenen zich af :
 - => een eerste groep personen zal een min of meer zwakke emotionele reactie vertonen; hetgeen zich vertaalt in een blokkeren van het gedrag, het zich opsluiten in zichzelf, een afwezigheid van geest, gelatenheid, ...

=> een tweede groep zal daarentegen heel hevig reageren hetgeen zich kan uiten in een soort emotionele explosie (huilbuien, histerie, revolteren, woede, geschreeuw, geweld, ...)

- In beide gevallen worden de betrokkenen geconfronteerd met onmacht en onzekerheid.

De eerste opvang van de betrokkenen dient in elk geval correct te verlopen. Hou hier vooral rekening met de elementaire regels van de slachtofferbejegening.

Houding tegenover familieleden of naasten van de vermiste

- * Laat de familieleden of naasten van de vermiste hun hart luchten en neem de tijd om te luisteren. Het tonen van luisterbereidheid die de slachtoffers toelaat om hun emoties te uiten verkleint de kans op latere pathologische ontwikkelingen.
- * Blijf zelf vooral kalm en beheerst ! Blijf neutraal en neem geen standpunten in.
- * Uit ervaring blijkt dat mensen in dergelijke situaties meestal nood hebben aan drie elementaire behoeften : informatie, morele steun en praktische bijstand

Verstrek informatie

- * Aangezien een gebrek aan informatie een belangrijke stressbron is, dienen de ouders of naasten voortdurend te worden ingelicht over initiatieven die genomen worden. Zeker daar waar de naasten van de vermiste rechtstreeks betrokken zijn bij bepaalde onderzoeksdaeden (vb. zoeking in de slaapkamer van de vermiste), moet hen maximaal informatie verstrekt worden over wat gebeurt en is het van het grootste belang dat bepaalde handelingen (vb. inbeslagname van een dagboek, inbeslagname van haartjes uit een borstel, ...) naar hen toe in het bijzonder gemotiveerd worden.
- * Verlies evenwel het beroepsgeheim en het geheim van het onderzoek niet uit het oog

Voorzie morele steun

Afhankelijk van de emotionele toestand en de wensen van de betrokkenen, moet gedacht worden aan het inroepen van gespecialiseerde welzijnswerkers verbonden aan de Centra voor slachtofferhulp met het oog op psychologische en morele hulp aan de achterblijvers. De politieambtenaar en/of een lid van de Dienst politie Slachtofferbejegening verwijst de achterblijvers naar de Centra voor slachtofferhulp. De Dienst Justitiehuisen, slachtofferonthaal en Child Focus beschikken eveneens over informatie in dit verband

Geef praktische ondersteuning

- * Opgeschiedlijk eenvoudige zaken worden moeilijk voor mensen in crisissituaties. Sta open voor vragen en bekommernissen. Geef advies waar mogelijk. Help mee een oplossing te zoeken voor kleine praktische problemen zoals : wat met het kleine broertje dat nog van school moet worden afgehaald, wie zal de werkgever verwittigen van het feit dat vader of moeder op het werk zullen afwezig zijn, ouders vergeten soms gewoon dat slaap en voeding belangrijk zijn om overeind te blijven, ...

- * Kleine zaken kunnen helpen het vertrouwen te winnen van de ouders of familieleden met het oog op het vlot verloop van het verder onderzoek en de wederzijdse samenwerking.
Wees overtuigd van het belang van het eerste contact
- * Pas nadat je de persoon tijd gaf om tot zichzelf te komen, kan je dieper op de zaken ingaan.

Onderzoekselementen verzamelen

- * Tracht te verifiëren of het werkelijk om een vermissing gaat. Verzamel zoveel mogelijk elementen die eventueel richting kunnen geven aan de eerste opsporingen.
- * Een groot aantal “vermissingen” berust soms op misverstanden. De “vermiste” had bepaalde plannen of activiteiten maar vergat de achterblijvers hiervan op de hoogte te brengen. Verkeerd verstane afspraken of plotse wijzigingen in een bepaalde situatie leiden er soms toe dat wordt alarm geslagen zonder dat hier in feite een reden voor bestaat. Hou hier zeker en vast rekening mee !
- * Bepaal zo nauwkeurig mogelijk maar ook zo ruim mogelijk de omstandigheden van de vermissing
- * Bepaal wanneer, waar en eventueel met wie de vermiste persoon het laatst met zekerheid werd gezien
- * Noteer een duidelijke en grondige beschrijving van de vermiste persoon. Gebruik hiervoor ook beschikbare recente foto's en eventueel zelfs recente video-opnames.
- * Noteer een grondige verklaring van die personen die het laatst contact hadden met de vermiste persoon
- * Tracht in het bezit te komen van de meest recente foto van de vermiste persoon. Van belang hierbij is tevens dat het om een klare en duidelijke foto gaat die de persoon zo waarheidsgetrouw mogelijk weergeeft.

Verspreiding van inlichtingen

- * Alle ingewonnen inlichtingen moeten er in de eerste plaats toe leiden dat zo snel mogelijk een signalering en een volledig dringend bericht van opsporingen kan opgesteld worden.
- * Verspreid alle met zekerheid gekende elementen die van belang kunnen zijn, zo snel mogelijk en via een maximum aan communicatiekanalen :
 - naar alle ploegen op het terrein
 - naar andere politiediensten (zowel binnen als eventueel buiten de eigen omschrijving van het ambtsgebied)
 - vergeet hierbij evenmin de bijzondere politiediensten zoals spoorwegpolitie, scheepvaartpolitie, ...

- eventueel en op basis van de beschikbare aanwijzingen ook naar de grensposten, provinciale verkeerseenheden, OIPG's (Operationele invalspunten grensregio's), luchthavens, ...
 - eventueel en op basis van de beschikbare aanwijzingen ook naar politiediensten in de ons omringende landen
- * Vergeet ook de meerwaarde niet die kan gehecht worden aan de verspreiding van bepaalde Info en/of foto's aan andere diensten.
Denk aan :
- openbaar vervoer (De Lijn of TEC, spoorwegen, metro, ...)
 - taxidiensten
 - ziekenhuizen, opvangcentra allerhande
 - grootwarenhuizen,
- * Wanneer op verschillende vlakken inspanningen worden geleverd voor fotoverspreiding (via affiches van VZW's, via opsporingsberichten langs de media, via verspreiding van foto's langs andere diensten, ...), is het van belang dat hierbij telkens dezelfde foto wordt gebruikt om eenvormigheid en herkenbaarheid na te streven en verwarring uit te sluiten.

De plaats van verdwijning

- * Het is in bepaalde gevallen van het grootste belang dat de plaats waaruit de persoon is verdwenen, of waar de vermiste persoon laatst gezien werd, geïsoleerd wordt met het oog op sporenbescherming.
- * Met het oog op de eventuele inzet van een speurhond of technische vaststellingen op de plaats, is het essentieel dat mogelijk aanwezige sporen niet besmet of vernietigd worden.
- * Het afzetten van de plaats dient met zorg te gebeuren. Gebruik afbakeningslint om een perimeter te realiseren en plaats indien nodig personeel om de toegang tot de perimeter te controleren of te ontzeggen.

De woning van de vermiste persoon

- * Het is van belang dat in elk geval de woning van de vermiste persoon, de slaapkamer, de plaats in huis waar hij/zij zich het meest ophield, en de onmiddellijke omgeving van de woning, grondig worden doorzocht (aandacht voor de sporen).
- * Tal van aanwijzingen kunnen hier eventueel worden aangetroffen, zoals afscheidsbrieven, aantekeningen in dagboeken of telefoonnummers, namen of adressen op kleine briefjes. Er kunnen aldus elementen aangetroffen worden die bepalend kunnen zijn voor het verdere onderzoek.
- * Tijdens dergelijke zoekingen moet ook aandacht besteed worden aan het verzamelen van fysische sporen die in een later stadium van een langdurige vermissing belangrijk kunnen zijn met het oog op eventuele identificatie van en/of vergelijking met aangetroffen stoffelijke overschotten. Hierbij moet gedacht worden aan haartjes in een kam of borstel of op het hoofdkussen, Zelfs een maandverband dat in een

vuilnisemmertje wordt gevonden en dat met zekerheid van een vermiste vrouw of meisje afkomstig is, kan heel belangrijk zijn.

- * De minste aanwijzing die tijdens deze zoekingen gevonden wordt, kan mee richtinggevend zijn voor de verdere opsporingen
- * Opnieuw mag u het belang niet ontgaan dat dergelijke specifieke onderzoeksdaten aan ouders of naasten van de vermiste worden uitgelegd en dat het waarom ervan wordt gemotiveerd.
- * Vergeet evenmin de toestemming voor een dergelijke zoeking te acteren en in het proces-verbaal op te nemen.

Andere aandachtspunten

- * Noteer de identiteit van alle aanwezige personen op de plaats zelf en in de onmiddellijke omgeving.
- * Noteer de nummerplaten en beschrijving van alle in de straat geparkeerde voertuigen.
- * Vraag versterking in functie van de uit te voeren opdrachten (extra ploegen, speurhond, Cel vermiste personen, ...)
- * Child Focus kan worden betrokken.

3.3. Zoekacties

1. Belangrijk !!

De beslissing om een zoekactie te organiseren moet steeds gebaseerd zijn op concrete en ernstige aanwijzingen. Het heeft geen zin om bepaalde opsporingsinspanningen te ondernemen in het wilde weg en zonder dat er ernstige elementen zijn in een bepaalde richting.

2. Aandachtspunten

- * Een zoekactie dient steeds omkaderd te worden door leden van een politiedienst; in geen geval is het aangewezen vrijwilligers alleen te laten zoeken in een bepaalde zone.
- * Steeds voorafgaandelijk duidelijke afspraken maken met alle terzake betrokken verantwoordelijken.
- * Er dient vooraf een duidelijke terreinafbakening (limieten) en eventueel een terreinverdeling per ondereenheid of per groep van vrijwilligers te worden gemaakt aan de hand van beschikbare plannen of kaarten.
- * Er moet een CP (Commandopost) worden opgezet (met een aantal noodzakelijke communicatiemiddelen) van waaruit de actie wordt geleid en opgevolgd en waar systematisch de evolutie van de zoekactie wordt bijgehouden.
- * Voorzie op de CP :
 - => een overzichtskaart van de actiezone
 - => een overzicht van alle deelnemende eenheden of diensten met verantwoordelijke
 - => een lijst met contactnummers (telefoon, GSM, Sema, ...) van alle cruciale verantwoordelijken
- * Vooraleer een zoekactie te starten, moet een grondige briefing worden gegeven aan alle deelnemers. Tijdens deze briefing dienen volgende punten zeker te worden behandeld :
 - =>Naar wie en/of wat wordt gezocht (beschrijving, foto's, mogelijkheden, ...)
 - =>Verloop van de actie, o.a. lijning, communicatie, ...
 - =>Opleggen van de nodige discipline aan alle deelnemers en belang van de actie beklemtonen
 - =>Houding en reacties bij aantreffen van mogelijke sporen of aanwijzingen
 - Niets aanraken
 - De plaats vrijwaren, bewaken en de sporen beschermen
 - Onmiddellijk CP verwittigen
- * Wanneer de zoekactie gestart is, alle andere personen van het terrein weren
- * Steeds de ruimte, een moment en een procedure voorzien om eerst de familie in te lichten nopens de resultaten van de actie (positief of negatief) , vooraleer derden lucht krijgen van de zaak.

- * Neem vooraf de nodige schikkingen voor opvang van de media.
- * Vergeet na de zoekactie geen de-briefing te houden om uit uw actie lessen te leren

3.4. Aanbevelingen voor de bejegening en het onthaal van slachtoffers

3.4.1. Algemene opmerkingen

In geval van een vermissing zullen de politiediensten en de gerechtelijke instanties de algemene richtlijnen inzake de bejegening en het onthaal van slachtoffers toepassen (zie 3.4.2. hierna).

Verscheidene nuttige aanbevelingen worden eveneens geformuleerd in de fiches 3.11.1 Hereniging en verhoor na een criminele verdwijning, 3.11.2 Hereniging van een wegloper met zijn familie en 3.11.3. Hereniging en verhoor na een parentale ontvoering.

3.4.2. Algemene richtlijnen inzake de bejegening en het onthaal van slachtoffers

3.4.2.1. Artikel 3 bis van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De naasten moeten zorgvuldig en correct bejegend worden. Dit gebeurt in het bijzonder door het ter beschikking stellen van de nodige informatie en, in voorkomend geval, door het bewerkstelligen van contact met de gespecialiseerde diensten en met name met de justitieassistenten.

3.4.2.2. Artikel 46 van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992

De politiediensten brengen de personen die hulp of bijstand vragen in contact met de gespecialiseerde diensten.
Zij verlenen hen bijstand, inzonderheid door hen de nodige informatie te verstrekken.

Deze tekst werd opgenomen in het “*Vademecum politiële slachtofferbejegening*” en in het Belgisch Staatsblad van 22 december 1992 (p.27124).

3.4.2.3. Samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg, ondertekend op 7 april 1998

De politiediensten, de gerechtelijke instanties en de justitieassistenten slachtofferonthaal verwijzen de naasten naar de Centra voor slachtofferhulp van de Vlaamse Gemeenschap van het gerechtelijk arrondissement.

Indien de naasten niet instemmen met een rechtstreekse verwijzing, bezorgen voornoemde instanties hun het adres en telefoonnummer van het dichtstbijzijnde centrum.

Deze tekst werd opgenomen in het “*Vademecum politiële slachtofferbejegening*”, het Belgisch Staatsblad van 13 juli 1999 (p. 26941) en op de website van het ministerie van Justitie (www.just.fgov.be).

3.4.2.4. De omzendbrief OOP 15 ter van 9 juli 1999 van de minister van Binnenlandse Zaken

De politieambtenaar is vaak de eerste persoon waarmee de naasten contact hebben en hij is bijgevolg verplicht in te staan voor een degelijke bejegening en onthaal, voor het verstrekken van basisinformatie en voor een correcte opstelling van het proces-verbaal.

De bejegening wordt gekenmerkt door luisterbereidheid (actief luisteren, begrijpende en geduldige houding...)

Elk slachtoffer dient, in de mate van het mogelijke, ontvangen te worden in een apart lokaal, beschut tegen nieuwsgierige blikken, met voldoende intimiteit en discretie.

De politieambtenaar dient de naasten de nodige informatie te geven over:

- de huidige en toekomstige onderzoeksverrichtingen (voor zover het beroepsgeheim en de regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer dit toelaten)
- de mogelijkheid tot het afleggen van de verklaring van benadeelde persoon,
- verschillende vormen van rechtshulp,...

De politieke slachtofferbejegening onderscheidt zich van de slachtofferhulp. Aangezien de psychosociale of therapeutische hulpverlening niet onder de politietaken ressorteert, verwijst de politieambtenaar het slachtoffer door naar de Centra voor slachtofferhulp.

Deze tekst werd opgenomen in het "*Vademecum politieke slachtofferbejegening*" en in het Belgisch Staatsblad van 21 augustus 1999 (p. 31269).

3.4.2.5. Ministeriële richtlijn dd. 15 september 1997 inzake het onthaal van slachtoffers op parketten en rechtbanken

Deze richtlijn definieert voornamelijk de taken van de justitieassistent belast met het slachtofferonthaal. Deze staat de procureur des Konings bij in de uitbouw en de coördinatie van het slachtofferonthaal op de rechtbanken en de parketten.

Bij verdwijningen bestaan zijn taken specifiek uit:

3.4.2.5.1. Onthaal en informatie

De justitieassistent onthaalt de naasten van de vermiste persoon en informeert hen:

- over het bestaan en de rol van de Dienst Justitiehuisen, slachtofferonthaal ;
- over de strafrechtelijke procedure bij een onrustwekkende verdwijning;
- over het opstarten van het vooronderzoek en, voor zover het beroepsgeheim en het geheim van het onderzoek dit toelaten, de evolutie ervan;
- op vraag van de magistraat, over de door hem geplande onderzoeksmaatregelen;
- over zijn functie als tussenschakel tussen hen en de magistraat bij de uitwisseling van informatie (bijvoorbeeld een samenkomst organiseren, de aangestelde magistraat de pistes aanreiken die de naasten interessant achten om te onderzoeken, aan de naasten de beslissing van de magistraat verduidelijken dat er niet wordt overgegaan tot een uitzending van een opsporingsbericht op de televisie,...).
- over het bestaan en de taken van de Centra voor slachtofferhulp in psychosociale materies;

3.4.2.5.2. Ondersteuning

De naasten in staat stellen te worden gehoord, hun verwachtingen te uiten evenals hun angsten, hun voorstellen en hun vragen.

De naasten bijstaan en ondersteunen tijdens specifieke ogenblikken van de opsporing of de procedure (bij de zoekacties, bij de inzage van bepaalde delen van het dossier, bij de afloop van het onderzoek...)

3.4.2.5.3. Verwijzing en samenwerking

Naargelang de noodwendigheden, de naasten doorverwijzen, meer bepaald naar de juridische en/of psychosociale dienstverlening (balie, bureau voor juridische bijstand, de Centra voor slachtofferhulp,...).

Toeziën op een goede samenwerking tussen de Dienst Justitiehuisen, slachtofferonthaal en de andere tussenkomende diensten.

Deze tekst werd opgenomen in de *“Praktische Gids: De positie van het slachtoffer binnen de strafrechtspleging”* en op de website van het ministerie van Justitie (www.just.fgov.be).

3.4.2.6. Ministeriële richtlijn dd. 16 september 1998 inzake het waardig afscheid nemen van een overledene in geval van interventie door de gerechtelijke overheden

Deze richtlijn wil een meer eerbiedige mentaliteit teweegbrengen tegenover de familie en haar naasten. Het behoort bijgevolg de naasten toe om te beslissen of zij een laatste groet wensen te brengen aan de overledene. Om deze reden zullen de justitieassistenten belast met het slachtofferonthaal een eventuele bijstand organiseren voor de naasten die een laatste groet wensen te brengen.

Het melden van een eventueel overlijden gebeurt door de politiediensten.

Deze tekst werd opgenomen in de *“Praktische Gids: De positie van het slachtoffer binnen de strafrechtspleging”* en op de website van het ministerie van Justitie (www.just.fgov.be).

3.4.2.7. Ministeriële richtlijn dd. 15 december 1998 betreffende de Seksuele Agressie Set (S.A.S)

Werd de teruggevonden persoon slachtoffer van bepaalde seksuele misdrijven, zoals een verkrachting of aanranding van de eerbaarheid, kan deze persoon aan een lichamelijk onderzoek onderworpen worden. Hierbij kan de geneesheer die door het gerecht werd aangeduid de seksuele agressie - set gebruiken. Door het lichamelijk onderzoek met de instrumenten van deze set verzamelt de geneesheer het bewijsmateriaal voor het onderzoek.

Deze tekst werd opgenomen in de *“Praktische Gids: De positie van het slachtoffer binnen de strafrechtspleging”* en op de website van het ministerie van Justitie (www.just.fgov.be).

3.4.3. Protocol Child Focus –justitie (zie bijlage)

3.5. Rol en mogelijkheden van de cel vermiste personen

3.5.1. Mandaat

Op 04 september 1995 ontving de Cel vermiste personen haar mandaat van de Minister van Justitie. Ingevolge dit mandaat worden in geval van onrustwekkende vermissingen drie grote basisopdrachten uitgevoerd :

- coördinatie van opsporingsinspanningen, zowel op politieel als niet-politieel vlak
- verlenen van steun aan de onderzoekende politiediensten
- verwerven en ter beschikking stellen van expertise over het fenomeen en de aanpak ervan

De Cel vermiste personen is een steundienst die haar opdrachten uitvoert ten voordele van alle politiediensten die met de problematiek van de onrustwekkende vermissingen worden geconfronteerd.

Onderhavige richtlijn voorziet dat in geval van onrustwekkende vermissing de Cel vermiste personen hiervan door de onderzoekende politiedienst moet worden ingelicht.

3.5.2. Rol en mogelijkheden

3.5.2.1. Coördinatie

Een eerste opdracht bestaat erin om op een doeltreffende manier alle opsporingsinspanningen te coördineren teneinde een vermiste persoon terug te vinden.

Politieel

- overleg met en advies aan onderzoekers in verband met. :
 - de inschatting van de al dan niet onrustwekkende aard van een vermissing
 - mogelijke dringende initiële reacties en opsporingsinspanningen
 - mogelijke verdere onderzoekshypotheses en actieplannen
 - de aanpak en de organisatie van het onderzoek
 - ...
- opvolging van de vermissingdossiers samen met de onderzoekers
- deelname aan coördinatievergaderingen met magistraten, onderzoekers en andere partners
- verzamelen, opslaan en vergelijken van nuttige informatie die kadert in de problematiek van de vermissingen met het oog op :
 - mogelijke identificatie van aangetroffen stoffelijke overschotten
 - detectie van een bepaald patroon en/of potentiële verdachte
- evaluatie en melding van resultaten van deze vergelijking aan de mogelijk betrokken diensten
- coördinatie van eventuele internationale opsporingsinspanningen (via Interpol, verbindingsofficieren in het buitenland, ...) (principes Col 2/2000) (zie fiche 3.13)

Niet politieel

- structurele samenwerking met Child Focus op basis van het protocol dat tussen Child Focus en Justitie werd afgesloten
- punctuele samenwerking met andere organisaties (vb. ASBL Marc et Corinne) die door hun specifieke doelstellingen actief zijn op het vlak van vermissingen
- punctuele samenwerking met bepaalde buitenlandse organisaties (vb. National Missing Persons Helpline (UK), National Center for Missing and Exploited Children (US), Our Missing Children (Canada), ...), die actief zijn op het vlak van vermiste personen

3.5.2.2. Steun

Een tweede opdracht bestaat erin de onderzoekende politiedienst op het terrein bij te staan in de aanpak van eventuele problemen. De rol is hier dan ook gericht op snelle praktische hulp (tijdswinst) en het met raad en daad bijstaan van de lokale onderzoekers.

- adviesfunctie naar de onderzoekers
- eventueel (in functie van het dossier) ter plaatse sturen van een ploeg van de Cel vermiste personen (Away-team)

Opmerking : het ter plaatse sturen van het away-team is geen algemene regel en het houdt evenmin in dat de leden van de Cel de taken van de lokale onderzoekers overnemen. De Cel vermiste personen is immers geen onderzoeksdienst. Het ten volle invullen van de toebedeelde rol van coördinatie, steun en expertise blijft de eerste bekommernis.

- rol van technisch raadgever voor de eerste reacties en het richting geven aan het onderzoek in functie van de concrete toestand en de lokale behoeften
- het nagaan van de mogelijkheden inzake opsporingsinspanningen zoals de uitvoering van buurtonderzoek, zoekacties patrouilles, ...
- realiseren van de inzet van bijzondere middelen en/of versterkingen waarover de onderzoekers lokaal niet beschikken
- coördinatie van grootschalige zoekacties
- advies voor het in plaats stellen van een organisatiestructuur voor het verdere onderzoek
- realiseren van de contacten met Child Focus en/of andere organisaties
- zoeken van oplossingen voor eventueel ontbrekende geautomatiseerde communicatiemiddelen met als doel de vloed van informatie te beheren en de bereikbaarheid van de verantwoordelijken te verzekeren
- leggen van contacten met externe diensten (in binnen- en buitenland) waarmee de Cel vermiste personen een permanente relatie onderhoudt wat een snelle inzet van bijzondere middelen toelaat
- verrichten van opzoekingen in de beschikbare documentatie

3.5.2.3. Expertise

Een derde opdracht is de deskundigheidsbevordering en het ter beschikking stellen van de eigen expertise

- analyse van behandelde dossiers om er de nodige lessen uit te trekken voor de toekomst
- kennis en analyse van het fenomeen 'vermissingen'
- kennis van de mogelijke technieken, tactieken en in te zetten middelen (mogelijkheden en beperkingen)

Opmerking : In veel gevallen worden de lokale onderzoekers geconfronteerd met bepaalde behoeften of noden waarvoor zijzelf niet onmiddellijk een oplossing hebben. Hier kunnen specifieke steunmiddelen en/of diensten (omwille van hun bijzondere kennis, ervaring, specialiteiten,...) een uitkomst of meerwaarde bieden.

De politiediensten op het terrein kunnen te allen tijde hun vragen en behoeften kenbaar maken. Op basis van de beschikbare beoordelingselementen wordt dan, steeds in nauw overleg met de onderzoekers, voor een oplossing gezorgd.

Het is van belang dat een maximum aan beoordelingselementen duidelijk wordt aangegeven zodat op basis hiervan het meest geschikte middel kan worden ingezet.

Sommige eenheden of diensten hebben de Cel vermiste personen als uniek aanspreekpunt en kunnen dus enkel via dit kanaal worden ingezet.

Een databank steunmiddelen binnen de Cel vermiste personen ondersteunt dit aspect van de dienstverlening.

- kontakten met diverse binnen- en buitenlandse instanties en organisaties teneinde hun mogelijkheden en beperkingen te kennen in geval er beroep moet op gedaan worden
- verwerven van inzichten opvolgen van de evolutie inzake aanpak van het fenomeen vermissingen in het buitenland
- deelname aan vormingen, seminaries en congressen in binnen- en buitenland teneinde up-to-date te blijven in het domein
- geven van vormingen inzake aanpak vermissingen aan politiediensten, magistraten en/of andere specifieke doelgroepen

3.6. Technische en wetenschappelijke politie

3.6.1. RICHTLIJNEN VOOR DE POLITIEDIENSTEN - HUISZOEKING

Handelwijze in geval van vermissing optreden van de laboratoria voor technische en wetenschappelijke politie

Over het algemeen kan op grond van de eerste huiszoeking worden bepaald of het inderdaad om een onrustwekkende verdwijning gaat. De eerstelijnsdiensten moeten tijdens die huiszoeking de vereiste voorzorgsmaatregelen nemen.

EERSTE HUISZOEKING (door de eerstelijnsdiensten)

1. HANDSCHOENEN DRAGEN ingeval de slaapkamer moet worden onderzocht. Opgelet : ongepaste aanraking van voorwerpen (zelfs met handschoenen) wist bestaande aanwijzingen uit!
2. SLECHTS HET STRIKT NOODZAKELIJKE AANRAKEN;
3. EEN POLITIEAMBTENAAR, vergezeld van een naaste, zou ruimschoots moeten volstaan om die taak te verrichten. De VERPLAATSINGEN BEPERKEN.
4. Slechts gedurende de WERKELIJK VEREISTE TIJD in de kamer blijven;
6. DE SLAAPKAMER AFSLUITEN EN DE TOEGANG VERBIEDEN (zelfs voor de familie - indien nodig de kamer verzegelen) tot het labo is aangekomen. De voorwerpen die de vermiste personen onlangs heeft aangeraakt (bijv. glazen, kopjes, enz. ...) eveneens beschermen.

Vordering van het labo voor TWP

Het labo voor TWP moet optreden in het kader van de taken en binnen de termijnen die de magistraat heeft voorgeschreven.

HUISZOEKING (door het laboratorium voor TWP)

De doelstelling bestaat erin materiële aanwijzingen te verzamelen die de identificatie van de vermiste persoon mogelijk maken (vingerafdrukken, afdrukken van de handpalm, haren, biologische elementen, geschriften, enz.), op grond waarvan de vermiste persoon later kan worden geïdentificeerd.

Antropometrische en odontologische gegevens, het medisch dossier (radiografie - vermelding en omschrijving van chirurgische ingrepen, van littekens, enz.) zijn eveneens elementen op grond waarvan de vermiste persoon kan worden geïdentificeerd. Die gegevens kunnen worden ingewonnen door de politiedienst belast met het onderzoek.

Dringend karakter : Dit optreden is niet dringend wanneer de plaatsen (inzonderheid de slaapkamer, de badkamer en de voorwerpen die de vermiste persoon recentelijk heeft aangeraakt) correct kunnen worden beveiligd.

De plaatsen : onder woonplaats moet de plaats worden verstaan de plaats waar het slachtoffer zijn gewoon verblijf heeft. Tijdelijke verblijfplaatsen zoals een caravan, tent, appartement, studentenkamer, home, ... mogen geenszins uit het oog worden verloren.

EIGENLIJKE OPDRACHT VAN DE LABORATORIA VOOR WTP

1. Uitwerking van een dossier betreffende de plaatsbeschrijving

Het laboratorium stelt een toegelicht fotodossier samen, vergezeld van een schets met aanduiding van de verschillende hoeken waaruit de opnames werden gemaakt, zodat de onderzoekers zich rekenschap kunnen geven van de omgeving en de persoonlijkheid van het slachtoffer. Dat dossier biedt de mogelijkheid een aantal belangrijke details vast te leggen, die a priori onbelangrijk lijken maar die de persoonlijkheid en een ongewoon gedrag van het individu aantonen.

2. Opsporing van papillaire sporen (vinger-handpalm- en voetafdrukken) van de vermiste persoon

De opsporingen worden uitgevoerd op de eigen voorwerpen van het slachtoffer die gewoonlijk en in de mate van het mogelijke uitsluitend door het slachtoffer werden gebruikt (spiegels, toiletartikelen, schoolboeken, persoonlijk dagboek, tijdschriften, glazen, kopjes, enz. ...).

3. Opsporing van biologische sporen en microsporen

De opsporing heeft voornamelijk betrekking op de haren (die hoofdzakelijk aanwezig zijn op de vloerbekleding, het bedlinnen, op kammen, borstels, kragen, ...), op speeksel (peukjes, bierflesjes, glazen ...), op sperma (ondergoed, bedlinnen, ...), op bloed (op maandverbanden, zakdoeken, ondergoed, ...).

Indien nodig worden microsporen verzameld op de stoelen of zetels die bijna uitsluitend door het slachtoffer worden gebruikt.

4. Opsporing van schoensporen

De opsporing heeft betrekking op de identificatie van deze sporen met de schoenen van het slachtoffer en/of met de schoenen van de vermoedelijke dader.

5. Opsporing van spontane geschriften

Het is nuttig om geschriften mee te nemen voor eventuele vergelijking van het geschrift, zoals briefwisseling, schoolboeken, persoonlijk dagboek. Twee belangrijke redenen: eerst en vooral om ze te vergelijken met geschriften die zijn gevonden op plaatsen waar het slachtoffer is geweest of vastgehouden, alsook om de eventuele authenticiteit van de geschriften van het slachtoffer vast te stellen.

De familieleden, die anonieme berichten met eisen of gegevens kunnen ontvangen en die aanwijzingen kunnen bevatten, moeten worden gesensibiliseerd opdat zij die berichten niet zouden aanraken.

6. Het kan nuttig zijn de eventuele computer van de vermiste persoon te raadplegen teneinde na te gaan of de computer geen nuttige informatie bevat (adressen, namen van personen, ...).

Dit betreft geen specifiek aspect van het laboratorium, maar toch moeten de onderzoekers er rekening mee houden. De gespecialiseerde dienst FCCU (Federal Computer Crime Unit) kan indien nodig worden gecontacteerd.

3.6.2. RICHTLIJNEN VOOR DE POLITIEDIENSTEN

Handelwijze op de plaats van de misdaad bij een criminele vermissing

Optreden van de laboratoria voor technische en wetenschappelijke politie

Aangezien de te verzamelen aanwijzingen delicaat zijn, moet bijzondere aandacht worden besteed aan de vrijwaring van de plaatsen.

Onrechtstreekse/passieve beschermingsmaatregelen

1. De plaats van de misdaad steeds met omzichtigheid en waakzaamheid benaderen. Steeds optreden zoals bij een ernstige misdaad en bovendien :
 - de interventiewagen niet te dicht parkeren;
 - de afgelegde weg onmiddellijk markeren (met behulp van kegels, linten, ...);
 - uw opmerkingen chronologisch (geur, temperatuur, zon, regen,...) en iedere verandering van de plaatsgesteldheid vermelden;
 - een voldoende uitgestrekte zone afbakenen waarbinnen nuttige sporen kunnen worden ontdekt (dit is de "gerechtelijke uitsluitingsperimeter");
2. Alle aanwezige personen identificeren (ambulanciers, getuigen, nieuwsgierigen,...);
3. De sporenzone ontruimen en de toegang verbieden. Zodra wordt vastgesteld dat de plaats overeenstemt met de "plaats van de misdaad", moet de toegang ervan worden verboden tot de specialisten inzake criminalistiek zijn aangekomen (laboratoria voor technische en wetenschappelijke politie, gerechtsdeskundigen);
4. Ingeval dringende hulpverlening is vereist op de plaats van de misdaad, de hulpverleners begeleiden (ambulanciers, artsen,...) binnen de veiligheidszone, zorgen voor een maximale bescherming van de aanwijzingen, iedere verandering van de oorspronkelijke staat van de plaats optekenen en zodra zij vertrekken de toegang tot de plaats verbieden (de "plaats van de misdaad" isoleren).
Ingeval het slachtoffer overleden is, voorkomen dat het lichaam wordt aangeraakt teneinde geen aanwijsbare sporen uit te wissen (het optreden van de wetsdokter mag niet prioritair zijn - door het lichaam aan te raken kunnen belangrijke sporen worden uitgewist).
5. Uw verplaatsingen beperken tot het strikte minimum.

Rechtstreekse/actieve beschermingsmaatregelen

1. De materiële aanwijzingen op adequate wijze beschermen, indien mogelijk zonder ze aan te raken (bijv. sporen van banden die buiten zijn vastgesteld). Alleen de voorwerpen die sporen kunnen dragen, die kunnen worden uitgewist wanneer de voorwerpen op hun oorspronkelijke plaats blijven liggen, mogen (moeten) worden verplaatst. Hierbij moet worden voorkomen dat eventuele sporen worden uitgewist of aangetast en moet de oorspronkelijke plaats van het verplaatste voorwerp worden vastgelegd;

2. De verdachten afzonderen van de slachtoffers en van de plaats (plaats van de misdaad) teneinde te voorkomen dat sporen worden overgedragen;
3. De vereiste maatregelen nemen om de kleren van de geëvacueerde personen (slachtoffers, verdachten en daders) te recupereren en te bewaren. De vereiste maatregelen nemen om de sporen op die kleren te beschermen. Voorkomen dat die sporen worden aangetast.

Vordering van het labo voor TWP.

- Het labo voor TWP moet hiervan zo spoedig mogelijk in kennis worden gesteld. Het treedt op in het kader van de taken die de magistraat heeft gelast.

DE AFSTAPPING VAN HET LABO VOOR TWP op de plaats van de misdaad

- De opdrachten om aanwijzingen in te zamelen worden uitgevoerd door het personeel van de laboratoria voor technische en wetenschappelijke politie bij de parketten.
- Het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (NICC) treedt op ter ondersteuning van de laboratoria, zulks op verzoek van deze laatste en na beslissing van de magistraat. Het personeel van voornoemd instituut is speciaal daartoe opgeleid en kent perfect de procedures voor de bewaring en de afname van aanwijzingen en sporen.
- Ingeval het nodig is dat een speurhond wordt ingeschakeld, moet het optreden van het laboratorium voor TWP en dat van de speurhondgeleider gelijktijdig worden gecoördineerd. Het komt immers vaak voor dat de afnames die nuttig zijn voor de ene dienst dat niet zijn voor de andere, en de loutere verzameling van de eigen aanwijzingen door de ene dienst kan de aanwijzingen, die nuttig kunnen zijn voor de andere dienst, aantasten.

OPDRACHT VAN DE LABORATORIA VOOR TECHNISCHE EN WETENSCHAPPELJKE POLITIE

Doelstelling: De hierna opgesomde opsporingen hebben betrekking zowel op het slachtoffer als op de dader(s) of verdachte(n), zowel op de plaatsen van ontvoering als op iedere plaats waar het slachtoffer eventueel is geweest, vastgehouden of aangetroffen (thuis, wagen, schuilplaats, ...), evenals op de plaatsen waar een dader of een verdachte is geweest of aangetroffen.

Dringend karakter: Dat optreden heeft een dringend karakter!

EIGENLIJKE OPDRACHT VAN DE LABORATORIA VOOR TWP

1. Uitwerking van een dossier betreffende de plaatsgesteldheid

Het laboratorium stelt een toegelicht fotodossier samen, vergezeld van een schets met aanduiding van de verschillende hoeken waaruit de opnames werden gemaakt .

Het is vaak nuttig eveneens een video-opname te verrichten.

2. Opsporing van papillaire sporen

De opsporing heeft betrekking op de voorwerpen die sporen kunnen dragen. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan achtergelaten voorwerpen.

3. Biologische sporen en microsporen (zie 3.6.1)

4. Opsporing van geschriften

Opsporing van geschriften om ze te vergelijken met die van het slachtoffer en/of van de dader.

5. Andere opsporingen

Het betreft alle sporen in het algemeen (van zolen, van banden, van werktuigen, enz.) De lijst van potentiële aanwijzingen is niet exhaustief aangezien zij afhangt van bijzondere gevallen en van de evolutie van de technieken.

3.6.3. Mogelijkheden van het NICC

NATIONAAL INSTITUUT VOOR CRIMINALISTIEK EN CRIMINOLOGIE
Vilvoordsesteenweg, 98-100
1120 BRUSSEL
(Neder-Over-Heembeek)
Tel: 02/240.05.00
Fax: 02/241.61.05
Permanentie: 02/245.13.69 (vanaf 18 uur tot 08 uur + W-E en feestdagen)

1. Opdrachten

Het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie moet :

- als deskundige optreden bij de analyse van natuurlijke overtuigingsstukken of dat deskundigenonderzoek overdragen aan derden die aan een kwaliteitscontrole van het NICC zijn onderworpen;
- toegepast wetenschappelijk onderzoek verrichten in de domeinen die onder de criminalistiek en de criminologie ressorteren;
- als referentielaboratorium gestandaardiseerde methodes ontwikkelen die dienstverlening van hoge kwaliteit waarborgen;
- de functie van centraal laboratorium voor technische en wetenschappelijke politie vervullen;
- alle gegevens verzamelen die de criminalistiek en de criminologie aanbelangen, onder meer door de oprichting en het onderhoud van gegevensbanken en van verzamelingen;
- In voornoemde domeinen instructies verstrekken.
 - Opmerking : het NICC is een multidisciplinair wetenschappelijk instituut : een groot aantal deskundigenonderzoeken kunnen immer in het instituut worden verricht, waarbij de overtuigingsstukken niet opeenvolgend naar verscheidene deskundigen moeten worden gezonden, hetgeen de kans op verlies, vernietiging of contaminatie aanzienlijk verkleint.

2. Departementen

ALGEMENE ANALYTISCHE SCHEIKUNDE : materiaalonderzoek

Onderzoek van verven

- Identificatie van wagens die bij een vluchtmisdrijf zijn betrokken;
- Vergelijkende analyse van autolakken;

- Analyse van verfsporen bij diefstal, daaronder begrepen werktuiglakken;
- Bijwerking van de Europese gegevensbank voor autolakken.

Analyse van beveiligingsinkt

- Analyse van residus van beveiligingsinkt op bankbiljetten, kleren en andere substraten.

ALGEMENE ANALYTISCHE SCHEIKUNDE : branden en explosies

- Analyse van ontvlambare vloeistoffen of vloeibare brandstoffen in brandresten of andere stalen die verband houden met branden (kleren);
- Identificatie van die vloeistoffen;
- Analyse van vluchtige organische verbindingen (bijv. intoxicatie, fraude, vandalisme, ...);
- Vergelijking van ontvlambare vloeistoffen of vloeibare brandstoffen (vloeibare matrix/vloeibare matrix; vloeibare matrix/vaste matrix; vaste matrix/vaste matrix);
- Aanleggen van een gegevensbank van brandacceleratoren (het product met zijn technische gegevens en zijn gaschromatogram);
- Afstapping (bepaling van de brandoorzaken).

TEXTIEL

- Klassiek vezelcontactonderzoek : het contact van het overtuigingsstuk met de beklaagde, van het voorwerp met het individu bewijzen;
- Studie van textielbeschadiging (normale slijtage, scheuren, steekbeschadiging);
- Vergelijkend textielonderzoek;
- Vergelijkend onderzoek van koorden;
- Aanleggen van een verzameling van koorden en touwen;
- Aanleggen van een vezelgegevensbank.

SIGNAL PROCESSING

1. Het nemen van foto's van videobanden:
 - digitaliseren van een beeld of van een sequentie (zwart – wit of kleur);
 - bewerking: vergroting, verfraaiing, filtering, dimensioneren, identificatie van nummerplaten;
 - thermische afdruk.
2. Digitalisering van negatieven en dia's + verwerking

BIOLOGIE: laboratorium voor biologische microsporen

1. Analyse van haren : morfologische karakterisering (microscopisch en macroscopisch) van haren, spectrometrische analyse van de kleur van haren;
2. Vergelijkende analyses met referentiestalen.

In bepaalde gevallen vooraf te bespreken

- biologische bodemanalyse (micro-organismen, resten van insecten en van planten, pollen);
- karakterisering van diatomeeën (verdrinking);
- entomologie.

BIOLOGIE: laboratorium voor genetische identificatie

1. Vaststelling van de biologische oorsprong van een spoor;
2. Uitwerking van het genetisch profiel van een biologisch spoor : bloed, sperma, weefsels en organen, tanden, speeksel, nasale secretie, haren
 - door rechtstreekse vergelijking met het genetisch profiel van een individu;
 - door vergelijking met het genetisch profiel van de ouders;
3. Vergelijking van genetische profielen van litigieuze sporen met de nationale genetische gegevensbank.

BALLISTIEK : laboratorium voor chemische ballistiek

1. Chemische ballistiek : analyse van schotresten op de handen, op textiel;
2. Elektronenmicroscopie.

BALLISTIEK : laboratorium voor mechanische ballistiek

1. Identificatie en technische evaluatie van wapens en munitie;
2. Microscopische vergelijking tussen signaturen op kogels en hulzen ;
3. Vergelijking van de kenmerken van de litigieuze wapens en munitie met de nationale ballistische gegevensbank;
4. Uitbouw van een referentieverzameling;
5. Bepaling en wedersamenstelling van de kogelbanen;
6. Restauratie van identificatienummers;
7. Energiebepaling van projectielen.

DRUGS EN TOXICOLOGIE: Drugslaboratorium

1. Analyse van plantaardige drugs (cannabis, kath, paddestoelen);
2. Analyse van pillen en poeders (drugs en versnijdingsmiddelen);
3. Opsporing van LSD op dragers (microdots, papier, ...);
4. Bepaling van de zuiverheid van drugs : actieve stoffen en versnijdingsmiddelen;
5. Vergelijkende analyse (heroïne, cannabis, cocaïne);
6. Opsporing van drugssporen op alle mogelijke dragers (kleren, autobekleding, koffers, sanitair, ...);
7. Gegevensbank van de logo's van illegale pillen;
8. Onderzoek en ontmanteling van illegale laboratoria : bijstand en analyse;
9. Analyse van precursoren.

DRUGS EN TOXICOLOGIE : laboratorium voor toxicologie

1. Analyse van drugs en van geneesmiddelen in urinstalen;
2. Analyse van alcohol, van drugs, van geneesmiddelen en van CO in het bloed;
3. Analyse van drugs en geneesmiddelen in haren en in speeksel;
4. Bepaling van de aanwezigheid van vergif in voeding, in drank;
5. Vergiftiging van dieren.

3.6.4. Activiteiten van de dienst audio van de directie van de technische en wetenschappelijke politie

Noyerstraat, 211 – 1000 Brussel

Tel: 02/**743.73.64**

De activiteiten van het audiolaboratorium hebben betrekking op de volgende domeinen :

1. Maken van kopieën van opnames van/op verscheidene dragers

Alle soorten van gesprekken/communicatie worden op verscheidene dragers opgenomen, zowel door particulieren als door politiediensten. De speurders, die over die opnames beschikken, hebben dikwijls nood aan een gestandaardiseerde drager, te weten een klassieke audiocassette, om tijdens hun onderzoek te gebruiken. Het audiolaboratorium beschikt over een brede waaier aan opname- en weergaveapparatuur, zodat ieder formaat kan worden omgezet naar een ander.

2. Verbetering van de geluidskwaliteit van opnames

Het audiolaboratorium is in staat om de geluidskwaliteit van bepaalde opnames te verbeteren. Het beschikt over krachtige weergave- en computerapparatuur die toelaat om akoestische effecten en stoornissen te verminderen, zodat de opnames zo beluisterbaar en verstaanbaar mogelijk kunnen worden gemaakt.

3. Stemanalyse

Onder stemanalyse moet de vaststelling van het stemprofiel van een spreker worden verstaan : het geslacht, een aanwijzing voor de leeftijd, bepaalde tics in de taal, klinische dysfonieën (heesheid, ademhalingsproblemen, enz.), dialectische kenmerken,

4. Vergelijking van sprekers

Een onbekende stem in een opname kan worden vergeleken met de stem van een verdachte. Daartoe moet er een stemproef van de verdachte worden afgenomen door het audiolaboratorium. Vervolgens wordt er een grondige analyse gemaakt van de verschillende parameters van de stem, onder meer met behulp van een sonagraaf. In de huidige stand van de wetenschap is een formele identificatie nog niet mogelijk. Een stemvergelijking dient te worden opgevat als een belangrijke en aanvullende indicatie in het geheel van het gerechtelijk onderzoek.

5. Bepaalde complexe transcripties

In het kader van opnames van zeer slechte kwaliteit kan het audiolaboratorium helpen om een aantal verstaanbare woorden / zinnen te reconstrueren.

3.7. Middelen die kunnen worden aangewend

1. Algemeen

In veel gevallen worden de plaatselijke politiediensten tijdens de uitvoering van een gerechtelijk onderzoek naar aanleiding van een onrustwekkende vermissing geconfronteerd met bepaalde behoeften waarvoor zij zelf niet onmiddellijk een oplossing hebben. Zo kan er voor de uitvoering van een grootschalige zoekactie nood zijn aan extra personeel, of kan voor het natrekken van bepaalde informatie de inzet van heel specifieke middelen vereist zijn.

De politiediensten op het terrein kunnen met dit soort vragen en behoeften terecht bij de Cel vermiste personen waar dan op basis van de beschikbare beoordelingselementen, in overleg met de vragende politiedienst, voor een passende oplossing kan gezorgd worden.

Hierbij wordt de stelregel gehanteerd dat theoretisch alles moet kunnen. Grote voorwaarde is wel dat er, na het maken van een grondige beoordeling, valabele beslissingselementen moeten bestaan om een bepaalde opsporingsinspanning te motiveren. Een zoekactie, van welke aard ook, moet steeds gebaseerd zijn op concrete en ernstige aanwijzingen. Stuurloos zoeken om te zoeken kan nooit zinvol zijn ! Het is van belang dat de aanwezige beoordelingselementen duidelijk aangegeven worden zodat op basis hiervan het meest geëigende middel kan worden ingezet. Sommige eenheden of diensten hebben de Cel vermiste personen als enig aanspreekpunt en kunnen enkel via dit kanaal worden ingezet.

Op basis van de aanwezigheid van concrete aanwijzingen en/of noodzakelijke inzetvoorwaarden kunnen volgende diensten of middelen worden ingezet :

2. Middelen Federale Politie

- inzet van speurhonden, patrouillehonden of lijkenhonden
- inzet van extra personeel van de Algemene Reserve (ARG) voor de uitvoering van zoekacties (zowel eenheden te voet, als te paard)
- inzet van ploegen van de Provinciale Verkeerseenheden (PVE) voor patrouille en opsporingen langs de grote verkeersassen
- inzet van middelen van het Detachement Luchtsteun voor :
 - => uitvoeren van zoekacties vanuit de lucht en/of coördineren van grondzoekacties naar vermiste personen in landelijke en/of via de grond ontoegankelijke gebieden
 - => zoekacties met warmtebeeldcamera vanuit de lucht
- inzet van leden DVI (Disaster Victim Identification Team) voor technische of bijzondere zoekingen (bijzondere technieken, speleo-teams, ...)
- omwille van het feit dat de Cel vermiste personen deel uitmaakt van de Gerechtelijke Directie van de Federale Politie kunnen hier ook een aantal specifieke afdelingen steun verlenen. Het gaat o.a. om :
 - => de Dienst Misdrijfanalyse (zaakanalyse, zaakvergelijkende analyse)
 - => de Dienst Mensenhandel (georganiseerd aspect, internationale organisaties)
 - => de Dienst Agressie (ontvoering, moord, zeden, ...)
 - => de Dienst Gedragswetenschappen (dader- en slachtofferprofiel)
 - => de Robotfototekenaars van DJT

- => de Dienst Gerechtelijke Identificatie (GID)
- => de Permanentie DGJ (voor bijstand inzake nationale, Schengen en internationale seiningen, opzoekingen in de bestaande documentatie, ...)
- inzet van bijzondere eenheden ingeval van criminele vermissingen en ontvoeringen
- inzet van specialisten van de Dienst Pers en Public Relations van de Federale Politie voor wat betreft de relaties met de media
- inzet van specialisten van de labo's voor TWP van de Directie technische en wetenschappelijke politie
- inzet van diensten van Scheepvaart- en Spoorwegpolitie
- ...

3. Andere nationale partners

- Child Focus
- andere VZW's die actief zijn in het domein van de vermiste personen
- de Civiele Bescherming van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor inzet van allerhande werktuigen, zwaar rollend reddingsmaterieel, gespecialiseerd personeel, ...
- de Nationale Opsporingsdienst van Douane en Accijnzen voor inzet van draagbare warmtebeeldcamera
- de Krijgsmachten voor inzet van extra personeel voor zoekacties, duikers van de Genie, zwaar materieel, specifiek materieel van de Marine, ...
- het Ministerie van Openbare Werken - Diensten Waterwegen, Zeeschelde, ... met adviserende ingenieurs, peilboten, waterbouwkundig laboratorium, ...
- de Dienst Waters en Bossen voor inzet van gidsen, boswachters, opzichters, ...
- het Nationaal Instituut voor Criminalistiek (voor taken van wetenschappelijke politie)
- verschillende diensten en instanties, zelfs privébedrijven met specifieke technische know-how
- de nationale en lokale media (berichtgeving)

4. Internationale partners

- Ongeacht de richtlijnen volgens dewelke gestructureerde contacten met het buitenland via de geëigende kanalen dienen te verlopen, onderhoudt de Cel vermiste personen, met het oog op snelle en punctuele tussenkomsten / contacten met buitenlandse politiediensten in het algemeen, en in het bijzonder met :

- => INTERPOL
- => Schengen
- => Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) in Nederland
- => Bundeskriminalamt (BKA) in Duitsland
- => Gendarmerie Nationale in het Groothertogdom Luxemburg
- => National Criminal Intelligence Service (NCIS) in Groot-Brittannië
- => Scotland Yard in Groot-Brittannië
- => Brigade de Protection de Mineurs in Frankrijk
- => FBI - Child Abduction and Serial Killer Unit (CASKU) in Quantico (VS)
- => Royal Canadian Mounted Police Missing Children Registry in Canada
- => ...

- National Center for Missing and Exploited Children in Arlington (VS)

- National Missing Persons Helpline in London (Groot-Brittannië)
- Andere internationale NGO's (via Child Focus)
- Korps Landelijke Politiediensten - Dienst Levende Have (Nederlandse honden voor het opsporen van stoffelijke overschotten)
- Landespolizeischule für Diensthundführer (Duitse honden voor het opsporen van stoffelijke overschotten)
- Europol

3.8. Relaties met de media

3.8.1. Algemene aanbeveling

De regels betreffende de contacten met de media zijn vervat in de algemene richtlijnen (punt 1.4.).

Bij deze algemene richtlijnen passen volgende aanbevelingen :

- * Werk met een parketmagistraat die het vast aanspreekpunt is voor de pers en/of delegeer deze rol naar een politieperswoordvoerder.
- * Voorzie persbriefings op geregelde tijdstippen .
- * Hou er rekening mee dat de betrokken familie soms zelf een eigen woordvoerder heeft.
- * Leg binnen de onderzoeksceel zelf een map aan waarin alle persknipsels worden bijgehouden die over de zaak verschijnen

3.8.2. Verspreiding door de media van een aantal signalementen of berichten betreffende onrustwekkende vermissingen op verzoek van de gerechtelijke instanties.

3.8.2.1. Regels

Alleen berichten of signalementen betreffende onrustwekkende vermissingen mogen via de media worden verspreid.

Er mag evenwel niet systematisch om opsporingsberichten worden gevraagd in de eerste uren van iedere als onrustwekkend beschouwde vermissing.

Systematisch een beroep doen op dergelijke berichten brengt het gevaar mee dat vermissingen worden gebanaliseerd, de aandacht van het publiek wordt verzwakt en zodoende de doeltreffendheid van de procedure wordt geschaad.

Het risico op stigmatisatie van de vermiste persoon door de ruchtbaarheid die aan zijn vermissing wordt gegeven, mag overigens niet worden onderschat.

3.8.2.2. Omstandigheden die de verspreiding van een bericht via de televisie verantwoorden

Er kan om een bericht worden verzocht tijdens de eerste uren van de vermissing ingeval de omstandigheden van de vermissing zulks verantwoorden (bijvoorbeeld de zeer jonge leeftijd van het kind, ...).

Er kan eveneens om een bericht worden verzocht op ieder tijdstip tijdens het onderzoek ingeval elementen uit het onderzoek verantwoorden dat de bevolking betrokken wordt bij de opsporing van de vermiste persoon of ingeval er geen sporen bestaan.

Om iedere vorm van banalisatie te voorkomen, alsook verwarring bij het publiek, zelfs bij de verscheidene politiediensten, worden op nationaal vlak op televisie ten hoogste twee berichten per dag uitgezonden. De verscheidene vorderende magistraten zullen met de Cel vermiste personen overleggen om te bepalen aan welke dossiers, met het oog op de verspreiding van een bericht, voorrang moet worden gegeven.

Over het algemeen heeft een eerste uitzending op televisie van een opsporingsbericht voorrang op een herhaling van een bericht.

3.8.2.3. Praktische werkwijze

Bij een onrustwekkende vermissing kan de politiedienst, belast met het dossier, op verzoek van de bevoegde gerechtelijke instantie om de samenwerking van de media verzoeken teneinde het opsporingsbericht zo ruim mogelijk te verspreiden.

- Op grond van de gesloten akkoorden wordt een uitzending gewaarborgd op de openbare televisiezenders RTBF en VRT, buiten het televisiejournaal.
- De particuliere televisiezenders RTL - VTM ontvangen de opsporingsberichten van vermiste minderjarigen, die eventueel tijdens het televisiejournaal worden uitgezonden.
- De geschreven en gesproken pers ontvangt de opsporingsberichten via het agentschap Belga.
- Er wordt ook een beroep gedaan op de lokale televisiezenders, maar de uitzending hangt af van de eigen middelen (elektronisch adres - uitstel van de uitzending - heruitzendingen).

3.8.2.3.a. Meldingspunten

1. Cel Vermiste Personen van de Federale Politie

Van maandag tot vrijdag, tijdens de kantooruren
 Fritz Toussaintstraat 47 1050 Brussel
 Tel.: (Fr) 00(0) 2 642 78 13 – (NI) 00(0)2 642 78 27
 Fax: 00(0) 2 642 69 53

Enkel voor Child Alert, tijdens de kantooruren:
 Tel: 00(0)2 644 87 97
 E-mail: missingpersons@telenet.be

2. Dienst Opsporingsberichten van de Federale Politie

Van maandag tot vrijdag, tijdens de kantooruren
 Fritz Toussaintstraat 8 1050 Brussel
 Tel: 00(0) 2 642 66 68
 Fax: 00(0) 2 554 48 80
 E-mail: twecherche@skynet.be

3. Permanentie van het nationaal aanspreekpunt

Tijdens het weekend, op feestdagen en buiten de kantooruren

Tel: 00(0) 2 642 78 09 of 78 10, ook voor het Child Alert

4. Federaal parket

Tel: 00(0) 2 557 77 11

Fax: 00(0) 2 557 77 90

3.8.2.3.b. **Optreden van de politiedienst belast met het onderzoek**

Onverwijld telefonisch contact opnemen met het aanspreekpunt om de wijze van verzending van het fotomateriaal te regelen (@mail, drager, ...). In beginsel mag alleen het materiaal dat voor 16 uur is ontvangen, nog dezelfde dag worden uitgezonden.

Het ontwerp-opsporingsbericht (model gaat als bijlage) aan het aanspreekpunt faxen en eveneens de volledige identiteit van de vermiste persoon vermelden, alsook de naam van de magistraat die de verspreiding heeft gevorderd, evenals het fax- en telefoonnummer dat permanent kan worden opgeroepen, waaraan getuigenissen verzameld op het nummer 0800/91.119 of 110 van Child Focus kunnen worden overgezonden met het oog op onmiddellijke exploitatie.

Zodra het aanspreekpunt de verspreiding heeft bevestigd, de naasten van de vermiste personen in kennis stellen dat het signalement via de pers wordt verspreid.

In de dagen volgend op de verspreiding de ingevulde vragenlijst terugzenden aan de dienst TV (zie bijlage).

Bij de ontdekking van een vermiste persoon van wie een signalement is verspreid met de instemming van de bevoegde magistraat, en naast de klassieke procedure om het signalement op te heffen, aan het aanspreekpunt een kort bericht van de ontdekking bezorgen zodat de media daarvan op de hoogte kan worden gebracht.

3.8.2.3.c. **Model van opsporingsbericht**

Bij iedere verspreiding mogen niet alle gegevens waarover de politiediensten beschikken, worden bekendgemaakt, zodat latere verificaties op grond van die vertrouwelijk gehouden elementen kunnen worden verricht. Deze gegevens mogen het voorwerp zijn van een bericht RIB "Aandachtvestiging met betrekking tot onderzoeksverrichtingen".

Met betrekking tot de uitwerking van een opsporingsbericht moet rekening worden gehouden met een aantal praktische raadgevingen die inherent zijn aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken persoon of personen, alsook aan de optimale aanwending van de meegedeelde gegevens.

Inleidingsformule

"Op verzoek van de procureur des Konings van (het gerechtelijk arrondissement), vraagt de federale politie (in samenwerking met Child Focus) het volgende bericht te verspreiden :"

omstandigheid van de vermissing. Wie ? Wat ? Waar ? Wanneer ?

“Op (dag, datum) rond (tijdstip), is (voornaam + naam) (...) oud, verdwenen uit (verblijfplaats / vaste woonplaats), in (gemeente). // .. (...) oud en woonachtig te (gemeente) is verdwenen uit zijn verblijfplaats te (gemeente waar hij verblijft : vakantieoord - tehuis - instelling waar een minderjarige is geplaatst - enz. ...).
(en heeft geen teken van leven meer gegeven sedert)
hij (zij) is voor het laatst opgemerkt te (plaats) op (datum),
hij (zij) verplaatst zich (omschrijving van het eventuele vervoermiddel - aangeven of dat vervoermiddel sedertdien is teruggevonden)”

Signalement van de vermiste persoon

“ *Lichaamsbeschrijving* : .Grootte – lichaamsbouw – kleur van de ogen – haarkleur – soort kapsel - zichtbare kenmerken (tatoeages ; litteken ...).”

Aangezien de term "ras" verboden is, kan in het signalement gebruik worden gemaakt van de termen " "Slavisch, Noordafrikaans, enz. voorkomen" of "afkomstig van" (Azië, Oost-Europa, Noord-Afrika, ...) ingeval dat element nuttig is voor de beschrijving van de vermiste persoon.

“*Beschrijving van de kledij*. Op het tijdstip van de verdwijning droeg hij ...”

Korte beschrijving van eventueel bijzondere voorwerpen die hij heeft meegenomen en die de aandacht van het publiek kunnen trekken (geen enkele allusie op de juwelen die de vermiste persoon draagt of op het geld of bankkaarten die de vermiste persoon bij zich heeft) .

Vermelding van de eventuele medische bijstand die de vermiste persoon nodig kan hebben zonder de aard ervan nader te omschrijven.

Als de vermiste persoon een besmettingsgevaar uitmaakt, desgevallend toevoegen: “De gezondheidstoestand van de vermiste persoon vereist medische bijstand en moet met omzichtigheid behandeld worden.”

Slotformule

“Iedere persoon die inlichtingen kan verstrekken over deze onrustwekkende vermissing, wordt verzocht contact op te nemen met (bevoegde dienst) via het gratis telefoonnummer 0800/ 91.119 (of Child Focus via het gratis noodnummer 110) (of de dichtstbijzijnde politiepost).”

3.8.2.3.d Beeldoverdracht : elektronische post of per drager

De tekst moet overigens worden geïllustreerd met de meest recente en/of de meest representatieve foto van de vermiste persoon. De politiedienst belast met het onderzoek regelt met het aanspreekpunt de wijze van beeldoverdracht.

Ingeval de foto per drager wordt bezorgd, is alleen de originele foto vereist, waarbij op de rugzijde de identiteit van de vermiste persoon is aangegeven. Na de verwerking wordt de foto onmiddellijk terugbezorgd aan de dienst die de foto heeft overgezonden en de foto vervolgens aan de familie terug bezorgd.

Ingeval de per drager bezorgde foto een groepsfoto is, zorgt de dienst belast met het onderzoek ervoor daarbij een fotokopie te voegen waarop de vermiste persoon duidelijk is geïdentificeerd.

Ingeval de foto elektronisch is verzonden, wordt aan het bestand de naam gegeven van de identiteit van de vermiste persoon. De gegevens van de dienst, die voor de verzending heeft gezorgd, worden vermeld op het bericht dat samen met het fotobestand wordt toegezonden.

3.8.2.3.e. Internetsite van de federale politie

Mits formeel akkoord van de procureur des Konings, kan het opsporingsbericht (tekst en foto) dat aan de media wordt toegestuurd, ook via het aanspreekpunt op de internet - website van de federale politie worden geplaatst.

De verzoekende politiedienst is verantwoordelijk voor de eventuele annulatie van dit bericht eenmaal de vermissing is opgelost. Hij dient het aanspreekpunt te bevestigen dat dit internetbericht dient te worden geannuleerd.

3.8.3. Gerechtelijke opsporingen op de televisie – Getuigen gezocht - Appel à témoins

1. Categorieën van thema's

De onrustwekkende vermissingen zijn één van de prioritaire thema's die in aanmerking komen voor uitzending via de televisie programma's Getuigen gezocht en Appel à témoins, op voorwaarde dat er een crimineel aspect aan verbonden zou kunnen zijn

2. Selectiecriteria

De gerechtelijke en de politieke overheden kunnen een vraag tot opsporingsbericht indienen als blijkt dat:

- de beschikbare elementen onvoldoende zijn voor de opheldering;
- andere onderzoeksmethodes tot op het ogenblik van de uitzending geen resultaten hebben opgeleverd;
- de aanvraag tot opsporingsberichten een dwingende noodzakelijkheid is.
- de uitzending een meerwaarde kan betekenen voor de opheldering.

Een essentieel en doorslaggevend criterium voor de aanvragende overheid is ,dat zij beschikt over voldoende aanwijzingen om de aandacht te kunnen trekken van mogelijke getuigen en om de burgers aan te zetten tot het verstrekken van inlichtingen. Een selectie- en adviescommissie beslist welke vermissingen weerhouden worden in Getuigen gezocht en Appel à témoins.

3. Aanvraagprocedure:

- 3.1 Enkel de politie, de magistraat van het bevoegde parket en de onderzoeksrechter zijn bevoegd om een aanvraag in te dienen voor een oproep tot getuigen bij de selectie- en adviescommissie.

De selectie-en adviescommissie heeft o.m. tot taak:

- de uitzendingen te beheren, het coproduceren en leiden van de opsporingsdossiers
- een keuze te maken uit de aanvragen geschikt voor de productie van een uitzending
- toezicht te houden ,voor de televisie - uitzending, op het getekend akkoord van de magistraat die belast is met het dossier en, zo nodig, indien gebruik wordt gemaakt van privé beeldmateriaal, op de ondertekende toelating van de eigenaar.
- een controle uit te oefenen op de vorm en de inhoud van de programma's inzake politieke normen met betrekking tot tactiek en opsporingen , evenals op de voorschriften omtrent de rechten van de mens en de regels op de privacy

3.2. De dossierbeheerder (politiebeambte belast met de opsporingen) richt zich tot de bevoegde magistraat die het onderzoek leidt en legt hem een aanvraag tot uitzending voor.

3.3. Zodra het schriftelijk akkoord van de bevoegde magistraat is verkregen , maakt de politiebeambte de door de magistraat ondertekende aanvraag met een samenvatting van de feiten over aan de dienst TV van de federale politie.

3.4. Van zodra de selectie-en adviescommissie een beslissing heeft genomen, wordt een bericht verstuurd aan de dossierbeheerder. Deze laatste wordt uitgenodigd deel te nemen aan de organisatie van de coproductie van de uitzending.

3.5. De schriftelijke aanvragen betreffende uit te zenden thema's dienen met de mededeling van de feiten en de motieven toegezonden te worden aan:

Federale Politie
 DGJ – DJO dienst TV
 Getuigen gezocht
 Koningsstraat 47, 5 de verdieping
 1000 Brussel.
 Tel. 02/500.26.73 (secretariaat)
 Fax. 02/500.26.72
 E-mail: getuigen.gezocht@skynet.be

4. Productie van het programma

4.1 Er wordt voor de Nederlandstalige uitzendingen één uitzending per week geprogrammeerd met een heruitzending binnen de week; er wordt voor de Franstalige uitzendingen één uitzending per maand geprogrammeerd met een heruitzending binnen de week. De Nederlandstalige uitzending bedraagt ten minste 12 minuten; de Franstalige te minste 45 minuten.

4.2 De scenario's worden uitgewerkt en geschreven door het tv-instituut in nauwe samenwerking met de dienst TV van de federale politie, de magistraat verantwoordelijk voor het dossier en de dossierbeheerder.

- 4.3. Indien tijdens de opnamen een wedersamenstelling wordt uitgevoerd, mogen politieambtenaren daaraan deelnemen op voorwaarde dat zij niet aan het werkelijk onderzoek deelnemen of deelgenomen hebben.
- 4.4. De dienst TV van de federale politie ziet toe op de montage en wordt betrokken bij het montageontwerp
- 4.5. Enkele dagen voor de datum van uitzending wordt een eerste voorstelling gegeven voor de magistraten belast met het dossier en de dossierbeheerder. De eindbeslissing ligt bij de betrokken magistraat.

5. Rol van politiediensten betrokken bij de organisatie

De politiediensten betrokken in de uitzending organiseren zich in samenspraak met de Dienst TV van de federale politie.

Zij moeten:

- deelnemen aan de voorbereiding van de productie door logistieke en technische steun (lokale, materiaal, vervoer, personeel) te verlenen aan de realisatie van de reconstructies.
- alle inlichtingen verschaffen die gevraagd werden door de selectie-en adviescommissie;
- in samenspraak met de Dienst TV van de federale politie deelnemen aan het call-center waar alle oproepen zullen samenkomen;
- deelnemen aan de briefing voor de uitzending;
- telefoonoproepen ontvangen van de getuigen en ze analyseren;
- tijdens de uitzending de resultaten meedelen aan de verantwoordelijke van het call-center;
- dadelijk de Dienst TV van de federale politie waarschuwen als het gekozen thema zou opgehelderd zijn vóór de voorziene datum van uitzending;
- de resultaten die verkregen werden naar aanleiding van die uitzendingen meedelen aan de Dienst TV van de federale politie;
- een onmiddellijke operationele exploitatie voorzien van de ontvangen inlichtingen.

6. Telefoongesprekken tijdens en na de televisie-uitzending.

- Alle telefoongesprekken worden opgenomen op band. De oproeper wordt ingelicht over de opname.
- De registratie van deze oproepen valt onder de toepassing van de wetgeving inzake de persoonlijke levenssfeer (wet van 8.12.1992).
- De dienstchef is verantwoordelijk voor het bijhouden van dit bestand.
- Geen enkel telefoongesprek wordt rechtstreeks weergegeven tijdens de uitzending.
- Per dossier wordt één gratis oproepnummer toegekend.

- De telefoonposten worden door politieambtenaren bemand die het onderzoek voeren van dat voorgestelde onderwerp.
- De gratis oproepnummers blijven één week in dienst en worden na de uitzending afgeleid naar een mailbox. De geregistreerde oproepen worden via de Dienst TV van de federale politie onmiddellijk overgemaakt aan de dossierbeheerder
- De website van de federale politie brengt een samenvatting van de thema's in herinnering die in de vorige uitzending(en) aan bod kwamen evenals de op te roepen telefoonnummers, eventueel aangevuld met foto's, video-opnames en dergelijke.
- De federale politie stelt een postbus ter beschikking van de kijker.

3.9 Aanbevelingen bij internationale ontvoering door ouders

Inleiding

De gevallen waarin een kind wordt ontvoerd of niet wordt afgegeven vereisen een nauwkeurig onderzoek van de rechtstoestand van de verhoudingen van de ouders ten aanzien van het kind, en bijzondere aandacht voor de menselijke aspecten die eigen zijn aan familiale geschillen. Alle bijzondere middelen, die bij dergelijke situaties kunnen worden ingezet, moeten worden in overweging worden genomen.

Deze aanbevelingen beperken zich ertoe een opsomming te geven van de verschillende gevallen die zich kunnen voordoen, van de verschillende diensten die moeten optreden in die zaken en van de eerste taken die moeten worden verricht. De verschillende bestudeerde punten worden vervolledigd en grondig onderzocht in een bijzonder gedetailleerde circulaire.

Zolang het kind niet is gelokaliseerd, mag niets worden uitgesloten en moet de vermissing als onrustwekkend worden beschouwd.

Diensten die optreden

De diensten die optreden in het kader van de problematiek van internationale ontvoeringen door ouders zijn hoofdzakelijk :

- De politiediensten (*),
- De procureur des Konings (*) (op het niveau van het parket is het wenselijk dat de ontvoeringen door ouders worden behandeld door een gespecialiseerde magistraat, bijvoorbeeld door de referentiemagistraat) en/of door de onderzoeksrechter;
- Het ministerie van Justitie: Dienst internationale wederzijdse rechtshulp in burgerlijke zaken en in handelszaken, centrale autoriteit aangewezen om de verdragen toe te passen (tel. 02/542.65.11; fax 02/542.70.06).

Die dienst treedt op in drie gevallen :

1. ingeval de Staat waarin het kind kan worden teruggevonden het Europees Verdrag van Luxemburg d.d. 20 mei 1980 betreffende de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen over het gezag over kinderen en betreffende het herstel van het gezag over kinderen heeft bekrachtigd (actueel betrokken landen : België, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, IJsland, Italië, Liechtenstein, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Slowakije, Spanje, Tsjechische Republiek, Turkije, Verenigd Koninkrijk, Zweden, Zwitserland);
2. ingeval de Staat waarin het kind kan worden teruggevonden partij is bij het Verdrag van 's Gravenhage d.d. 25 oktober 1980 betreffende

de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen, dat sedert 1 mei 1999 van toepassing is (actueel betrokken landen : Argentinië, Australië, België, Bosnië-Herzegovina, Canada, China (administratieve regio Hongkong en Macao), Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Israël, Italië, Joegoslavië, Kroatië, Luxemburg, Macedonië, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Slowakije, Spanje, Tsjechische republiek, Turkije, Venezuela, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten van Amerika, Zweden, Zwitserland;

3. ingeval de ontvoering verband heeft met Marokko of Tunesië teneinde zich te wenden tot een van de bilaterale raadgevende Commissies in burgerlijke zaken ingesteld tussen België en elk van voornoemde Staten, met het oog op een minnelijke oplossing in geval van een overbrenging die in strijd is met het recht op huisvesting of van niet-terugkeer ingevolge een recht op persoonlijke betrekkingen.
- het ministerie van Buitenlandse Zaken (*): Dienst internationale juridische samenwerking (tel: 02/ 501.81.11; fax 02/513.55.47).
- Die dienst treedt op wanneer het kind is ontvoerd naar een Staat die geen partij is bij een van voornoemde overeenkomsten.
- het ministerie van Justitie, Dienst Justitiehuisen, slachtofferonthaal - elk parket beschikt over een dergelijke dienst. Hierna volgen de opdrachten van de justitieassistent belast met slachtofferonthaal :
 - Informatieverstrekking en ondersteuning gedurende de strafrechtspleging;
 - Als tussenpersoon fungeren tussen de benadeelde ouder en de magistratuur;
 - Verwijzing naar de juridische en/of psychosociale diensten;
 - Zorgen voor een goede samenwerking tussen de Dienst Justitiehuisen, slachtofferonthaal en de andere actoren.
 - Child Focus (*) (permanent telefoonnummer : 110). Hierna volgen de specifieke opdrachten van Child Focus in het kader van de ontvoeringen door een van de ouders :
 - Mededeling van de gegevens die het ontvangt;
 - Verwijzing van de verzoekende partijen naar de bevoegde diensten;
 - Gegevensverstrekking aan, begeleiding en ondersteuning van de verzoekende partijen;

- Zo nodig, bevordering van iedere vereiste actie tot bemiddeling tussen alle betrokken partijen.
- Terbeschikkingstelling van een permanent noodnummer (110)

(*): Deze diensten hebben een wachtdienst.

Beginnelsen die aan het optreden van de verschillende diensten ten grondslag liggen

Alle diensten die optreden in het kader van de problematiek betreffende de internationale ontvoering door ouders zijn erop gericht te werken in het belang van de kinderen, van de families, zulks met inachtneming van de gerechtelijke beslissingen en van de internationale verbintenissen die België ter zake heeft aangegaan. De slaagkansen in het kader van die dossiers hangen rechtstreeks af van de wil van iedere dienst om in samenwerking en in overleg met andere diensten te werken, waarbij de rol, de specificiteit en het wettelijke kader van iedere dienst wordt gerespecteerd.

Uit deze context vloeien drie beginselen voort :

1. Het belang om in het kader van ieder dossier te overwegen snel overlegvergaderingen te organiseren teneinde, onafhankelijk van de leiding en de coördinatie van het opsporingsonderzoek of van het gerechtelijk onderzoek zelf, een gemeenschappelijke strategie te definiëren;
2. De noodzaak tot loyale en permanente uitwisseling van de ingewonnen gegevens onder alle actoren;
3. Het gegeven dat de benadeelde ouder, van wie het kind in een wel bepaald buitenlands land is teruggevonden of kan worden teruggevonden of dat later in het buitenland wordt teruggevonden, wordt ingelicht over de mogelijke acties die bestaan zowel in het strafrechtelijk kader, in het kader van de internationale juridische samenwerking in burgerlijke zaken als in dat van de algemene internationale samenwerking, zelfs bij gebrek aan een toepasselijke overeenkomst.

Mogelijke gevallen

1. Vrees voor ontvoering

A. Inleiding

Een ouder die vreest dat de andere ouder zonder zijn instemming met het kind naar het buitenland kan vertrekken, kan hiervan een politiedienst in kennis willen stellen.

B. Oorspronkelijke reacties

- Er wordt steeds een proces-verbaal opgemaakt en per drager of per fax naar het parket overgezonden, zelfs ingeval een burgerlijke beslissing ontbreekt;
- Bij het horen van de klagende partij moet de politiedienst in het proces-verbaal duidelijk wijzen op de respectieve rechten van de ouders ten aanzien van het kind.

De politiedienst moet ervoor zorgen dat zij een afschrift verkrijgt van het laatste burgerlijke vonnis dat eventueel is uitgesproken en die rechten regelt, alsook dat het afschrift bij het proces-verbaal wordt gevoegd;

- De politiedienst vraagt aan de klagende partij dat zij contact opneemt met de diensten van de bevoegde ministeries en eventueel met een advocaat teneinde in voorkomend geval een spoedeisende gerechtelijke procedure te starten;
- De klagende partij wordt ervan in kennis gesteld dat zij kan worden ondersteund door de Dienst Justitiehuisen, slachtofferonthaal en door Child Focus.

C. Preventieve maatregelen

- De magistraat die van de feiten in kennis is gesteld, analyseert de situatie van het kind en neemt in voorkomend geval de voor het kind vereiste beschermingsmaatregelen;
- Op verzoek van de magistraat worden de feiten per fax of zelfs via iedere vorm van elektronische verzending meegedeeld aan de controlediensten (te weten luchthavens, zeehavens en stations, ...). Indien mogelijk wordt samen met dat bericht een foto van het kind gefaxt;
- Op verzoek van de magistraat wordt het kind en de ouder-dader preventief nationaal geseind met het oog op de "lokalisatie";
- Zowel het faxbericht als het preventief nationaal signalement zijn uitzonderlijke maatregelen die moeten worden genomen wanneer op grond van overeenstemmende en convergerende gegevens de bedoelingen van de ouder-dader in de tijd en/of in de ruimte kunnen worden vastgesteld.

Het is dus niet aangewezen systematisch op dergelijke maatregelen een beroep te doen, teneinde de doeltreffendheid ervan te handhaven en te voorkomen dat vermissingen worden gebanaliseerd;

- Met het oog op het beheer van die signaleringen moet de magistraat de bij voornoemde signaleringen betrokken politiediensten bepalen, inzonderheid op grond van de vermoedelijke bestemming van de ouder-dader, alsook de datum bepalen waarop het preventief nationaal signalement en de maatregelen, waartoe hij heeft besloten, verstrijken;

Opdat de politiediensten doeltreffend kunnen optreden tijdens de volledige controle van het kind en van de ouder-dader als zij proberen het grondgebied te verlaten, moeten zowel het faxbericht bestemd voor de controlediensten als het preventief nationaal signalement expliciet alle andere maatregelen vermelden waartoe de magistraat ten aanzien van het kind (verbod om het grondgebied te verlaten) en ten aanzien van de ouder-dader (geen bijzondere maatregel, gerechtelijke aanhouding) heeft besloten.

D. Reacties in geval van grenscontroles (verlaten van het grondgebied)

- De politiedienst die de controle verricht, moet de maatregelen toepassen die de magistraat belast met het dossier heeft bevolen. Voornoemde dienst moet de magistraat onmiddellijk telefonisch inlichten van de bedoeling van de ouder-dader om het grondgebied samen met het kind te verlaten;

- De politiedienst moet de bevolen bijkomende taken uitoefenen en vervolgens een proces-verbaal opstellen dat in voorkomend geval per fax of per drager aan het parket wordt bezorgd;
- De magistraat die van het vertrek van de ouder-dader met het kind in kennis is gesteld, brengt de bevoegde ministeries hiervan op de hoogte.

E. Opmerkingen

- Voornoemde maatregelen kunnen eveneens worden toegepast ingeval wordt gevreesd voor ontvoering door beide ouders van een kind dat door de jeugdrechtbank is geplaatst.

2. Overbrenging van een kind naar het buitenland

A. Er bestaat een uitvoerbare burgerrechtelijke beslissing tot regeling van de rechten van de ouders ten aanzien van het kind (geval bedoeld in artikel 432 van het Strafwetboek en, in voorkomend geval, in internationale verdragen betreffende de burgerlijke aspecten van de internationale ontvoering van kinderen).

De benadeelde ouder dient klacht in bij een politiedienst of de procureur des Konings, of stelt zich burgerlijke partij in de handen van een onderzoeksrechter.

- Een proces-verbaal wordt opgesteld en per drager of per fax aan het parket bezorgd;
- Het kind en de ouder-dader worden geseind bij de controlediensten (luchthavens, stations, ..) die de maatregelen toepassen die op grond van het signalement zijn voorgeschreven;
- Het kind wordt nationaal en internationaal als vermist geseind met het oog op repatriëring, de ouder-dader wordt nationaal en internationaal geseind met het oog op "lokalisatie";
- Opdrachten worden uitgevoerd om het kind en de dader te lokaliseren;
- De klager wordt ervan ingelicht dat een burgerlijke rechtsvordering kan worden ingesteld en wordt verwezen naar de bevoegde ministeries (V. Diensten die optreden om te bepalen welk ministerie bevoegd is);
- De klager wordt verwezen naar de Dienst Justitiehuisen, slachtofferonthaal en Child Focus.

B. Er bestaat geen burgerrechtelijke uitvoerbare beslissing in België tot regeling van de rechten van ouders ten aanzien van het kind (geval bedoeld in de artikelen 373 en 374 van het Burgerlijk Wetboek en, in voorkomend geval, in de internationale Verdragen betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoeringen van kinderen).

De benadeelde ouder brengt een politiedienst op de hoogte van de ontvoering.

- Er wordt een proces-verbaal opgesteld dat per drager of per fax aan het parket wordt bezorgd;
- Opdrachten worden verricht om het kind en de dader te lokaliseren. Er wordt nationaal en internationaal een signalement van het kind verspreid met het oog op "lokalisatie";
- De politiedienst verzoekt de klagende partij om contact op te nemen met de diensten van de bevoegde ministeries en eventueel met een advocaat teneinde een spoedeisende gerechtelijke procedure in te stellen;
- De klagende partij wordt ervan in kennis gesteld dat hij kan worden ondersteund door de Dienst Justitiehuisen, slachtofferonthaal en Child Focus.

3. Overbrenging naar België van een kind dat in het buitenland verblijft of niet-inachtneming van het recht op persoonlijke relaties voor een ouder die in het buitenland verblijft ten aanzien van een kind dat in België verblijft

A. Er bestaat een uitvoerbare burgerrechtelijke beslissing in België (geval bedoeld in artikel 570 van het Gerechtelijk Wetboek en in artikel 432 van het Strafwetboek, evenals in voorkomend geval in de internationale Verdragen betreffende de burgerrechtelijke aspecten bij internationale ontvoeringen van kinderen en in de artikelen 1322bis tot 1322octies van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 augustus 1998).

- De benadeelde ouder dient een klacht in bij een politiedienst in het buitenland, die in het kader van de internationale overeenkomsten aan de Belgische gerechtelijke instanties wordt overgedragen.
 - Opdrachten worden verricht om het kind en de dader te lokaliseren;
 - Het parket licht de dienst van het bevoegde ministerie in;
- De benadeelde ouder dient klacht in bij een Belgische politiedienst.
 - Er wordt een proces-verbaal opgesteld dat per drager of per fax aan het parket wordt bezorgd;
 - Opdrachten worden verricht om het kind en de dader te lokaliseren. Daartoe worden de betrokken personen nationaal en internationaal geseind;
 - De politiedienst verzoekt de klagende partij om contact op te nemen met de diensten van de bevoegde ministeries en eventueel met een advocaat teneinde een spoedeisende gerechtelijke procedure in te stellen;
 - De klagende partij wordt ervan in kennis gesteld dat zij kan worden ondersteund door de Dienst Justitiehuisen, slachtofferonthaal en Child Focus.

B. Er bestaat geen uitvoerbare burgerrechtelijke beslissing die het recht van de ouders ten aanzien van het kind regelt (geval dat in voorkomend geval wordt bedoeld in de internationale Verdragen betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoeringen van kinderen).

De benadeelde ouder moet ervan in kennis worden gesteld dat in het kader van de internationale juridische samenwerking in burgerlijke zaken kan worden opgetreden wanneer het kind is of kan worden gelokaliseerd of zelfs in geval van latere lokalisatie, dat zelfs bij gebrek aan een uitvoerbare gerechtelijke beslissing op het tijdstip van de overbrenging.

Er worden dezelfde taken verricht als die omschreven in 3A, met uitzondering van de signaleringen op internationaal vlak.

3.10. Aanbevelingen voor paragnosten

3.10.1. Algemeen

Het fenomeen van de paragnosten, astrologen, mystici en aanverwante geesten wiens denkpatroon soms onberekenbare schommelingen vertoont, breidt zich gestaag uit. Het heeft weinig zin een discussie te openen over het al dan niet bestaan van “paranormale gaven”. Feit is dat in brede academische kringen hun bijdrage niet ernstig genomen wordt. Buiten de vaststelling dat er in die wereld heel wat bedriegers circuleren en er ware commerciële circuits ontstaan, blijken heel wat voorspellingen gewoon het gevolg te zijn van informatie die via de gewone kanalen (pers, familie, geestesgenoten, enz.) verzameld werd en waaruit conclusies werden getrokken die als “bovennatuurlijk” worden voorgesteld. Alleszins leert de ervaring twee belangrijke zaken :

1. via het kanaal van de paragnosten werd nooit een aanwijsbaar positief resultaat bekomen.
2. deze pseudo-wetenschappers bezorgen de politiediensten een werkoverlast die in belangrijke onderzoeken best kan gemist worden.

3.10.2. Aanbevelingen

a. Direct contact met de politiedienst

Het is dan ook een zaak om vanuit strategisch oogpunt een aanvaardbare ontmoedigingspolitiek te ontwikkelen. Wanneer een politiedienst door een paragnost wordt gecontacteerd, moet deze als volgt handelen:

- * Een map met de vermelding “paragnosten” wordt aangelegd
- * Bij een oproep : noteer de naam, adres en telefoonnummer van de oproeper(ster) en schrijf in één regel de essentie is van zijn/haar boodschap. Volledigheidshalve noteert men ook de datum en uur van de oproep.
- * Deel mee dat de oproeper(ster) later zal gecontacteerd worden of wanneer hij/zij zich persoonlijk aanbiedt, ga als volgt te werk:
 - Controleer of betrokkene documentair gekend is (bijvoorbeeld voor oplichting). Mocht blijken dat hij of zij zijn/haar “reputatie” al bij andere politiediensten gevestigd heeft, laat hem/haar merken dat je dat weet.
 - Stuur of overhandig hem/haar een vragenlijst, gevoegd in bijlage, en verzoek hem/haar die nauwkeurig ingevuld terug te sturen. Velen zullen wellicht reeds afhaken.
 - Wanneer de paragnost(e) toch blijft aandringen, evalueer zijn/haar aanbevelingen en reageer in overleg met én in opdracht van de leidende magistraat.

b. Contact paragnost - familie

Rest dan nog het probleem van de paragnost(e) die rechtstreeks de familieleden benadert. Wanneer deze afwijzend staan tegenover paragnosten, stelt er zich doorgaans geen probleem. Anders wordt het wanneer de familie geloof hecht aan de beweringen van de paragnost(e) en deze als een “mentale en emotionele kapstok” gaat beschouwen. Er is dan voorzichtigheid geboden omdat ondertussen de ervaring

heeft geleerd dat het risico dat politie en gerecht als bliksemafleider voor emotionele ontloadingen en frustraties fungeren groot is wanneer de familie met teleurstellingen wordt geconfronteerd. Enkele aanbevelingen (BRON : CRI-themaboek) kunnen hier op hun plaats zijn.

- * Wijs voorzichtig op het feit dat het inschakelen van paragnosten bij het opsporingswerk nog nooit tot resultaat heeft geleid, en dat hun ogenschijnlijk verhelderende uitleg het gevolg is van informatie die beschikbaar is voor iedereen die de zaak iets aandachtiger opvolgt dan een doorsnee burger. Zeg dat het anderzijds vanzelfsprekend is dat wanneer de paragnost(e) concrete en controleerbare gegevens verstrekt, daaraan het gepaste gevolg zal gegeven worden. Zeg openlijk dat er in die wereld veel bedriegers rondlopen die enkel uit zijn op financieel gewin en/of het uitoefenen van macht over personen die door omstandigheden emotioneel minder weerbaar zijn.
- * Uit het voorgaande vloeit voort dat men moet waarschuwen voorzichtig te zijn met het verstrekken van financiële vergoedingen.
- * Leg aan de familie uit dat het juist noodzakelijk is dat zowel politie als familie zeer terughoudend moeten zijn met het verstrekken van informatie, enerzijds om het opsporingsonderzoek niet in gevaar te brengen, anderzijds om te vermijden dat de paragnost deze informatie gebruikt om “verhelderende” uitspraken te doen. Het is aan de paragnost om te bewijzen wat hij kan.
- * Laat de familie zelf ondervinden tot welke conclusies een paragnost komt. De ervaring leert dat die ofwel te vaag zijn, of dat de paragnost oplossingen of vindplaatsen suggereert waarbij bij voorbaat vaststaat dat daar zoeken om technische of financiële redenen nagenoeg onmogelijk is.

BIJLAGE : voorbeeld van een formulier “paragnosten”

FORMULIER INLICHTINGEN

Geachte Mevrouw, Heer,

U hebt blijk gegeven van interesse in een zaak die wij onderzoeken. Teneinde ons toe te laten uw informatie te toetsen aan de reeds in ons bezit zijnde opsporingsgegevens, verzoeken we u beleefd de hiernavolgende rubrieken zo volledig mogelijk in te vullen.

- I. IDENTITEITSGEGEVENS
- II. Over welke concrete gegevens in deze zaak beschikt u reeds ?
- III. Tot welke conclusies bent u gekomen, rekening houdende met de gegevens waarop uw besluit gebaseerd is ?
- IV. In welke andere zaken bent u reeds tussengekomen? Vermeldt eveneens bij welke instanties.
- V. Werd er aan de hand van de door u verstrekte gegevens reeds resultaat geboekt en zo ja met welk resultaat, waar, wanneer, bij wie en vooral onder welke omstandigheden ?
- VI. Rekent u een honorarium aan en zo ja, hoeveel ?

Met dank voor uw medewerking.

3.11. Tips bij hereniging en verhoor van teruggevonden personen

Hier moet rekening worden gehouden met de ministeriële omzendbrief over de audiovisuele opname van het verhoor van minderjarige slachtoffers of getuigen van misdrijven van 16 juli 2001.

3.11.1. Hereniging en verhoor na een criminele verdwijning

De politiedienst die moet instaan voor de hereniging van een slachtoffer van een criminele verdwijning met de naasten, dient rekening te houden met volgende opmerkingen :

Er dient een grondig verhoor te gebeuren van het teruggevonden slachtoffer

- De persoon van het slachtoffer moet de eerste en belangrijkste prioriteit zijn en blijven; de regels van de slachtofferbejegening zijn hier primordiaal
- In elk geval dient rekening gehouden te worden met de fysieke toestand en gemoedsgesteldheid van het slachtoffer
- Er zal rekening gehouden worden met de uitdrukingsmogelijkheid van de betrokkene en met de noodzaak eventueel beroep te doen op een specialist (tolk, tolk gebarentaal,...)
- Er dient zeker aandacht te worden besteed aan de keuze van de ondervrager; men moet in de mate van het mogelijke beroep doen op een onderzoeker die terzake een vorming heeft ontvangen en die professionele ervaring kan koppelen aan de juiste ingesteldheid om een dergelijke gevoelige materie te behandelen
- Praktische aanbevelingen
 - Leg steeds aan het slachtoffer uit waarom je een aantal vragen wil gaan stellen. Door duidelijk de bedoeling aan te geven, neem je wellicht een stuk onzekerheid weg.
 - Hou rekening met de persoonlijkheid en het ontwikkelingsniveau van het slachtoffer (vb. kleuter, puber, ...).
 - Pas je aan. Spreek een taal die verstaanbaar is voor het slachtoffer; wees klaar en duidelijk en ga geen gevoelige punten uit de weg. Laat je niet overmannen door emotionele situaties om van het voorwerp van je verhoor af te dwalen, maar blijf vanzelfsprekend medevoelend en rustig. Hou er rekening mee dat de beschrijving seksuele daden en geslachtsdelen een uitermate delicaat onderwerp kan zijn voor bepaalde slachtoffers.
 - Luister vooral naar het slachtoffer; neem geen standpunt in maar tracht je maximaal in te leven in de situatie van betrokkene.

- Denk er aan dat de periode van concentratie bij elk slachtoffer verschillend is. Las voldoende pauzes in (het is aangeraden niet meer dan 50 minuten aan één stuk te verhoren).
 - Ga stap voor stap tewerk. Stel vraag per vraag en zorg ervoor dat verwarrende of onduidelijke vragen vermeden worden !
 - Hou de meest delicate vragen voor het einde van het gesprek.
 - Hou er rekening mee dat je niet op elke vraag een antwoord zal krijgen !
 - Wanneer je gaat vragen stellen naar details qua plaats of tijdstip, is het nuttig om relevante vergelijkingspunten aan te geven. Voor kinderen is het concept tijd of plaats soms heel troebel. Het kan een stuk makkelijker gaan wanneer je kan verwijzen naar zaken die zij kennen (Vb. spreek over de dag voor Kerstmis in plaats van 24 december)
 - Denk er aan dat lichaamstaal (gebaren, reacties, niet-verbale communicatie, ...) even goed een antwoord kan geven op bepaalde vragen !
 - Tracht het verhoor in één keer af te werken; er dient in elk geval vermeden te worden dat het slachtoffer meerdere keren dient terug te keren. Wanneer het slachtoffer blokkeert, kan deze theorie evenwel niet worden aangehouden en zal een vervolg op een later tijdstip moeten voorzien worden.
 - Stel de dactyloscopische fiche op. Ga eventueel over tot het preleveren van referentiesporen (DNA, micro-sporen,...)
 - Bedank aan het einde van het gesprek het slachtoffer voor zijn/haar tijd, begrip en geleverde inspanningen. Zorg ervoor dat het slachtoffer zich maximaal gerustgesteld voelt wanneer het gesprek voorbij is.
- In de gevallen weerhouden in Art 91bis van het Wetboek van Strafvordering (aanranding op de eerbaarheid, verkrachting, ...) heeft elke minderjarige die het slachtoffer is van voornoemde feiten het recht zich tijdens elk verhoor door de rechterlijke instanties te laten begeleiden door een meerderjarig persoon van zijn keuze, behalve wanneer het openbaar ministerie of de onderzoeksrechter ten aanzien van deze persoon bij een met reden omklede beslissing anders oordeelt in het belang van de minderjarige of teneinde de waarheid aan het licht te brengen.
 - Voor minderjarigen is het van het grootste belang dat het verhoor opgenomen wordt; het gebruik van audio- en videoapparatuur is aangewezen. De Ministeriële omzendbrief over de audiovisuele opname van het verhoor van minderjarige slachtoffers of getuigen van misdrijven van 16 juli 2001 moet worden toegepast.

Een grondig medisch onderzoek van het teruggevonden slachtoffer

In sommige gevallen kan een grondig medisch onderzoek bevolen worden door de bevoegde gerechtelijke overheid. In dat geval kan er gebruik gemaakt worden van de Seksuele Agressie Set (ministeriele richtlijn dd. 15 december 1998).

Doel van dit onderzoek is :

- het vaststellen van eventueel seksueel of fysisch misbruik
- het nagaan van het tijdstip van het misbruik
- het vaststellen van de aard van de op het slachtoffer gepleegde feiten
- het vaststellen van ev. gevolgen van het misbruik (kwetsuren, zwangerschap, seksueel overdraagbare aandoeningen,...)
- het vaststellen van het toedienen van medicatie, verdovende middelen, glijmiddelen, spier-relaxerende of andere stoffen door de dader eventueel aangewend om misbruik van het slachtoffer te vergemakkelijken
- het opzoeken, fotograferen en/of in beslag nemen als bewijsmateriaal van eender welk spoor of aanwijzing van misbruik op het lichaam van het slachtoffer

Dit medisch onderzoek dient te gebeuren :

- zo snel mogelijk na het aantreffen van het slachtoffer
- bij voorkeur door een wetsgeneesheer
- zo het een eenheid betreft, in een hiervoor geschikte en kindvriendelijke omgeving (lieft op een plaats waar ook het verhoor van het slachtoffer zal plaatsvinden zodat het slachtoffer niet nodeloos van de ene naar de andere plaats moet worden over en weer gevoerd)
- wanneer het slachtoffer dit wenst, in gezelschap van een vertrouwenspersoon (vb. ouder)
- het slachtoffer kan zich laten bijstaan door een geneesheer naar keuze tijdens het medisch onderzoek waaraan het is onderworpen

Verwittig de naasten van het terugvinden van de vermiste persoon

- Vooraleer eender wie (media, derden, ...) kennis kan krijgen van het terugvinden van een vermiste of ontvoerde persoon, dienen hiervan eerst en vooral de naasten van de vermiste te worden ingelicht.
- Geef hen onmiddellijk een briefing over de situatie en de conditie van de teruggevonden persoon. Vraag hen met aandrang, en in het belang van het kind, nog geen ruchtbaarheid te geven aan de zaak wanneer zulks te verkiezen is.
- Maak met hen een afspraak op een private en tegen indiscrete blikken afgeschermd plaats. Vraag hen om slechts met een heel beperkt aantal naasten van de vermiste ter plaatse te komen voor de hereniging met hun verwant teneinde de emoties voor alle betrokkenen maximaal te beperken.
- Vraag naasten van de vermiste om wisselkledij mee te brengen zodanig dat de gedragen kledij voor verder onderzoek kan in beslaggenomen worden. Denk er ook aan in het geval van het terugvinden van een vermist kind een favoriet speelgoedje of knuffelbeest mee te brengen.

Denk aan professionele bijstand inzake slachtofferbejegening

Zorg voor de noodzakelijke bijstand van een lid van de Dienst politieke Slachtofferbejegening. Deze persoon kan een eerste bejegening aanbieden aan de teruggevonden persoon en zijn naasten en hen in contact brengen met de Centra voor slachtofferhulp; desgevallend kan Child Focus voor minderjarigen en uitzonderlijk voor 18 tot 25-jarigen soelaas bieden. (zie fiche 3.4 Aanbevelingen voor de bejegening en het onthaal van slachtoffers).

Houding tegenover de media

- Bereid een persbericht voor of voorzie op een aangewezen tijdstip een persbriefing waarbij alle op dat ogenblik aangewezen details kunnen vrijgegeven worden aan de media. Maak steeds een afweging tussen het recht op informatie van de pers en het grote publiek enerzijds, en de privacy en de waardigheid van het slachtoffer en de naasten anderzijds.
- Elke beslissing terzake dient steeds door de met het dossier belaste magistraat te gebeuren
- Het slachtoffer en/of zijn naasten worden vooraf geïnformeerd van wat aan de pers zal meegedeeld worden

Politieke taken

- Vergeet in geen geval over te gaan tot alle noodzakelijke verrichtingen ter ontseining van de vermiste persoon in de politiebestanden (zie fiche 2.8.)
- Alle opsporingsmaatregelen die werden getroffen ten overstaan van verschillende diensten of instanties, zowel nationaal als internationaal, dienen te worden ongedaan gemaakt door middel van de geëigende procedures.

3.11.2. Hereniging van een wegloper met zijn familie

In dit bijzondere geval kunnen een ganse reeks van de hiervoor aangegeven richtlijnen in bepaalde gevallen gewoon worden overgenomen. Elke vermissing op zich dient duidelijk afzonderlijk te worden beoordeeld.

Ook hier is het evenwel zo dat dergelijke gevallen van vermissing zich bijna steeds ten volle binnen de privacy van de familie afspelen of minstens te maken hebben met een bepaalde problematiek die niet bestemd is om breed in de media te worden uitgesmeerd.

Er dient dus ten volle volgens deze ethiek te worden gehandeld door de politiediensten die met dergelijke situaties worden geconfronteerd.

Verhoor van de wegloper

- * Het is van belang tot een grondig verhoor van de wegloper over te gaan teneinde inzicht te krijgen in zijn of haar beweegredenen en om zicht te krijgen op het periode van de afwezigheid.
- * Volgende vragen dienen zeker aan bod te komen :
 - Waarom liep je weg ?
 - Hoe werd alles voorbereid ?
 - Waar was je al die tijd ? Waar vond je onderdak ? Wat deed je al die tijd ?
 - Wie heb je ontmoet tijdens je afwezigheid ? Welke rol speelden die personen in je leven tijdens je afwezigheid ?
 - Heeft iemand je aangemoedigd om van huis weg te lopen ?
 - Hoe heb je overleefd ? (voeding, wonen, ...)
 - Liep je reeds eerder van huis weg ? Welke waren toen de redenen ?
 - Denk je dat je nu weer thuis terecht kan ? Waarom niet ?
 - Ben je van plan weer weg te lopen ? Waarvan hangt dit af ?
 - ...

3.11.3. Hereniging en verhoor na een parentale ontvoering

De belangrijke richtlijnen en punten zijn voor het merendeel dezelfde als die van toepassing bij de hereniging en het verhoor na een criminele verdwijning. De aandacht moet evenwel worden gevestigd op een aantal bijzondere opmerkingen die bij de gezinshereniging of repatriëring van belang zijn.

Er moet steeds rekening worden gehouden met het gegeven dat de schuldige ouder waarschijnlijk een volledig negatief beeld van de benadeelde ouder heeft opgehangen. Het kind heeft waarschijnlijk emotionele stress geleden, hetgeen bij de overbrenging niet uit het oog mag worden verloren (*parental alienation syndrom*).

A. Reacties en maatregelen van algemene aard

Aanhouding van de dader van het misdrijf

De maatregelen met het oog op de aanhouding mogen niet in aanwezigheid van het kind worden uitgevoerd. Ingeval zulks veiligheidshalve onmogelijk blijkt te zijn, moet de politie de nodige tijd nemen om aan het kind uit te leggen

- waarom die aanhouding verantwoord is;
- dat het kind zich niets hoeft te verwijten.

Verhoor van het kind

Het kind mag slechts uitzonderlijk worden verhoord. Het verhoor moet zo tactvol mogelijk gebeuren door een persoon die daartoe speciaal is opgeleid en moet in een aangepaste ruimte plaatsvinden.

Vooraf moet men zich ervan vergewissen dat het kind in goede gezondheid verkeert. Het kind kan op zijn vraag en met instemming van de magistraat worden bijgestaan door een vertrouwenspersoon.

Er moet worden voorkomen dat de aangewezen politiedienst voor het verhoor spreekt over de feiten, zelfs informeel.

Het terugbrengen van het kind bij de benadeelde ouder

Men moet zich ervan vergewissen dat het kind geen enkel gevaar loopt. Bij uitermate gevaarlijke situaties stelt de politiedienst de magistraat hiervan in kennis.

Bijstand aan het kind en aan zijn familie

Op grond van de emotionele toestand en van de wensen van de betrokken personen moet een beroep worden gedaan op maatschappelijke werkers gespecialiseerd in psychologische en morele hulpverlening aan slachtoffers, te weten op de Centra voor slachtofferhulp. De politieambtenaar en/of een lid van de Dienst politieke Slachtofferbejegening moeten de familie naar de Centra voor Slachtofferhulp verwijzen. De Dienst Justitiehuisen, slachtofferonthaal en Child Focus kunnen ter zake eveneens inlichtingen verstrekken.

B. Bijzondere gevallen

B.1. Kind dat na zijn overbrenging naar het buitenland is teruggevonden in het buitenland

De politiedienst die ervan in kennis is gesteld dat het kind in het buitenland is teruggevonden, brengt de magistraat belast met het dossier of de dienstdoende magistraat hiervan onmiddellijk op de hoogte. De magistraat brengt op zijn beurt onmiddellijk de ouder in België op de hoogte, alsook de bevoegde ministeries en Child Focus. De magistraat vraagt tegelijkertijd aan de buitenlandse autoriteiten om maatregelen te nemen met het oog op de repatriëring van het kind, zulks in overleg met de bevoegde ministeries.

Er moet vlug worden opgetreden teneinde te voorkomen dat het kind opnieuw wordt getraumatiseerd. De magistraat kan bij de organisatie van de repatriëring hulp bekomen van de Belgische consulaire diensten in het buitenland.

Voorlopige maatregelen

Het is mogelijk dat het kind niet onmiddellijk kan terugkeren naar zijn familie in België. In dat geval moet eventueel aan de buitenlandse autoriteit worden gevraagd ten aanzien van het kind bewarende maatregelen te nemen. Een dergelijke oplossing mag evenwel slechts uitzonderlijk worden toegepast en slechts in overneming worden genomen wanneer een onmiddellijke repatriëring niet mogelijk is.

B.2. Kind dat in België is teruggevonden en in het buitenland verblijft

De politiedienst brengt de met het dossier belaste magistraat of de dienstdoende magistraat onmiddellijk ervan in kennis dat het kind in België is teruggevonden. De magistraat brengt de buitenlandse autoriteiten, de bevoegde Belgische ministeries en Child Focus hiervan onmiddellijk op de hoogte.

Er moet vlug worden gereageerd teneinde te voorkomen dat het kind opnieuw wordt getraumatiseerd.

Voorlopige maatregelen

Het is mogelijk dat het kind niet onmiddellijk naar zijn familie kan terugkeren. Teneinde een nieuwe overbrenging te voorkomen, kan het noodzakelijk zijn dat het kind tijdelijk in een opvangcentrum wordt geplaatst, waarbij de geldende wetgeving inzake jeugdbijstand wordt nageleefd. Een dergelijke maatregel mag evenwel slechts uitzonderlijk worden toegepast en er moet eerst worden getracht een minnelijke oplossing te bereiken, zulks in overleg met de bevoegde ministeries.

3.12. Aandachtspunten bij vermissingen met een internationaal karakter

(exclusief parentale ontvoering, waarvoor verwezen wordt naar fiche 3.9)

3.12.1. Signaleringen

Zie hiervoor fiche 2.8. Nationale en internationale signaleringen van vermiste personen.

3.12.2. Kontakten tijdens het gevoerde onderzoek

3.12.2.1. Mogelijke kanalen

Zonder in detail te treden, wordt hierna een overzicht gegeven van de mogelijke kanalen voor contact met buitenlandse politiediensten :

- via Interpol (via IPS)
- via de buitenlandse verbindingsofficier in België (via DSO)
- via de Belgische verbindingsofficieren in het buitenland (via DSO))
- via de operationele invalspunten grensregio (OIPG) met de buurlanden
- via de internationale politiesamenwerking in het kader van Schengen
 - * Art 39.1 inzake wederzijdse bijstand
 - * Art 39.2 inzake verzoeken tot informatie
 - * Art 46 inzake het op initiatief mededelen van informatie
- + Col 2/2000 betreffende de internationale politiesamenwerking met een gerechtelijke finaliteit
- via een internationaal rechtshulpverzoek in strafzaken (rogatoire opdracht) uitgaande van een magistraat
- via diplomatieke kanalen – Ministerie van Buitenlandse Zaken

3.12.2.2. Mogelijke rol van de Cel vermiste personen in dit verband

- 3.12.2.2.1. Voor onderzoeken met een internationaal karakter inzake in België vermiste personen kan de Cel vermiste personen als aanspreekpunt gebruikt worden. In overleg met de magistraat en de lokale onderzoekers wordt dan nagegaan welke de meest aangewezen manier is om de noodzakelijke contacten met het buitenland te realiseren.
- 3.12.2.2.2. Vragen uit het buitenland inzake in het buitenland vermiste personen, komen in principe via DSO in België aan. Ook hier wordt door DSO de Cel vermiste personen als aanspreekpunt gebruikt.
- 3.12.2.2.3. Vanuit de Cel vermiste personen worden bovendien regelmatige contacten onderhouden met buitenlandse politiediensten en/of organisaties die actief zijn in het domein van vermiste personen. (Zie hiervoor fiche 3.7. Middelen die kunnen worden aangewend)

3.12.3. Reacties in geval van aantreffen van in België vermiste personen in het buitenland

3.12.3.1. Aandachtspunten voor minderjarigen

- kennisgeving van het aantreffen aan de onderzoekende magistraat en politiedienst
- inlichten van de familie / aspect slachtofferbejegening
- contact houden met de buitenlandse politiedienst (meer bepaald inzake het ter plaatse houden van de aangetroffen vermiste persoon)
- organisatie van de repatriëring :
 - * principe : kosten ten laste van de ouders of persoon aan wie de vermiste was toevertrouwd
 - * indien onmogelijk, gerechtskosten overwegen
- voor parentale ontvoeringen, zie fiche 3.9.

3.12.3.2. Aandachtspunten voor meerderjarigen

- kennisgeving van het aantreffen aan de onderzoekende magistraat en politiedienst
- aandacht voor de problematiek van het al dan niet inlichten van de naasten van de vermiste meerderjarige (recht op privacy)
- aandacht voor het mogelijk samenvallen van een seining als vermiste met een seining voor een bepaald misdrijf

3.12.4. Mogelijke bijdrage Child Focus bij internationale vermissingen van minderjarigen

3.12.4.1. Samenwerking met de pers

De samenwerking met de pers kan ook in het buitenland gebruikt worden om de opsporing van vermiste minderjarigen te versnellen.

Child Focus kan de audiovisuele en/of geschreven media in de meeste Europese landen en in enkele landen buiten de Europese Unie. (Marokko, Canada, VS, ...) hiervoor aanspreken.

Opmerking : niet alle landen kennen of passen het principe van de opsporingsberichten via de pers toe. Een reportage kan hier dan een goed alternatief bieden.

3.12.4.2. Samenwerking met gelijkaardige organisaties in het buitenland

Child Focus heeft in alle Europese en in een aantal niet-Europese landen contactpunten. Echte operationele partners zijn er evenwel in Engeland, Nederland, de Verenigde Staten en Canada.

Deze contactpunten en operationele partners kunnen voor specifieke vragen worden aangesproken.

3.12.4.3. Affiches

In functie van de aanwezigheid van specifieke organisaties enerzijds en de nationale wetgeving anderzijds, kan Child Focus op internationaal vlak affiches en/of zoekertjes laten verspreiden. Hierbij wordt dan een internationaal oproepnummer gebruikt.

3.12.4.4. Omkadering ouders

Child Focus kan instaan voor de omkadering van de ouders wanneer zij geconfronteerd worden met de internationale verdwijning van hun kind en zij zich eventueel hiervoor naar het buitenland willen begeven.

BIJLAGE